

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

5

динара

БРОЈ

1317

25.3.1977 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

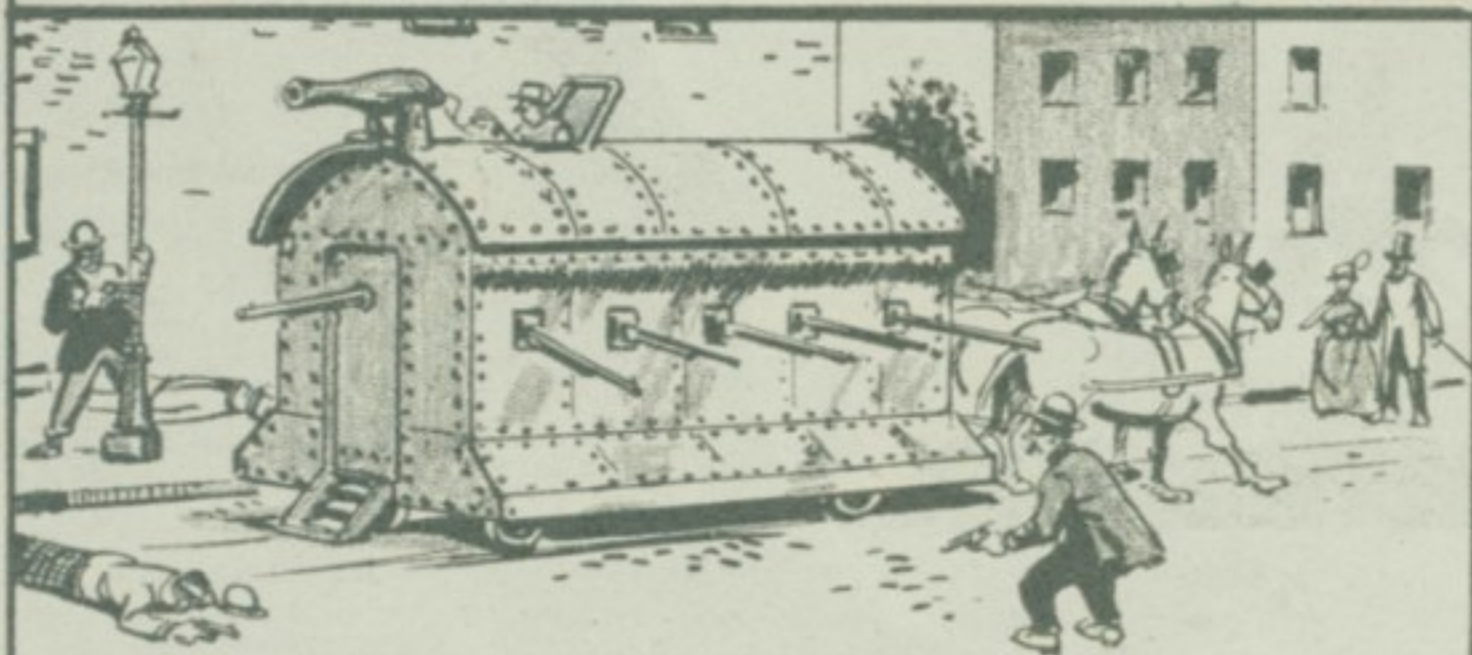
ОРАЕН
ЗА НЕЖНО СРЦЕ

СТР. 12-13

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ИЗНОГУД

Ripley

Веровати или не!

КРАЈЕМ ПРОШЛОГ ВЕКА
У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ
ДРЖАВАМА БИЛО ЈЕ ТОЛИКО
УЛИЧНИХ ЗЛОЧИНА ДА ЈЕ
ЈЕДАН ЧАСОПИС ПРЕДЛАГАО
УВОЂЕЊЕ ОКЛОПНИХ КОЊСКИХ
ТРАМВАЈА.

ЏОН КИТС

(1795 - 1821)

НАЈВЕЊИ УМЕТНИК ЕНГЛЕСКОГ
СТИХА ПОРЕД ШЕКСПИРА, СВЕ
СВОЈЕ ПЕСМЕ НАПИСАО ЈЕ У
КРАТКОМ РАЗДОБЉУ ОД
7 ГОДИНА.

ТОМАС ЕДВАРД ЛОРЕНС
ЧУВЕНИ "ЛОРЕНС ОД АРАБИЈЕ"

(1888 - 1935)
ЕНГЛЕСКИ ПУКОВНИК, АРХЕОЛОГ И ОРИЕН-
ТАЛИСТА КОЈИ ЈЕ У I СВ. РАТУ ОРГАНИЗОВАО
И ВОДИО УСТАНАК АРАБЉАНА ПРОТИВ АРАПА
И ИЗВРШИО МНОГЕ СМЕЛЕ ПОДВИГЕ,
НА ПОЧЕТКУ РАТА ОДБИЈЕН ЈЕ
НА РЕГУТАЦИЈИ ЗАТО
ШТО ЈЕ БИО
ПРЕНИСКОГ
РАСТА.

11-21

© King Features Syndicate, Inc.
1976. World rights reserved.

ПРВЕ СНИМКЕ КРЕТАЊА

НАЧИНИО ЈЕ 1870. ЕДВАРД МЕЈБРИЏ,
КАД ЈЕ У САН ФРАНСИСКУ СНИМИО
КОЊА У ТРКУ. МЕЈБРИЏ ЈЕ НА ЈЕД-
НОМ ТРКАЛИШТУ ПОСТАВИО 24
НЕПОКРЕТНЕ КАМЕРЕ КОЈЕ СУ
„ОКИДАЛЕ“ КАДА ЈЕ КОЊ, ТРЧЕЊИ,
КИДАО ТАНКЕ НИТИ РАЗАПЕТЕ
ПРЕКО
СТАЗЕ.

Једна БОЦА С ПИСМОМ

БАЧЕНА У ГОЛОСКУ СТРУЈУ
КОД ПАЛМ БИЧА (ФЛОРИДА)
2. АВГУСТА 1953. ГОДИНЕ,
ПОСЛЕ 485 ДАНА НАБЕНА
ЈЕ НА ЕНГЛЕСКОЈ ОБАЛИ.
БОЦА ЈЕ, ЗНАЧИ, „ПУТОВАЛА“
5000 МИЉА БРЗИНОМ
ОД 11 МИЉА
НА ДАН.

**ЈЕСТЕ
ЛИ
ВЕЋ
ЧУЛИ
ДА...**

● по доласку на свет ждребе
попије сваког дана по 10 до 15
литара воде.

● сиријски музиколог Вајиха
Абдул Хак недавно је констру-
исао клавир са две клавијатуре
на коме може да се свира и
арабљанска и европска музика.

На обичном клавиру постоји по-
ла тона између беле и суседне
црне дирке, а цео тон између
две беле дирке одвојене црном.
Вајихин клавир даје ноте раз-
двојене само за четврт тона као
што захтева оријентална музи-
ка.

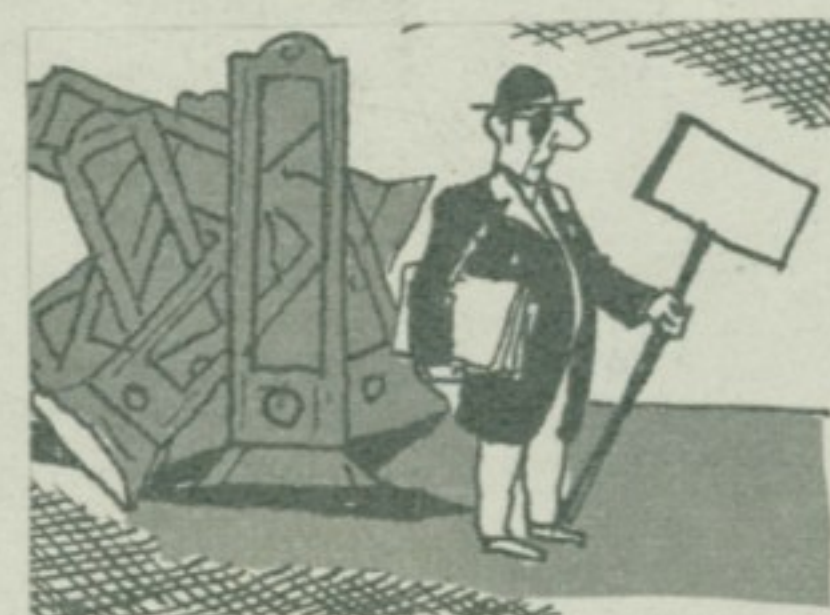
● године 1876. неки Метјус из
Калифорније, САД, конструисао
је трамвај који је обликом под-
сећао на коња. Разлог за то: у
то време саобраћај се углавном
обављао на коњима па је он сма-
трао да ће се на тај начин коњи
мање плашити трамваја.

● млада девојка из племена
Ленгуа у Боливији може да иза-
бере себи мужа а да он нема
право да је одбије.

● једна врста дугорепе удовице,
птице која живи на строго ог-
раниченом простору у Јужној
Африци, лети само од гнезда до
гнезда.

● пре извесног времена један
француски колекционар пону-
дио је на продају тридесет ги-
љотина из различитих времен-
ских периода. Занимљиво је да
су све гиљотине биле исправне.

● совјетски хемичари створили
су вештачко влакно које по чвр-
стини превазилази челик. Тан-

ка трака овог влакна лако се
расплиће по дужини, али се по-
преко не може прекинути — за-
то је потребна огромна снага.
Опити су показали да ова вла-
канца издржавају оптерећење
до 400 килограма на квадратни
милиметар. Жице истог пресека
и од најбољих врста челика из-
државају двоструко мање опте-
рећење. Ово влакно има вели-
ку будућност: у условима кос-
мичке хладноће и високих тем-
пература не губи своју еластич-
ност. Осим тога, добар је изола-
тор и термички је отпорно —
зато може да послужи као из-
врстан материјал за одећу ме-
талурга. Јако је и може се упо-
требити за израду дебелих ко-
нопаца.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ДОЛЕ ФЕЊЕРИ!

ПРВА СИЈАЛИЦА
У БЕОГРАДУ

ПОСЛЕ 11 ЧАСОВА
УВЕЧЕ НИКО СЕ У
НАШЕМ ГЛАВНОМ
ГРАДУ НИЈЕ СМЕО ЗАТЕЋИ НА
УЛИЦИ БЕЗ — ФЕЊЕРА. БИЛО ЈЕ
ТО, НАРАВНО, ПРЕ 117 ГОДИНА.

Пре тачно 120 година београдске улице и сокаке осветљавала су само два фењера: један је сијао на Теразијама а други на самој општинској кући. Увече се могао видети још по који фењер испред механе, неког дућана или у руци закаснелог пролазника. Због тога је општина 1856. године донела одлуку „да се варош ова осветли засад са 60 фењера“.

За све светилке у почетку су се користиле свеће зване „миликерц“ које је београдска општина специјално набављала из Беча. Због штедње, касније се употребљавало ланено уље или „олај“ и течни гас.

Међутим, тадашњи управник је наредио да се до краја године испред свих гостионица, дућана и кафана поставе фењери, под претњом да ће се радња оних власника који не изврше наредбу одмах затворити. Тако је у ноћи између старе 1856. и нове 1857. године главни град био први пут осветљен са око 366 фењера. Али, без обзира на тако „сјајно“ осветљење, издата је 1860. године наредба да се до 11 часова увече у кафанама могу задржавати само „отмени гости“ и после тог времена на улици нико се не сме затећи без фењера.

За осветљење домова Београђани су дуго користили луч од боровине, коју касније замењују лампе у об-

лику преврнутог левка, зване „лукијерне“. Ове светилке донесене су у Београд из Дубровника. Временом су лукијерне усањаване, па се у њих, уместо лучи, стављала маст или уље.

Извесно време уместо лукијерни светлеле су свеће лојанице, али и њих ускоро замењују лампе „гасарче“ у које се сипао петролеј. Како нису имале стакло, гасарче су јако димиле. Касније су замењене лампама и фењерима са цилиндром.

СВЕТЛЕЋЕ ИЗНЕНАЂЕЊЕ

Али, кад су европске земље и градови почели да се електрификују, за њима нису много заостајали Србија и Београд.

Струја је већ осветљавала Америку. Истина, то је била једносмерна струја, чији је највећи недостатак био што није могла да се преноси на даљину већу од неколико стотина метара. Зато је за сваки стамбени блок или улицу подизана по једна електрана, па је због тог само у Њујорку било на десетине различитих малих електричних централа.

А онда се појавио Никола Тесла, чији је проналазак наизменичне струје изазвао праву револуцију у производњи и преносу електричне енергије и то на велику даљину.

Још док су мрачним београдским улицама чкиљили фењери и лампе са стакленим цилиндром, град се састојао од око 6.000 кућа у којима је живело 54.000 становника.

Ипак, Општински одбор одлучио је 24. јула 1891. године да се у таквом Београду уведе — електрично осветљење. Међутим, одмах су се јавили огорчени и гласни противници нове вештачке светлости који су упорно тврдили да ће „светло унети немир у наше патријархалне куће, унаказити град, донети болести и несрећне случајеве...“ Најзад, они најнеповерљивији говорили су, што је по њима било и најважније, да с том светлошћу нису баш чиста посла“!

И поред свега, електрична сијалица је ипак засја-

ла и у Београду, и то само годину дана после њеног проналазак у Америци. А за то није најзаслужнији неко од научника или професора, већ један најобичнији кафеџија — Пера Јовановић, звани Шапчанин. Он је 1880. године набавио локомотиву, покретну парну машину са генератором, и у својој кафани „Хамбург“, познатој и под именом „Код Народне скупштине“, која се налазила на углу данашњих улица Кнеза Милоша и Масарикове, приредио знатичељним Београђанима велико и дотада невиђено изненађење: „кафану је осветлио електриком“.

ЖИВЕО ГАЗДА ПЕРА!

Пера Јовановић је изоловани проводник вешто пре нег преко данас Кнез Милошеве улице у своју кафану и везао га са гасном „боген-лампом“ у коју је ставио Едисонову сијалицу са угљеним штапићем. А онда је на свечаност позвао мноштво најугледнијих Београђана, између којих се могао чути и овакав дијалог:

— Јесте ли понели загарављена стакла?

— Стакла? А зашто?

— Зато што је, тако кажу, ово светло тако јако да човек од њега може за тренутак да ослепи!

Затим је забрујала невидљива парна машина, за сијала је светлост и одјекнули повици:

— Живео газда Пера! Живела електрика! Доле фењери!

Осветљавање Београда електриком није се задржало на скромној светлости код газда-Пера.

Непуних једанаест година касније, тачније 24. и 28. јула 1891. Општински одбор усвојио је уговор закључен између општине вароши Београд и господина Перикласа Цикоса из Милана о „осветљењу Београда електрицитетом“.

Већ почетком фебруара 1893. године, једне суботње вечери, заказан је велики бал у сали чувене кафане „Коларац“. Јер, тог дана постављена је прва електрична светиљка на београдској улици. Грађани су је одмах назвали „боген-лампа“, а постављена је на углу данашње Коларчеве и Македонске улице.

МЕСЕЦ УМЕСТО СИЈАЛИЦА

Многи Београђани долазили су издалека да виде „чудо од лампе“. Стајали су у групама испод сијалице дивећи се њеној јасној и јаркој светлости.

Али, одмах се показало да ђудљиву и необичну електрику није лако ни једноставно одржавати. Зато су штампане и нарочите плакате, и излепљене по Београду, на којима је писало:

„Нико се не сме бацати на сијалице и жице тулзом, шашама, кромпирима, патлиџанима и другим по електрику опасним предметима...“

Међутим, и поред свих добронамерних упозорења, струја није била „савршена“. Прекиди жица на бандерама били су чести, изолација слаба, сијалице примитивне и краткотрајне.

Иако је наилазила на отпор, електрична струја је временом имала све више присталица, тако да су већ 1894. године за грађане уведене и претплатне листе с одређеним ценама за разне врсте сијалица. Такође је донет и нарочит правилник, по коме се електрично осветљење у Београду палило и гасило према Месечевим менама: кад је била „јака“ месечина, од 2. до 8. маја, уличне сијалице нису светлеле.

Али, у кућама, кафанама, позоришту, дућанима и државним канцеларијама електрична струја је учинила да се ноћ и дан не разликују много. Већ тада се видело да је Никола Тесла био потпуно у праву кад је рекао: „Електрификација ће унети благодет у наше домове“.

М. Милосављевић

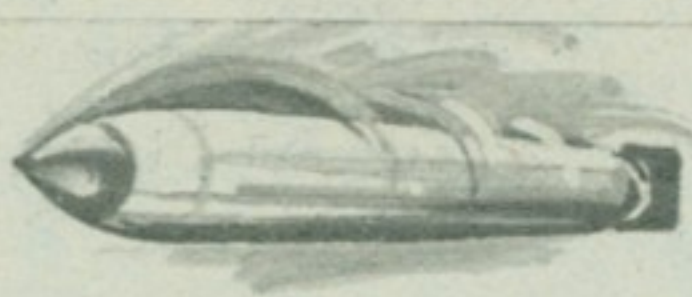
Кад је чуо експлозију и истрчао из своје кабине, поручник Хари де Волф, командант канадског разарача „Сен Лоран“, стао је пренеражен осећајући како му тело трне, а коса се диже: један велики торпедо на задњем делу брода, с бојевом главом пуном 250 килограма најопаснијег експлозива, снажно се копрцао на глатком бродском поду лупајући звонко пропелером по челику.

Иако елисе торпедо ни су могле да искористе сву снагу на равном челичном поду онако као што то чине у води, торпедо се ипак кретао брзо. Прво је ударио у гомилу сандука с муницијом који су били наслагани на палуби. Срећом, сандуци су били чврсто затворени, тако да није дошло до експлозије већ су се само раштркали по палуби, а неки одлетели у воду. Тренутак касније разбеснели торпедо налетео је на челичне степенице које су водиле на горњи део брода. Када је савладао и ту препреку, попео се на двадесетак сантиметара високу платформу на којој су се налазили противавионски топови. Пошто је ударио у један од њих, одбио се и кренуо поред саме оград палубе. Циновски моћни пројектил још није био активиран, али је поручник Де Волф сваког часа очекивао громогласну експлозију после које би све било готово.

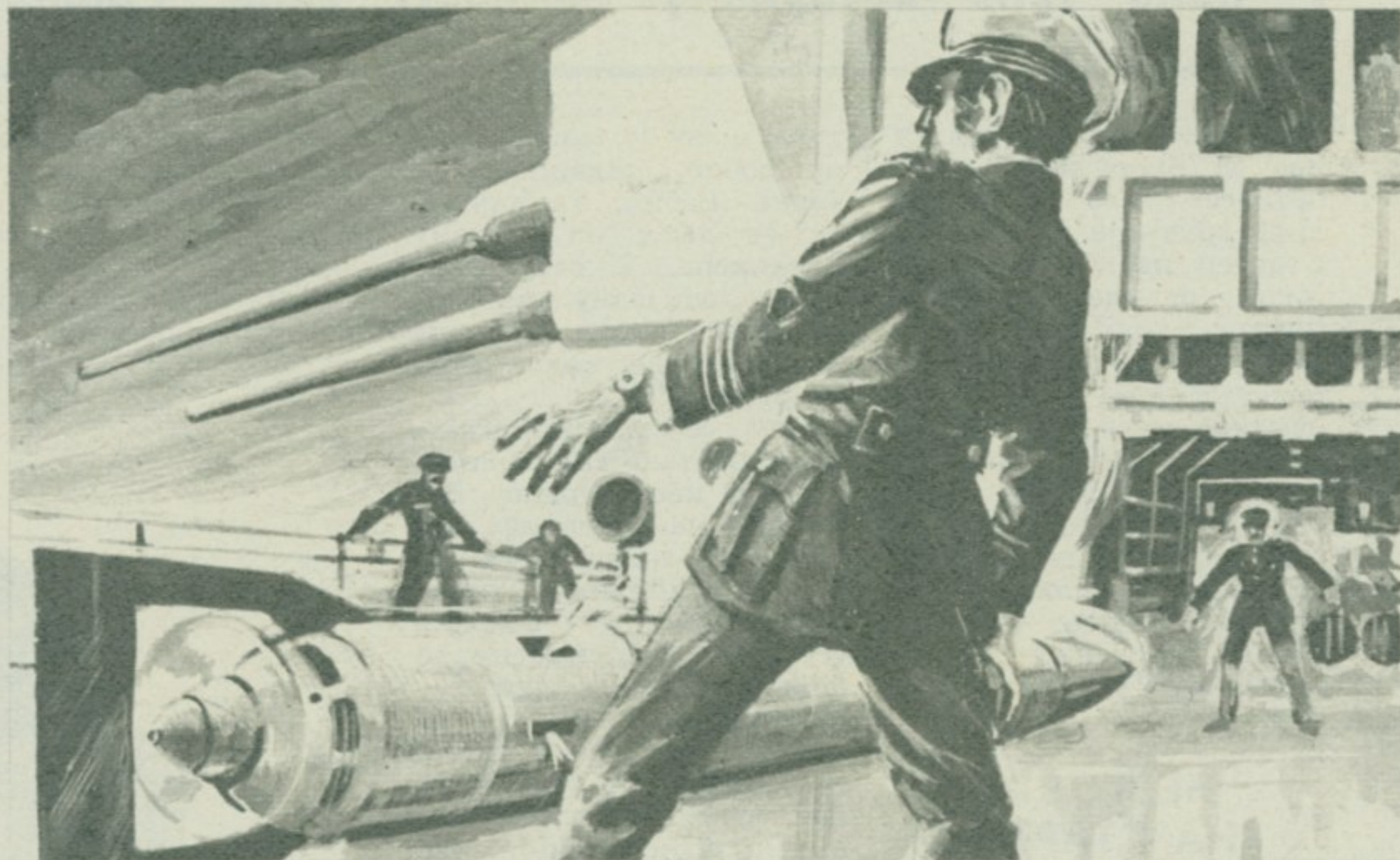
КОЧНИЦА ЈЕ ПОПУСТИЛА

Почетком јула 1940. године „Сен Лоран“ је, са још три енглеска разарача, пратио ратни брод „Нелсон“ који је пловио према Великој Британији. У току пловидбе поручник Де Волф је добио наређење да спасе преживеле са једног брода који су

ЈАХАЧ НА ТОРПЕДУ

ОСАМ МЕТАРА ДУГ ПРОЈЕКТИЛ СА 350 КИЛОГРАМА ЕКСПЛОЗИВА ЈУРИО ЈЕ ПАЛУБОМ, А НА ЊЕМУ СЕДЕО ПРЕНЕРАЖЕНИ КОМАНДАНТ БРОДА ОЧЕКУЈУЋИ СВАКОГ ЧАСА ДА ЗАЈЕДНО С РАЗАРАЧЕМ И ПОСАДОМ ОДЛЕТИ У ВАЗДУХ.

потопиле немачке подморнице. Посада канадског разарача спасла је 859 бродоломника и они су затим пребачени до Шкотске.

Али, како је већ увелико био рат, а сваки део Атлантика опасан и непоуздан „Сен Лоран“ је упућен да преузме обалску стражу на западу Шкотске. Једне недеље, среди

ном јула 1940. године, посада разарача се одмарила на броду. Морнари за дужени да брину о торпедима мирно су чистили напуњене торпедне цеви, без страха да би неки од торпедо могао да излети, јер су специјални осигурачи то потпуно спречавали.

Пре нишањења и испаливања батерија од четири торпедне цеви налази се на самој палуби. Међутим, пред само испаливање оне мењају положај. Гоњен гасом и збијеним ваздухом, под притиском од 200 атмосфера, торпедо јури ка циљу застрашујућом брзином.

Те недеље, тачно у 18 часова, један млади морнар, желећи да што боље очисти торпедо, ослободио је кочницу сигурности која држи торпедо у лежишту. Уз јаку експлозију торпедо је излетео из лежишта и муњевито кренуо преко палубе разарача.

СКЛОНИТЕ СЕ!

Узбуђен, али и присебан, Де Волф је одмах обавестио други разарач да се склони с њиховог правца. Трчећи и машући рукама, наредио је групи морнара, који су јурили с прамца у правцу торпе-

ро приметио да су се сувише приближили предњем делу палубе одакле је, заједно с торпедом, могао да падне у воду. Вртлог који би тада настао сигурно би га повукао у дубину. Очајнички је звао Рица који је усплахирено грчао мада се њему чинило да мили. С Рицом је дотрчао и један нишанџија, и кад је торпедо био само метар далеко од оград, зачуло се спасоносно шиштање: збијени ваздух је као тајфун излазио из подивљале машине и она је полако малак савала, као да умире. Онојени, унезверених погледа и дрхтавих руку, везали су торпедо за ограду.

ОПАСНА ГЛАВА

Али, овим кроћењем опасност није још прошла. Требало је скинути бојеву главу и демонтирати је. Међутим, она је, услед удара у сандуке с муницијом и челичне степенице, била оптерећена и није се могла скинути. Ни најбољи стручњак не би могао да процени колико је глава оштећена, да ли ће доћи до експлозије и када.

Тада је поручник Де Волф наредио да се заплови у најближу базу како би торпедо поправили или заменили. Али, тамо су му рекли да немају времена ни за једно ни за друго и да „Сен Лоран“ мора што пре да отплови.

Забринут и љут, вратио се на брод и погледао торпедо а тада поскочио од радости: његови људи су успели да сами демонтирају главу торпедо и пројектил је опет био исправан.

Пловећи ка Канади, за поведник разарача је написао извештај о необичном догађају на броду, напомињући у њему да нема потребе да се води поступак против младог морнара који је искрено признао да је случајно закачио сигурносну опругу и тако активирао торпедо. Јер, требало је да брод ускоро посети високе старешине и све се пажљиво чистило и спремало. Главна општужба упућена је бази која није хтела да помогне. Истрага је показала да су се и стручњаци уплашили да торпедо не експлодира за време демонтаже, па су зато рекли да немају времена да га оправе или замене другим.

Од тог времена је поручник Хари де Волф, који је касније постао вицеадмирал у канадској морнарици, познат као „човек који је јахао торпедо“.

И. Лончар

МИНИ-КВИЗ

- Године 1976. умрла је једна од најпознатијих жена писаца криминалистичких романа. Како се звала?
- Домороци једног острва називају се Дајацима или Дајацима. Знате ли како се то острво зове?
- Ко је био Дајбог или Дажбог?
- Шта је то серологија?
- Шта је по народности био композитор Јан Сибелијус?

ОДГОВОРИ:

1) Агата Кристи (2) Дајан Лоран (3) Дајбог (4) Дајбог (5) Дајбог

Тек када сам видео колико је шљака клизава подлога, по стало ми је јасно да је овде вештина много важнија од снаге мотора! Јер, иако је мој „ариел“ имао 18 КС и запремину од 500 кубика, никако ми није успевало да се одлупим од оних са моторима од 125, а камоли да им побегнем! Разочаран, већ после првог круга оставио сам мотор и рекао вођи пута да не желим сутрадан да се такмичим. Хтео сам из истих стопа да се вратим у Београд, али нису ми допустили. „Неће ти нико замерити, објаснио ми је вођа пута, млад си и дошао си да видиш како се вози спидвеј“. Ни сам имао куд. Сутрадан је требало стартовати, а већ унапред ме је било срамота од предстојећег неуспеха!“ — присећа се своје прве вожње један од ветерана овог опасног спорта и већ готово тридесет година судија на спидвеј тркама, Миодраг Миле Ракић.

ТАЈНИ НОЋНИ ТРЕНИНГ

Те, 1946. године, први пут после рата одржаване су спидвеј трке на стадиону Светице у Максимиру и Ракић је дошао као члан репрезентације Србије. Како у Београду у то време није ни постојала стаза за спидвеј, могао је да вежба тек на тренингу у самом Загребу, дан уочи такмичења. И — пожелео да се врати кући.

„Те вечери — прича он — нисам уопште могао да заспим, толико ме је мучила помисао на сутрашњи дан. Негде око 4 сата после поноћи, одлучио сам: тренираћу све до јутра, док сви спавају и кад нико не може да ме види! Обукао сам се, узео 10 кутија цигарета које сам понео на пут и одвезао се право на стадион. Не знам да ли због тих цигарета које сам му понудио или зато што је схватио колико ми је стало да вежбам, ноћни чувар је пристао да ме пусти. Тек тада ми је мало лакнуло. Возио сам по оном кругу од шљаке и вежбао да „клизајући“ кроз кривине пролазим што брже. Остао сам на стадиону све док нису пристигли радници да би уредили стазу за предстојеће такмичење. Када сам отишао на доручак, јутро је већ увелико освојило. Друговима из репрезентације ништа нисам испричао о свом необичном тренингу. Иако сам био неиспаван, осећао сам се много боље него претходног дана, на оном првом заједничком тренингу: више ме није било срамота и мирно сам чекао такмичење.

У Максимиру се окупило много света, сви су желели да виде надметање у једном од најопас-

МОДЕРНИ ГЛАДИЈАТОРИ

ДОЂИ, ВИДИ, ПОБЕДИ!

Док сам схватио да је трка почела, остали су већ били испред мене! — сећа се своје прве трке ветеран у спидвеју Миле Ракић.

нијих спортова. На старту нас је било можда око петнаест, тада се то радило друкчије него данас. Starter нас је довео до линије одакле је требало почети трку. Очекивао сам да ће он дати знак за почетак, али он се само измакао и — сви су одједном грунули напред, трка је већ почела! Када сам то схватио, било је сувише касно да се било шта учини и после шест кругова, колико се онда возило, неславно сам се нашао међу последњим.

НЕЗГОДА НА СТАРТУ

Какав пех! Зар да тако пропадне сав труд, да се све наде сруше због тога што нисам знао начин стартовања? Ипак, остала је још трка за пласман. Јер, победници из прве

трке, а њу је заиста сјајно добио тадашњи ас Јерко Бабић, такмичили су се даље по систему хендикепа, а остали су имали још једну, такозвану додатну трку. Али, сада сам знао како треба стартовати!

Чим се starter измакао, као тане сам излетео и возио као у трансу, без обзира на кривине, без мисли у глави, само да буде што брже! У претпоследњем кругу осврнем се једном и приметим да цела група тек улази у северну кривину. Схватим да сам први и да им измичем за читавих пола круга! Помислим: сад ако и паднем, пашћу као први, а одмах затим помислим како би била велика штета да паднем... Последњу кривину пре циља једва сам извукао! За

длаку је недостајало да излетим, возио сам по самој ивици стазе која је онда била направљена од цигли.

И најзад: циљ, победио сам! Прва победа, на пр-

вој спидвеј трци коју сам возио! Ту, иза циља, другови из репрезентације радовали су се заједно са мном. Тек тада сам им испричао о свом ноћном тренингу.

Победнику је онда следовао венац од правог лорововог лишћа. Донео сам тај свој први трофеј кући и окачио сам га на зид. Међутим, после неколико месеци приметио сам да се венац — смањио. Ис-

прва нисам знао зашто, али кад сам једном случајно затекао мајку како кида неколико листића да њима зачини јело, све је постало јасно! Тако смо постепено појели венац.

За тридесет година, колико је прошло од ове прве трке Миодрага Ракића у спидвеју се штошта изменило. Не у начину вожње, он је и даље „клизајући“: популарно речено, возачи „шлајфују“ да би успешно и што брже прошли кривину. Али, користи се чист метил алкохол, а мотоцикли морају сви бити исте запремине, од 500 кубика. И опрема возача је савременија.

Међу водећим земљама у овом спорту који је, иначе, настао у Аустралији, налазе се Велика Британија, Шведска, Нови Зеланд, ЧССР, СССР, Пољска. Једини возач који је пет пута освајао титулу светског шампиона, од 1956. до 1960. године, био је Швеђанин Оле Фундин. У нашој земљи су велика имена била Вељко Мец, Франц Бабић, па Драго Регварт, браћа Медвед. Данас су то Владо Куцован, Стефан Кекец, Леон Шауперл. Сада већ многи градови имају стазе за спидвеј, а најпознатије су оне у Горњој Радгони, Прелогу, Кршком, Љубљани, Осиеку, Цриквеници, Смедеревској Паланци, на којој ће се 8. маја ове године одржати финалне трке за шампионат Југославије.

М. Крстуловић

ПРАВИЛА И ОПРЕМА

Спидвеј трке одржавају се на затвореној, овалној стази ширине 9 до 16 метара и дужине 400 метара ако је подлога од шљаке, а 1000 метара ако је од песка. Стаза је ограда дрвеном или металном оградом висине 110 см.

Данас стартује по четири тркача. Они се поставе на стартну линију, а трка почиње у тренутку када се подигне препрека од еластичне траке затегнуте између две летвице. Вози се четири круга у смеру супротном кретању казаљке на сату и бодује се само поредак, а не и време. Тркач који стигне први добија три бода, други два, трећи један, а четврти нула. Збир бодова из свих трка одлучује о победнику.

Највеће међународно такмичење у спидвеју је светско првенство. У нашој земљи одржавају се зонска такмичења за улазак у четврт-финале, а пре две године одржано је у Горњој Радгони и финале овог великог такмичења.

Данас мотоцикли за спидвеј морају бити сви исте запремине од 500 ццм. Као гориво користе чист метил-алко-

хол, јер он даје највећи степен компресије. Потрошња горива је огромна, литар за километар! Мотоцикли немају мењач ни кочницу: цела трка вози се под пуним гасом. Због тога возачи носе на левој ноzi такозвану „челичну панучу“, која се навлачи преко чизме и причвршћује око чланка. Она је неопходна јер се левом ногом — кочи! При том у облацима прашине која се диже за возачима севају и варнице. Предњи точак мотоцикла је танак, али задњи, погонски, да би што боље прихватио уз подлогу, мора бити дебео, са широком гумом.

Возачева опрема састоји се од кожног комбинезона, чизама и рукавица. На коленима и лактовима носе штитнике, на глави кацигу, а на очима наочари, које се мотоциклистичким жаргоном називају „бриле“. Обично се у току трке возач толико изблађави да на брилама носи двострука стакла, па прво одбаца кад се сасвим замути. Неки и преко носа и уста стављају заштитну маску.

У току трке, возачи на грудима и леђима носе стартни број.

Највећа брзина која се у спидвеју постиже износи 80-90 км/х.

НА НИШАНУ АТЕНТАТОРА

ХАЈДУКОВО НЕВЕРСТВО

ИЗМУЧЕН БЕЖАЊЕМ И САКРИВАЊЕМ, МЛАДИЋ ЈЕ ПРИСТАО НА ПОНУДУ ЛУКАВОГ ВЛАСНИКА ВОДЕНИЦЕ НЕ ЗНАЈУЋИ ШТА ГА ЧЕКА.

Око Томе Вучића Перишића, Аврама Перишијевића и Милутина Гарашанина окупила се 1830. године група трговаца и богатих грађана тражећи да се деспотска власт Милоша Обреновића ограничи уставом. Милош је у том сукобу побеђен: морао је да напусти Србију и повуче се на своје имање у Влаш кој. Слично је прошао и његов син Михаило.

Године 1842. уставоборници су довели на власт кнеза Александра Карађорђевића. Међутим, убрзо се испоставило да ни њиме нису задовољни па су одлучили да га уклоне.

Једна група у којој су се налазили чланови Министарског савета Стеван Стевановић Тенка, Паун Јанковић, Раја Дамјановић, Павле Станишић и председник Врховног суда Цветко Рајовић прво се носила мишљу да подигне буну, али је на крају одустала од те намере сматрајући да је атентат много боље решење. Павле Станишић је добио задатак да набави отров и сасека га владару у кафу јер је често био у његовој близини.

СЛУЧАЈ ИЗ ГРУЖЕ

Станишићу никако није полазило за руком да учини оно што му је наређено. Завереницима је преостало да чекају погоднији тренутак. Заклели су се да о свему ћуте пред Вучићем. Знали су га добро: иако је желео исто што и они, никада се не би сложио са убиством кнеза. Истина, два је збацио, али увек буном и војевањем — никако подлим злочиним. Такав начин обрачуна мрзео је изнад свега.

Било је већ увелико лето 1857. године. Али, што је време више одмицало, завереници су бивали све нестрпљивији. Изненада се догодило нешто што им је веома погодновало. Један сељанин из честите грузанске породице који је нешто скривао није смео да сачека пандуре него је побегао у шуму. Тамо није чинио никаква зла, али је проглашен хајдуком.

Живот горског цара није му био много привлачан. Надајући се да ће Тома Вучић, иначе познатик његове породице, ути-

цати на кнеза Александра Карађорђевића да га помиљује, замолио је неке своје суседе да сврате до Вучића и о свему га обавесте када оду неким путем у Београд.

Сељани стигли су у Београд, али не успеде да се пробију до Вучића. Разочарани хајдук науми да сам предузме нешто. Пошто није смео ићи у Београд, успео је да ступи у везу са неким Миланом Мрцаиловићем који је имао њиве и воденицу на домаку града, у Топчидеру.

ТРАЖИМ УСЛУГУ!

Одиста, Мрцаиловић је познавао Вучића, али је био далеко већи пријатељ са Тенкиним завереницима. Схвативши да је хајдук у грдној невољи и да се и те како може искористити за циљеве завереника, Мрцаиловић га је примио под воденички кров и ту крио обећавајући му да ће ступити у везу са Вучићем.

Наивни грузански момак, измучен сталним сакривањем, бежањем и неизвесношћу, осећао се толико безнадежно да га је Мрцаиловићева вест о томе како Вучић не жели да га види — дотукла. Нити је Мрцаиловић разговарао са Вучићем, нити је он знао шта се збива. Све је то власник воденице лепо измислио како би младића потпуно сломио и натерао да пристане на захтев завереника. А он је дошао брзо.

— Могу да ти обезбедим пасош с којим ћеш се при времену склонити у Гургусовац! — гледао га је Мрцаиловић право у очи.

— Заузврат — тражим услугу!

— Коју?! — живнуо је хајдук.

— Да сачекаш кнеза кад се буде враћао из Врстовичке бање и убијеш га! — мирно је рекао власник воденице.

Младић је скочио као опарен, но, немајући где, чим се прибрао — пристао је. Кроз неколико дана

добио је пасош на име Стевана Петковића, пушку и 200 дуката.

ЈАЛОВА НАДА

Одмах је отпутовао у зајечарски крај. Код села Честобродице заузео је бусију у шуми поред пута и ту сачекао кнеза и његову свиту који су убрзо наишли у отвореним фијакерима. Хајдук је неколико пута узимао кнеза на нишан али га је увек заклањао неко из пратње. Уплашивши се, младић је дигао руке од свега и побегао. Вратио се у грузанску шуму размишљајући шта да ради. Ако о свему обавести кнеза, сигурно ће га заузврат помиловати, присети се одједном.

Тако је и учинио. Мрцаиловић се нашао у затвору и одао чланове завереничке групе. Сви су похапшени и осуђени на смрт осим несрећног хајдука: он је уместо помиловања добио 20 година робије!

Неочекивано, у догађај се умешала Турска, тврдећи да кривица завереника није доказана. Кнез се плашио рата па је изменио казне и злочинце отпустио у гургусовачку кулу на доживотно заточење. Међутим, Турска није допуштала и кнез је, преко своје воље, морао да их ослободи. Међутим, протерао их је из земље.

Крајем децембра 1858. и почетком јануара следеће године Светоандрејска скупштина збацила је Александра Карађорђевића и на његово место поново довела Милоша Обреновића. Пролазећи кроз Гургусовац по повратку у Србију, кнез Милош, је за стао код куле — тамнице.

— Ово да се поруши! — показао је главом на утврђење. — Ако у њој беху сапети издајници, се ме им се затрло, онда она шири издајнички задах!

Наређење је извршено убрзо је и Гургусовац променио име: по Милошевој титули која се онда изговарала — књаз — назван је — Књажевац.

М. Тодоровић

ШТА СУ САТУРНАЛИЈЕ?

Сатурналије су код античких Римљана биле празници у част бога Сатурна, а слављени су од 17. до 23. децембра. Ови празници симболично су подсећали на митско златно доба када је владао Сатурн — тада су сви људи били срећни, није било робова, нико није поседовао приватну својину и све је било заједничко.

Сатурналије су почињале свечаним приношењем жртве испред Сатурновог храма, а потом је приређивана општа гозба за све грађане о трошку државе.

Од 17. до 23. децембра продавнице, школе и судови нису радили. Робови су се гостили за трпезама а служили су их — њихови госпо-

дари! У тих неколико дана било је дозвољено и коцкање, иначе у Риму строго забрањено.

Људи су давали једни другима поклоне и честитке. Дарови послати особама које из ових или оних разлога нису могле да присуствују некој гозби састојали су се углавном од најфинијих јела и звали се поклони за госте; дарови које су присутни гости извлачили на срећу звали су се поклони за понети.

Сматра се да су хришћани од свих паганских празника највише мрзели управо Сатурналије које су се често на крају претварале у праве оргије. Као такве су и остале најпознатије!

ЧИТАШ
ЗДРАВО!

ИМАШ
ПРАВО!

Dik
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

НАЈВЕЋА ТРКА НА СВЕТУ

Десет километара далеко од турског града Ерзерума, велики стари „бентли“ из 1930. године склизнуо је са друма и слетео у оближњи јарак. Возач и сувозач, обојица Енглези, остали су неповређени, али страховито бесни због ове незгоде.

— Само нам је још ово требало! И тако смо нагомилали казнене поене... — процедио је возач, гацајући по блату око накривљеног аутомобила.

— И то на седам-осам километара од контролне станице — тужно је одговорио сувозач. — Сами не можемо да га вратимо на

друм... По оваквом мраку не верујем да ће било ко стати да нам помогне.

У том тренутку из жбуња је изашла група од седам људи, зараслих у браде и наоружаних пушкама. Не водећи рачуна о изгледу ових људи, Енглези су објашњавали да им је потребна помоћ како би ау-

ДРУМСКИ Р

ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ДА СТАЗА
ВОДИ КРОЗ ЗООЛОШКИ
ВРТ У КОМЕ ЈЕ ЖИВО-
ТИЊАМА СВЕ ДОЗВОЉЕНО!

томобил вратили на друм. Вођа групе је климнуо главом и људи су се дали на посао.

ЈУРИМО ИХ МЕСЕЦИМА!

Тек што су почели да гурају аутомобил један од њих је нешто уплашено узвикнуо, а остали су пусти кола и трком нестали у мраку. Енглези су се збуњено погледали, а онда су горе, на друму, приметили турски полицијски аутомобил. Један од четворице полицајаца знао је енглески и, када су га тркачи упитали зашто су људи побегли, одговорио им је:

— Понудили су вам помоћ? Да... да... у то не сумњам, али би вам пресекли вратове, одузели сав новац, а затим побегли вашим колима. То су бандити и убице које јуримо већ месецима.

Енглези су се погледали, а ноћ је прикрила њихово бледило...

Двојица побледелих представљали су, у ствари, једну од 98 посада које су 1968. године учествовале у најдужеј релији на свету: Лондон — Сиднеј.

Требало је са што мање казних поена прећи стазу дугу око 16.000 километара, а награда лондонског листа „Дејли телеграф“ намењена победнику износила је 10.000 фунти! Пут је водио кроз Француску, Италију, Југославију, Бугарску, Турску, Иран и Индију. У Бомбају је возаче и њихова возила чекао велики брод „Чусан“, да би их пребацио на аустралијски континент, где се одвијао најтежи део трке.

У већим местима, у земљама кроз које су учесници релије пролазили, налазили су се контролне станице које су израчунавале закашњење и казнене поене одређене пропозицијама.

ИЗ БРОДСКОГ ДНЕВНИКА

ЛАНЦИ НИСУ ИЗДРЖАЛИ

У НАЛЕТУ ТАЛАСА КРМА СЕ СВЕ ВИШЕ ПРИБЛИЖАВАЛА СТЕНОВИТОЈ ОБАЛИ. ЧИНИЛО СЕ ДА ЈЕ САМО ПИТАЊЕ СЕКУНДИ КАДА ЋЕ БОКЕЉСКИ ЈЕДРЕЊАК УДАРТИ У ЊУ.

Негде иза поноћи ветар је стао, завладала је потпуна тишина као да је и море престало да шуми. Изгледало је да ће „Славјанка“ коначно моћи да дигне сидра и разапне једра. Ни ко од посаде већ другу ноћ није ока склопио због ветра који је претио да прекине ужад и брод баци на стеновиту обалу крај мале турске луке Ајаш, у Левантском мору. По наређењу капетана Спиридо на Радуловића стајали су ту као приковани, иако су жито припремљено за пре-

воз у Марсеј већ одавно укрцали. Владало је неко злослутно затишје.

СВЕ ЋЕ ПОПУЦАТИ

У три сата ујутру ветар је одједном ударио као буле у труп бригантина. Дувао је с југа према обали силовито, много јаче него пре. Морнаре захвати паника.

— Избацујте друго сидро! — повика капетан.

Требало је бригантин боље учврстити и капетан нареди да се ланци учврсте ужадима.

Док су морнари извршавали његове команде бојећи се са стихијом, Шпиро Радуловић се за трену так замисли и тежак уздах оте му се из груди у олујну ноћ. Није имао среће са „Славјанком“!

Када је пре седам година, 1868, купио тај лепи, нови бригантин, једрењак са два једра тек изишао из ријечног бродоградилшта, радовао се као дете: изгледало му је да

се испунио његов живот ни сан да има свој брод и дао му је име „Славјанка“ — из пркоса аустријским властима које су већ више од пола века држале Далмацију и његову Боку.

Али, стално је имао не прилика, нарочито последње године, најпре са посадом која се више пута била због лоше хране или напорног посла, затим је један морнар оболео па су морали да га оставе у Порт Саиду како се и остали не би заразили, а после свега ова невоља са ветром.

ПОСЛЕДЊИ ТЕЛЕГРАМ

У часу када се први сунчев зрак тог јутра пробио кроз облаке, пукао је ланац левог сидра! Брод је остао још само на десном, чији је ланац био до краја испуштен, а то значи у највећој могућој опасности. Крма му се при сваком налету ветра све више приближавала стеновитој обали, изгледало је да је само питање

РАЗБОЈНИЦИ

На тај начин победник није обавезно био аутомобил који је стигао први на циљ, већ онај који је добио најмање казних поена. Ипак, нешто више шанси од осталих имали су искусни возачи Лисјен Бјанки на „ситроену“, Ирац Пади Хопкрик на „остину 1800“ и Шкотланђанин Ендрју Ковен на „хилман хантеру“.

У ЗЕМЉИ КЕНГУРА

Возачи су стартовали из Лондона у недељу, 24. новембра, а онда су са енглеске обале трајектом пребачени на Континент, у Француску, где је почела огорчена борба. У Југославији је дошло до неколико удела, па су неки возачи морали да одустану од трке. Још више незгода било је на путу кроз Турску, где је поменута британска екипа са старим моделом „бентлија“ налетела на друмске разбојнике!

Као што се и очекивало, фаворити су имали најмање казних поена и водили су испред осталих учесника. Вожња до Бомбаја протекла је углавном без већих проблема, и возачи који су стигли на одређене бродом су пребачени у Фриментл, у Аустралију.

Права трка је тек овде почињала! На 5.000 километара дуг пут до Сиднеја учеснике релија испратило је око 20.000 љубитеља аутомобилизма а премијер Западне Аустралије Дејвид Бренд истакао је у поздравном говору да је то „највеће аутомобилско такмичење у историји“!

После контроле у Јунамију европски аутомобилисти су убрзо сазнали зашто се Аустралија назива „земљом кенгура“. На путу до следеће контролне станице такмичари су сретали многобројне животиње, а највише кенгуре и птице ему. Изгледало је да стаза води кроз зоолошки врт у коме је животињама све дозвољено! У сударима са „бандама разбојника“, како је један британски такмичар у љутини назвао кенгуре, оштећено је четрнаест возила! Совјетски возач Тенешев налетео је на кенгура и изгубио 33 минута док је отклонио квар на свом „москвичу“!

Аустралијанцу Грину кенгури су преврнули „морис 1800“. Успео је са сувозачем да ухвати главног кривца — мужјака високог 210 сантиметара! Да би избегли нападе кенгура многи возачи су нагло скретали с друма и по неколико сати би се мучили да кола извуку из јарка!

До тада је у вођству био Британац Роџер Кларк који је имао најмање казних поена, али је мотор његове „корине“ почео да „кашље“ па је почео да заостаје. Када је све доведено у ред, пукао му је диференцијал и то је био крај. Група локалних механичара успела је да му поправи кола за 80 минута, али шанси за победу више није било...

СУДАР НА КРАЈУ ПУТА

... За то време Лисјен Бјанки преузео је вођство и чинило се да нико не може да му одузме победу. Препустио је волан сувозачу у близини последње контролне станице. Међутим, пред самим циљем из кривине је излетео неки „мини купер“ и свом снагом ударио у Бјанкијев „ситроен“! Кола су била уништена, а Бјанки је са слоњеном руком хеликоптером пребачен у Сиднеј.

Пред самим циљем мртву трку водили су Ирац Хопкирк и Шкотланђанин Ковен. Хопкирк је први стигао на циљ, али се после прерачунавања поена установило да је Ковен победник великог релија јер је имао шест казних поена мање од Хопкирка!

Велики успех постигао је и југословенски представник Станислав Зовко, дописник „Мото ревије“ који је са „мерцедесом 200 Д“ заузео 26. место, од 56 аутомобила колика их је стигло на циљ, у Сиднеј.

М. Ј.

секунди када ће коначно треснути о њу. Чуло се чак како преостало сидро оре по морском дну.

Капетан сазва сву посаду. Постојао је само један излаз: да се оборе јарболи. Није оклевао да изда ову последњу, спасоносну команду. Гледајући како морнари замахују секирама, чинило му се као да њега ударају у груди, али у овим страшним тренуцима ваљало је спасавати људске животе.

Ипак, ни то није помогло! Људи је било мало, па нису стигли да сруше све јарболе, а друго сидро се прекинуло и брод је муњевито појурио ка опасној обали.

— Отварајте пречку и првењачу! — повика капетан.

Био је то једини начин да се брод окрене прамцем ка обали и тако насуче на најповољнији начин. Само што су то учинили, зачуло се како дно „Славјанке“ пара по шљунку и камењу.

Кроз пробијени труп по куља вода и зачас испуни палубу, а море је и даље запљускивало брод и силовито га, у налетима таласа, гурало према обали. Окупљени становни-

ци Ајаша најпре су ужаснуто посматрали шта се догађа али су се врло брзо прибрали и почели да прихватају морнаре који су се с напором борили са таласима.

Када се свих осам морнара заједно са капетаном нашло на сигурном било је тачно 11 часова: борба са невременом трајала је пуних осам часова и завршила се — победом мора. Капетану је једино преостало да пошаље телеграм у најближи аустријски конзулат:

„Бригантин „Славјанка“ данас претрпео бродолом. Потпуни губитак. Јавите управи осигурања Трст. Посада спасена. Радуловић.“

Последња свеска бродског дневника са „Славјанке“ којом је командовао капетан Радуловић, налази се данас у Архиву поморског музеја у Котору. Писан је италијанским језиком и састоји се од кратких бележака, једино је бродолом на сидришту турске луке Ајаш детаљно описан. Тако се са датумом — уторак, 3. фебруара 1875. године, завршио краatak век једног од последњих бокелских једрењака.

М. Крстуловић

НЕСВРСТАНИ СВЕТ

ШРИ ЛАНКА

ЗОНА МИРА

У старом индијском епу „Рамајани“ Шри Ланка се спомиње као Ланка, а Серендиб, Тапробен и Цејлон су само нека од имена којима је у прошлости називана земља на острву у Индијском океану. Њена површина износи око 65.610 км² а ту живи близу 13 милиона људи (40 одсто становништва има мање од 14 година).

● Године 1505. на острво долазе Португалци, али их почетком 17. века истерују Холанђани. Стотињак година касније, 1802, Шри Ланка постаје колонија Велике Британије чији војници одмах одузимају земљу сељацима и на њој праве огромне плантаже кафе. Међутим, 1880. године непозната болест напала је ову биљку, па су за само неколико месеци све плантаже биле уништене. Користећи јефтину радну снагу, Британци почињу да гаје чај, каучуково дрво и кокосов орах не обзирајући се на глад становништва које нема где да узгаја пиринач, жито и кукуруз, основне намирнице за живот.

Између два светска рата Цејлонци постављају одлучне захтеве за своју независност, па 1948. године добијају статус доминиона и право на самоуправу. Формално остају под британском управом и у организацији Комонвелта.

● Соломон Бандаранаике постаје 1951. године вођа Партије слободе Шри Ланке, а пет година касније и председник владе, па тражи од Британаца да напусте војне базе залажући се за политику невезивања за блокове.

Али, 1959. године на њега је извршен атентат, па годину дана касније на чело владе долази његова удовица Сиримава Бандаранаике која тако постаје прва жена у свету која се налази на овој одговорној дужности. Она одмах спроводи низ реформи: уместо енглеског на родни синхалески језик постаје званични, изврше на је национализација банака, а уводи се и јединствен систем школовања...

● У Шри Ланки има пет великих универзитета, а око 80 одсто становништва је писмено. Основани су и многобројни институт за проучавање гајења каучука, чаја, кокосовог ораха... Индустрија је почела да се развија тек после другог светског рата, па су подигнуте фабрике текстила, рафинерије кокосовог уља, фабрике нелика, каустичне соде, папира, цигарета.

● Односи наше земље и Шри Ланке су пријатељски и сваки нови сусрет председника Тита и премијера Бандаранаике их потврђује. Ова земља има изузетно повољан стратешки положај у Индијском океану, па су управо због тога многе велике силе желеле њене природне луке за своје војне базе. Зато је Шри Ланка, заједно са Индијом, покренула идеју о успостављању зоне мира у Индијском океану, а добила је подршку свих несврстаних земаља. Учествовала је на свим конференцијама несврстаних, а последња је одржана у главном граду ове државе, у Коломбу, августа прошле године.

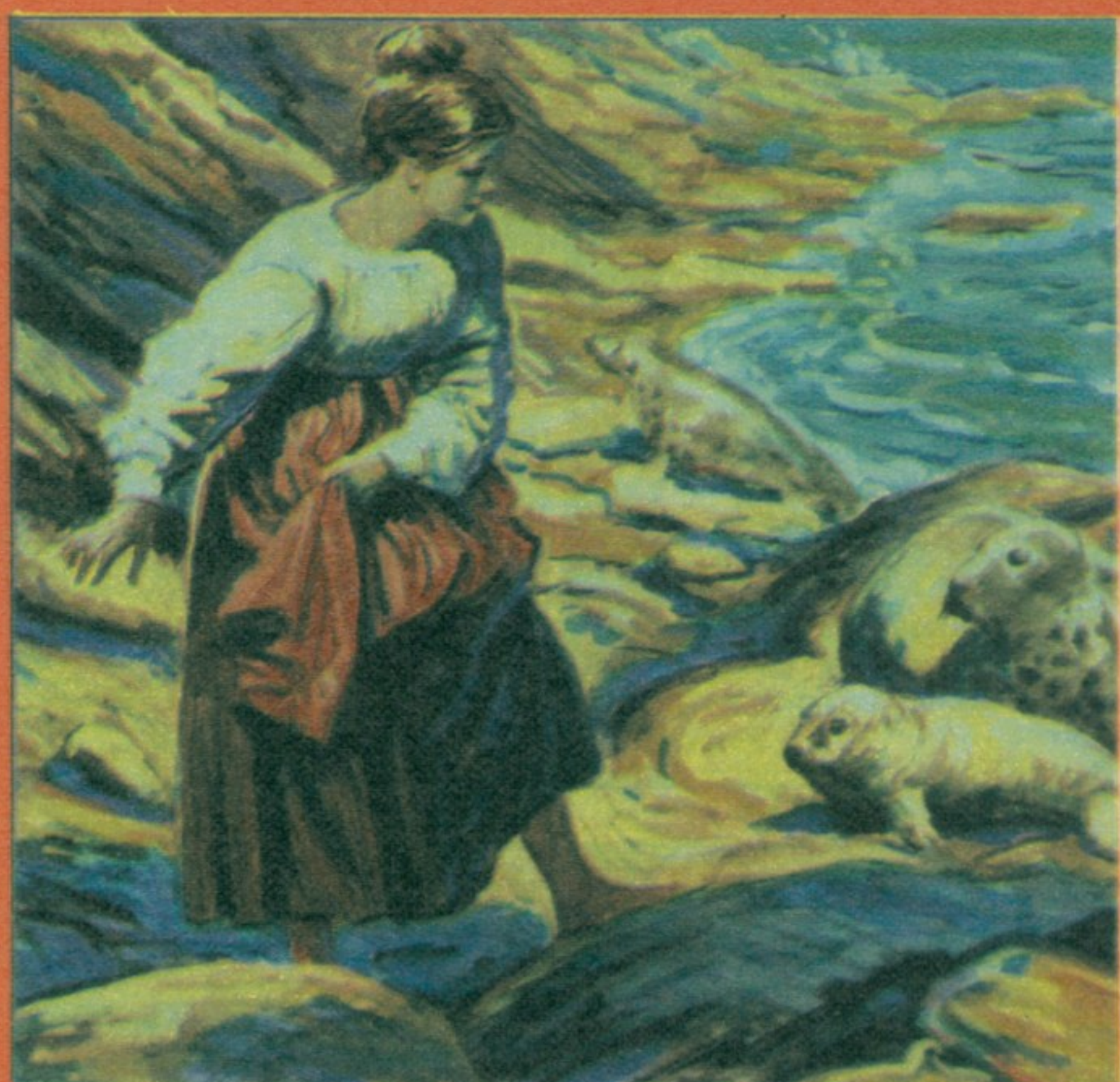

ГРЕЈС ДАРЛИНГ ПОНОС ЕНГЛЕСКЕ

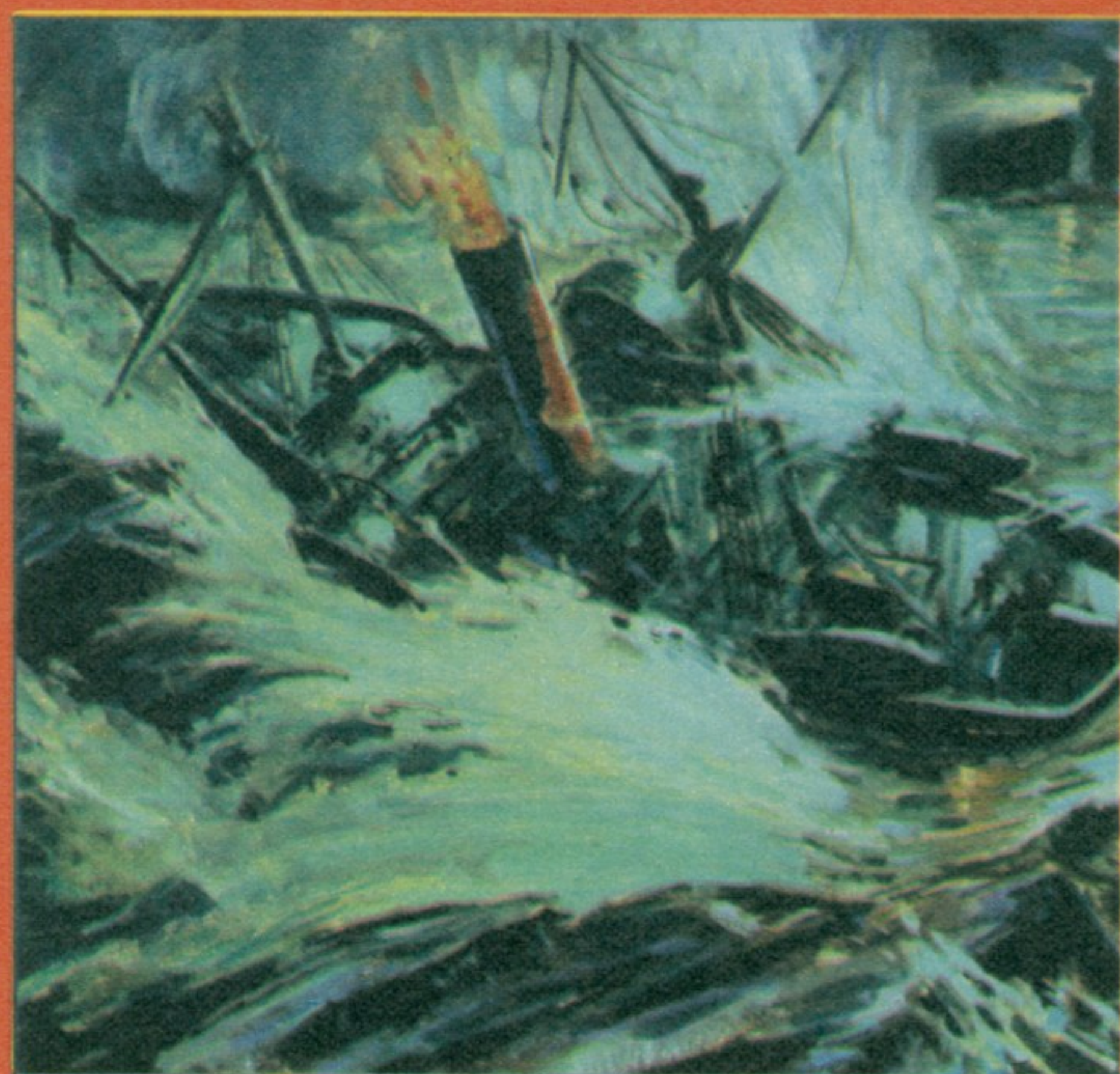
ОРДЕН

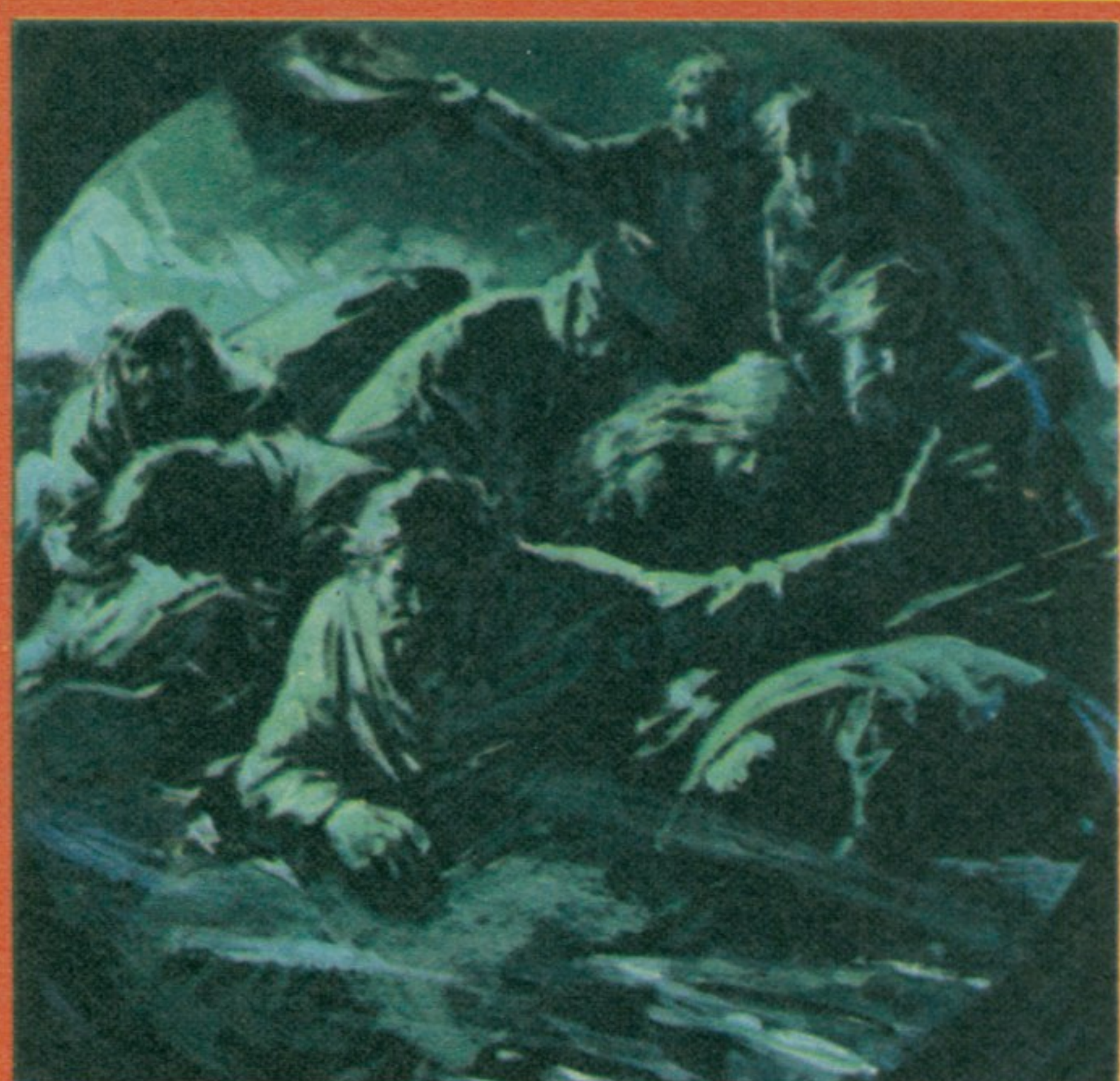
1 НА СВЕТИОНИКУ — Нортамберлендска обала, на североистоку Енглеске, дивља је и стеновита а море немилосордно. У светионику, на Лонгстон-стени, живела је девојчица Грејс Дарлинг. Стена се налази на острву Фарн, само метар изнад мора у време плиме, док се светионик уздиже 90 метара изнад стене. Грејсин отац био је светионичар и она је ту расла са својом породицом, сигурна од ветра и таласа. Али, добро је знала, кад год је на мору бура, да су морнари на бродовима у опасности.

2 ИГРА С ТУЉАНИМА — Светионичар Вилијем Дарлинг волео је природу и острво на којем је живео, па је својој деци причао све о морским птицама, рибама и инсектима. Када су дани били сунчани и без ветра, сви су се пењали по стењу и тражили птичја гнезда. На влажне стене обале често су трома излазили туљани и љупка Грејс могла је да им се приближи и игра с њиховим младунцима као да су псићи. Иако је то био миран и усамљенички живот на острву, далеко од града и људи, Прејс је волела и стење и самоћу.

3 БРОДОЛОМ — Од деветоро Дарлингове деце већина је напустила острво. Са родитељима су остали само Грејс и млађи брат Вилијем. Тада је имала 22 године и била витка, лепа девојка. И све је текло мирно до ноћи између 6. и 7. септембра 1838. године, кад је око светионика звиждао страشان ветар и таласи промогласно ударили о стење. У тој ноћи олуја је захватила пароброд „Форфарши“. Вода је преплавила парне котлове и брод је био немоћан. Ураган га је бадио, са 60 путника, на камениту обалу острва Фарн.

4 НЕМОЋНИ ЉУДИ — Са брода, којег је подивљало море размрскало о оштре хриди, само девет људи успело је да се успентра на мокро стење. Кад су мало дошли себи, угледали су кроз тмину оветла у светионику и почели очајнички да дозивају. Али, завијање ветра надјачавало је њихове гласове. Била је зора кад је Грејс погледала кроз прозор и претрнула: разнесени по обали лежали су комади разбијеног брода. Одмах је позвала оца. Кроз телескоп на кули видели су исцрпљене људе приљубљене уз стење.

ЗА НЕЖЖНО СРЦЕ

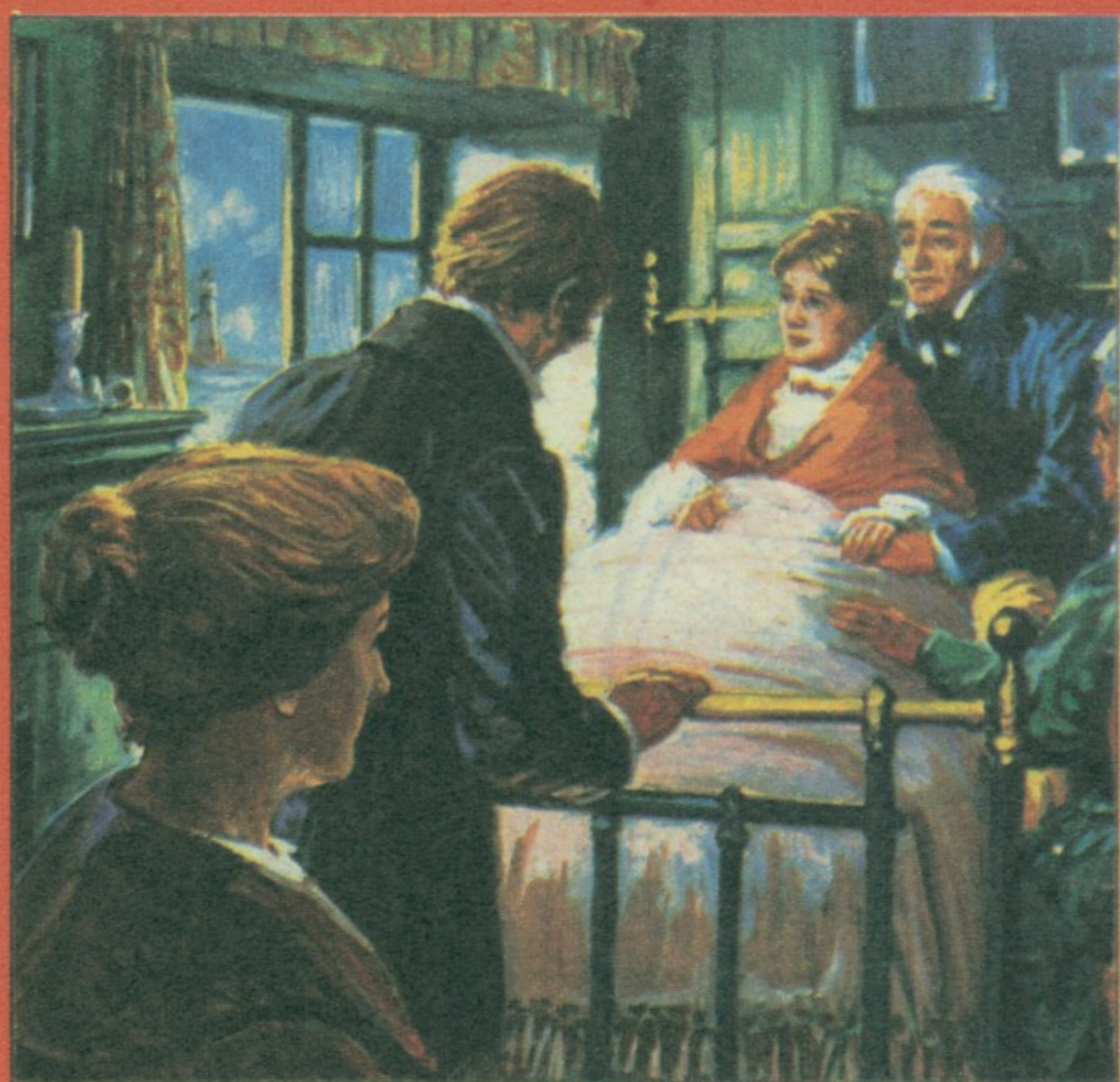

5 ПРОТИВ ВЕТРА И ТАЛАСА — Узбуђен и немоћан, Вилијем Дарлинг је гледао бродоломнике. Знбо је да не може веслати по побеснелом мору а његов син није био код куће. Али, Грејс га је пожуривала да одмах поћу и да не оклева, јер било је јасно да људи неће моћи још дуго да издрже на стени. Макар се утопила, покушаћу да их спасем, мислила је девојка док се са оцем у обичном малом чамцу пробијала ка унесрећенима. Рвући се са таласима и одупирући се олуји, њих двоје су веслали кроз кишу и леден ветар. Обоје

у мислили на мајку, браћу и сестре које, можда, више неће видети. Али, нису се поколебали. С муком су пристали. Док је Грејс одржавала чамац да га таласи не нанесу на стење, Вилијем је изишао на обалу и помогао једној жени и четворици мушкараца да сићу низ камење обликовано пеном таласа. Грејс је једва избегавала хриди на које су их наносили таласи и ветар. Њен отац је петоро промрзлих људи сместио у чамац. Тада је почео мукотрпни повратак на светионик, опет кроз ветар, таласе и кишу.

6 ОПЕТ НА СУВОМ — Кад су стигли на светионик, Грејс и њена мајка умотале су бродоломнике у вунену ћебад и окрепиле их топлим супом. У међувремену, Вилијем се вратио са двојицом јачих бродоломника да спасе преостале преживеле. Већ је пао мрак кад су сви били на светионику. Грејс је највећи део времена провела тешећи мајку која је у бродолону изгубила двоје деце. На крају се и сама храбра, упорна девојка срушила од исцрпљености. Ускоро је цела Енглеска сазнала за подвиг Грејс Дарлинг.

7 ЈУНАКИЊА У ПОСТЕЉИ — Друштво за кумана дела, задивљено срчаношћу оца и кћерке Дарлинг, доделио им је златну медаљу и новчану награду. Међутим, ускоро се показало да је изпор који је претрпела за време спасавања бродоломника био исувише велики за крхку Грејс и она се разболела. Лекари су покушавали све, али су били немоћни — пет година после подвига девојка је умрла. Њено племенито, нежно и тако велико срце није издржало. А захваљујући њему, Грејс Дарлинг се сматра највећом јунакињом мора у Великој Британији.

БЕСАНЕ НОЋИ СТАРОГ МАЈСТОРА

У радњу старог печаторесца Живојина Димитријевића, у Балканској улици број 3 у Београду, ушао је пре неколико година човек у беспрекорном оделу с ташном у руци.

— Дошао сам да изради-те печат за моје предузеће.

Чика Жика је пажљиво погледао човека преко танких оквира округлих наочара:

— Извините, имате ли налог за израду печата?

Дошљак извади из ташне пресавијен лист хартије и пружи га мајстору Димитријевићу. Искусном печаторесцу није промакло да доносиоцу налога за израду печата дрхте руке. Узео је папир, пришао малој стоној лампи и очима претретео преко садржине. Али, најпажљивије је загледао печат на крају машиним откуцаног текста и велики потпис преко њега.

— Дођите за пола сата, печат ће бити готов, — насмешито се мајстор госту. А кад је овај за собом затворио врата, Живојин Димитријевић је телефоном позвао СУП: печат на налогу био је исечен са неког другог документа и прилепљен, али не тако вешто да то не запази и искусно око мајстора Жике.

НИ МРТАВ!

Опасним занимањем не баве се само минери, пробни пилоти, морепловци, какадери, физичари у атомским институтима, детективи и ловци на бисере. Не-

Руке Живојина Димитријевића су задрхтале: »Ако не израдиш печат за нашу организацију«, стајало је у писму, »бићеш убијен!«

бично занимљиво, па чак и опасно је бити — најобичнији печаторезац.

Од 1919. године, кад је као дванаестогодишњи шегрт код старог београдског печаторесца Голдштајна из радио прве „штамбиље“, мајстор Живојин Димитријевић је до данас направио хиљаде и хиљаде разних печата.

Кад је у фебруару 1942. године израдио печате за

Ваљевски и Космајски партизански одред, то су дочули Немци и мајстор Димитријевић је одведен у затвор на Бањици. Тамо је остао до краја септембра 1944. године, скоро свакодневно испитиван и батинан да призна за кога је направио печате. Али, и кад су му запретили стрељањем, храбри печаторезац није рекао ни речи.

Свако време је за печаторесца опасно и он увек

му је после свега што је чуо рекао један мајор.

— Ја? Ни мртав! — одлучно је одбио печаторезац.

— А ако тако помажеш

мора да отвара „четворе очи“. И тешко доба непосредно после рата, кад су у земљи постојале разне непријатељске групе и организације, Живојин Димитријевић је доживео на свој, печаторезачки начин.

Једном му је поштар донео необично писмо у којем је стајало: „Направићеш печат за нашу организацију. За три дана по њих ће доћи наш човек. Буди паметан, ћути и уради што се од тебе тражи. Не буде ли овако како тражимо — бићеш убијен...“

Руке мајстора Жике су задрхтале и срце му се стегло од страха: требало је да направи печат за тајну непријатељску организацију.

Схватајући да не сме да злоупотреби своје знање и вештину, отишао је и све испричао органима унутрашње безбедности.

— Направићеш печат који су тражили — мирно

нама и својој земљи? — насмешито се човек из безбедности.

— Онда хоћу, али да ви присуствујете изради печата.

Мајстор је заиста направио печате које је тражила тајна организација, а непознат човек је дошао и однео их.

Ноћима касније чика Жика није могао да спава, све док у радњу није навратио онај исти мајор и потапшао га по рамену:

— Добри ти они печати, мајстор Жико! Тако добри да су запечатали и њихове наручиоце!

НАКО СЕ ПРАВИ »ШТАМБИЉ«

Када се мајстору Жики донесе званичан налог за израду печата, он прво у један од многих месинга-

них прстенова различите величине сложи текст од ситних оловних слова. То је спор и пипав посао. Све мора бити тачно, правилно распоређено, ништа се не сме заборавити и пропустити, јер и најмања грешка при изради печата може бити кобна.

— Ово је исто као да правиш новац! — каже чика Жика и сложен текст печата у прстену пажљиво утискује у специјалну гипсану масу. Тако је добијен негатив печата; све што је у слогу или правом печату било испуштено, овде је удубљено.

Жућкаста гипсана плоча слична погачи, ставља се у нарочиту малу пећ да се загреје до 120 степени Ц. Негатив печата у њој мора бити беспрекорно чист и јасан. Кад је „погача“ загрејана до одређене температуре, на њу се под притиском ставља нарочита синова гума. Тако се добија печат, који се касније обрезаје и ставља на дрвене или пластичне носаче.

Негатив печата потом се уништи: довољно је гипс испустити на под и негатива печата више нема. Слог, међутим, заједно са налогом за израду печата, копијом своје рукотворине и њеним отиском, мајстор Жика ставља у специјални сеф, „под кључ“. Ту мајстор овог заната годинама чува хиљаде печата, отисака и налога по којима су израђени.

Поред разних предузећа, установа, организација и клубова, мајстор Живојин Димитријевић најчешће „наручиоци“ печата су — ученици.

Пред крај школске године, они који су у ђачкој књижици наређали јединице, долазе код чика Жике да им прави — лажне печате! И чика Жика им помаже, али не печатима већ кока-колом у оближњој кафани „Мала Москва“. Ту уплашеним ученицима који су покушали да га преваре седамдесетогодишњи мајстор прича о старом Београду, својој младости и математици и убеђује их да је боље истрпети и батине код куће него постати — фалсификатор.

И. Лончар

НЕ ДИРАЈ У БАКТЕРИЈЕ!

Бактерије су у ратне сврхе упогребљене још 1346. године када је татарска хорда сатерала и опколила групу ђеновљанских трговаца у једну тврђаву на Криму. Пошто су схватили да их каменицама избацивањем из катапулта не могу одатле истерати, одлучили су се на нешто сасвим другачије. Почели су да бомбардују тврђаву комадима тела сопствених другова који су умрли од куге.

Захваљујући томе, болест се, пре свега, веома брзо проширила међу самим Татарима и морали су да одустану од даље опсаде. Заражени и престрављени трговци искористили су ово, у паничном бекству се укрцали на своје бродове и вратили се у Европу. Њихов повратак кући имао је стравичне последице — две трећине становништва Европе захваћено је кугом, а 25 милиона људи умрло.

Издавачко предузеће
„Вук Караџић“, Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем комплет ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА по цени од 300 динара ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ (плаћање приликом преузимања књига од поште) а по одбитку попушта од 5%.
НА ОТПЛАТУ — по цени од 300.— динара, који ћу износ исплатити у три редовне месечне рате по 100.— динара, почев од _____ 197____ године. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему књига, рачуна и уплатница.
(Непотребно прецртати)

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Адреса стана)

(Назив и адреса радне организације)

Овера запослења за купце на отплату

Купац

(бр. л. к. и где је издата)

Наручбеница се оверава само при куповини књига на отплату.
Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

ПОКЛОН ИЗУЗЕТНЕ
ВРЕДНОСТИ
ЈЕДИНСТВЕНА
ЗБИРКА ОД 15
СЛИКОВНИЦА ЗА
НАЈМЛАЂЕ ЧИТАОЦЕ У
УКУСНО ОПРЕМЉЕНОЈ
И ОРИГИНАЛНОЈ
КУТИЈИ —
КОВЧЕЖИЋУ
Избор најлепших
сликовница за децу —
класичне бајке и
оригиналне приче
наших најпознатијих
дечјих писаца са
илустрацијама познатих
ликовних уметника.
15 сликовница
364 стране формата
26 x 20,5 cm
260 илустрација у боји
ХРАБРИ КЕКЕЦ
ПЕПЕЉУГА
ПРИНЦЕЗА
НА ЗРНУ ГРАШКА
ЦРВЕНКАПА
УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА
НЕВАЉАЛИ ЗЕЧИЋ
СНЕЖАНА
ЗЛАТНА ПРИЧА
СУНЦОБРАН
БАЛОНЧИЋ
ИВИЦА И МАРИЦА
ГАРОВ У
ЗООЛОШКОМ ВРТУ
ПАПУЧИЦА — МАЦА
КО ЈЕ НАПРАВИО ВОЈИ
КОШУЉИЦУ
КРОЈАЧ БОЦКО
МИШУЛЕНЦЕ

Књиге од којих дете не може да се одвоји док не прочита и последњу страну права су драгоценост. Да је књига најбољи друг сведочи и „ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА“ ЦЕНА КОМПЛЕТА ОД 15 сликовница 300.— динара
Књиге се могу купити за готово са 5% попушта или НА ОТПЛАТУ у три месечне рате по 100.— динара месечно.
КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА КОМПЛЕТ МОГУ ДОБИТИ У ПРЕДУЗЕЋУ „ВУК КАРАЈИЋ“, Краљевића Марка 9, сваког радног дана, сем суботе, до 15 часова.

ДИВЉЕ

ЗАБАВЕ

НА

ДИВЉЕМ

ЗАПАДУ

Када је у Доу Ситију, у америчкој држави Канзас, основан 1860. године каубојски дувачки оркестар, сви становници града изишли су на главну улицу да чују први концерт. Оркестар од осамнаест дувача направио је такву буку — да су се чак и говеда у околним коралима узнемирила. Тишина летње вечери била је неповратно нарушена.

Нарочито се на тешкој муци нашао диригент који је све време концерта дириговао само левом руком док је десну држао на дршци огромног „колта 45“ заденутог за каиш панталона.

— Револвер ми не служи да бих се одбрањивао — објашњавао је самоуверено пре концерта. — него да пуцам на првог који одсвира „фалш“ ноту!

Музичари нису могли да се поврате од страха и више су гледали у диригентову руку на револверу него што су се трудили да тачно свирају. Осамнаест дувача свирало је осамнаест различитих мелодија у исто време — а ниједна није била она права!

СТРАДАЛО ЈЕ ОГЛЕДАЛО

А онда је настао хаос! Нико није знао како су се два полуприпитомљена бизона из суседног корала од једном нашао у оркестру! Инструменти су полетели на све стране, слушаоци брзо побегли у куће, а музичари на челу са диригентом безглаво улетели у „салун“. Вацали су се у заклон иза шанка поломивши уз пут велико огледало и бивши готово све власице са полица!

Бизони су враћени у корал и сви су се смирили осим крчмара који је вицао на диригента:

»Да си бар одржао обећање и пуцао на првог који погреши!« — повикао је крчмар на диригента оркестра.

— Да си бар одржао обећање и пуцао на првог који погреши!

— Таман посла! Морао бих све да их побијем, а Доу Сити би остао без оркестра!

То је била једна од првих „културних манифестација“ на Дивљем западу у другој половини 19. века, која се бар мало приближила уметности. У Сент Луису и осталим већим градовима постојале су разне врсте представа, концерата и приредби, али овде, далеко на западу, људи су се сналазили како су умели.

У Левенворту, такође у држави Канзас, често су лепљени овакви плакати:

„Не пропустите! Вечерас у салуну права забава: убијање пацова, борба петлова и слични спортови!“

ТУЧЕ СЕ ЦЕО ГРАД

Исто толико популарне биле су и туче међу рударима или сточарима. Често је било само питање тренутка када ће се туча пренети на посматраче, а није

био редак случај да захвати и цео град!

Ускоро су се духови смирили и почело се са организовањем појединачних борби, претеча данашњих бокс-мечева, које су се углавном одвијале у салунима. И данас се прича о чувеном мечу између Џона Хардија и Џона Шенесија, одржаног у Чејену, у држави Вајоминг, 1867. године.

Меч је трајао 126 рунди, а рунда би се завршила тек када би се један од боксера сручио на под! Нокаутирани би имао триде-

сет секунди одмора, а затим би почела следећа рунда! На поду су се безброј пута нашли и један и други, али су крај дочекали на ногама. Али, зато се најзад судија срушио од изнемоглости и то је био знак да је меч завршен!

Највећа забава становника прашњавих градова Дивљег запада био је — алкохол. Но, како је било досадно седети за столом или стајати за шанком и само пити, сналажливи крчмари ангажовали су барске играчице да музичким програмом забављају госте. На тај начин је у крчмама први пут подигнута позорница. Власници су се трудили да у своје локале доведу најбоље играчице и забављаче и крчме су прерастале у неку врсту ноћних локала, по угледу на оне из великих градова на Истоку. Завеса на позорници била је направљена од креветских чаршави, а сандук у коме је донесен клавира за неколико минута претворен у благајну за продају улазница!

ОСЕЋАЈНА ПУБЛИКА

Често су у крчмама готовали и путујући глумци. Један од типичних представника био је Март Тејлор, „најпознатији глумац рударског региона у „Невади“. На његовим кочијама је писало „Труп породице Тејлор“, мада је једини глумац у „труп“, био он. Углавном је говорио стихове, а осим тога, трудио се да вештим кости мирањем представи више личности. По граду би разделио „програме“ на којима је писало:

„Поздравне речи, написао Март Тејлор; Поглед на рудник (нова песма), написао Тејлор; Тејлоров нос, написао Март Тејлор; Мојој сестри, аутор — њен брат, и друге песме“

ЗАБРАЊЕНО КАРТАЊЕ

Почетком 19. века Београђани нису знали за карте и картање. Прилика им се пружила тек доласком странаца, углавном Аустријанаца из Земуне или Панчева, који су се бавили трговином. Они су држали и кафане и механе, где су Београђани радо свраћали, јер су се у њима могле наћи новине, које су, ако не за читање, могле послужити за завијање дувана.

Кафане су радиле и

ноћу али само за специјалне госте који су кришом прелазили из Земуне да се у некој београдској кафани разоуне и — играју карте.

Картање се као опасна зараза брзо ширила и Београђани су ускоро укључују у „друштво картароша“. О томе је сазнао и кнез Милош. Све чешће жалбе породица које су преко ноћи остајале без прихода, натерале су власти да пооштре ме-

ре и припазе на сумњиве кафеције у којима се локалним играју карте. С тога је 1838. године послато циркуларно писмо у којем је стајало да се Београђанима строго забрањује „играти карте за новац“.

Ипак, уредбама се није могло спречити картање. Нису прошле ни три године а околина Београда је увелико прихватила ову хазарну игру. А 1840. године карте су стигле чак до

Смедерева чији окружни суд 23. марта исте године констатује: „...да су од неког времена многе картације тамо постале, који су, играјући по сву ноћ карте на велике суме новца, проигривали или ће проиграти сва своја добра, а себе с фамилијама својим заједно да упропасте, због чега су се деца на родитеље, а жене на мужеве суду множином тужити почеле...“

Тејлор би најдуже песму остављао за крај. Није учио напамет већ је читао са ролне папира дуге преко шест метара! Зато је последње стихове читао пред празним гледалиштем...

Публика, међутим, није увек тако пасивно реаговала: Еди Фој, један од највећих салунских забављача тог времена, на једној представи у Доу Ситију 1878. године упутио је неколико увредљивих примедби публици. Каубоји су одмах устали, зграбили глумца, везали га наопако за коња и тако истерали из града!

Нешто такође необично доживела је млада глумица на сцени у Томбстону, у Аризони, када се одигравао узбудљиви приказ из представе „Чича Томина ко либа“. У тренутку када је за њом јурио пас који је хтео да је закоље зубима, из гледалишта се подигао један каубој и са неколико хитаца убио пса!

На Запад су почеле да стижу и књиге које су писали велики писци енглеског говорног подручја, од Шекспира до Оскара Вајлда. Године 1882. Вајлд је стигао у Америку и обишао рударски град Денвер, у држави Колорадо. Његов нежан изглед и префињени покрети потпуно су разочарали рударе и сточаре који су вероватно очекивали огромног човека, с обзиром на начин како је његов долазак најављен. Да би га исмејали, понудили су га вискијем, надајући се да ће се писац одмах напиту. Десило се супротно и, када рудари више нису знали за себе од пића, Вајлд је деловао врло трезно.

Од тада су почели да га цене и многи који дотле никада нису прочитали ни једну књигу, усхићивали су се његовим песмама.

М. Ј.

ФИКСИРАНЕ ЦЕНЕ

Банда силеција из Бруклина, од које је касније настао чувени клан петорице на чијем је челу био Ал Капоне, строго је утврдила цена својих услуга. Имали су чак и одштампан ценовник за потенцијалне муштерије: пе

сничане 2 долара; модрице на оба ока 4 долара; ломљење вилице и нос 10 долара; онесвешћивање боксером 15 долара; чупање једног увета 15 долара; ломљење руке или ноге 19 долара; пуцање у ноге 25 долара; бодење ножем 25 долара; обављање „великог посла“ 100 долара.

ИЗМЕЂУ ИСТИНЕ И ЛЕГЕНДЕ

Проклети каури! — бесно су викали Турци бежећи према свом логору, док су по њима пљуштале стреле и десетковала их тешка топовска ђулад.

Улама-бег се издирао на заповеднике, махао рукама, претећи упирао пеницу према дебелим зидовима који су опасивали град Ђурђевац. Али расуло своје војске није могао зауставити. Кад се смирио, утучен се повукао у шатор. Резултат тог поподневног напада био је катастрофалан: око стотину мртвих и нешто мање рањених Турака! А јуришали су заиста као вуци, признао је бег себи. И то шест часова без престанка! Успели су чак да прислоне лестве на градске зидине, па и да допру до врха, али шта вреди кад су се каури борили као помамни.

ПОМРЕЋЕ ОД ГЛАДИ

Бег је пажљиво претресао све детаље неуспелог напада. На крају је дошао до закључка да јуришима неће ништа постићи.

— Сломићу ја ту посаду! — одсекао је љутило и кренуо према излазу из шатора. — Предаће се Ђурђевчани, тако ми Алаха! Седећу и чекати док не остану без хране: или ће помрети од глади или отворити капије!

Не оклевајући ни тренутка, одмах је наредио да се војска утабори свуда наоколу и не дозволи да било ко приђе зидинама.

У дотадашњој историји Ђурђевца није то био ни први ни последњи напад на град нити су га раније мимоилазиле опсаде. Међутим, ова је слутила на најтежу. Храброј посади под заповедништвом Луке Секеља било је јасно већ после недељу дана да ће ту 1552. годину добро запамтити ако остану живи — јер злогласни Улама-бег из Славонске Пожеге је тврдо одлучио да покори или посече Ђурђевчане.

Од свих права на свету која припадају људима, Ђурђевчани су сада имали само једно: да изаберу начин сопствене смрти.

ИДЕЈА, И ТО КАКВА!

Дани су одмицали један за другим, мада се чинило као да време стоји. Ђурђевац је личио на уклет, напуштен град: само понекад неко би се накратко појавио на његовим зидинама и то је био једини знак живота у њему.

Прошла је једна па друга недеља. Трећа је већ

ПИЛЕТИНА ЗА НЕПРИЈАТЕЉА

ВИДЕВШИ ДА НЕ МОЖЕ НА ЈУРИШ ОСВОЈИТИ ПОДРАВСКИ УТВРЂЕНИ ГРАД ЂУРЂЕВАЦ, УЛАМА-БЕГ ЈЕ ОДЛУЧИО ДА ПРОМЕНИ ТАКТИКУ.

наговештавала крај: хране није било ни за лек. Становништво је седело или лежало по плочницима, тупог погледа и укоче ног израза лица.

Заповедник града није избијао из собе, а кад је то морао да учини да би обишао стражу, окретао је главу у страну пред мучним приказом.

Виђенији људи су већали и донели одлуку да се град ни по коју цену не сме предати Турцима. „Ако већ треба умрети, боље да умремо од глади него од турског јагана!“, повикали су сви углас. Баш кад су о томе разговарали, у просторију упаде један од заповедника страже.

— Људи, пиле! — једва је долазио до речи од радости и усхићења — Нашао сам пиле! Право прав цате пиле, људи!

Сви су га згрануто гледали, а он је настављао:

— Знам како да се спасемо! Закољимо, очистимо и лепо испецимо то пиле, па у топ. Испалићемо га

пред турски логор. Турци ће помислити да смо пуни хране кад можемо да бацамо пилиће, одустаће од опсаде и отићи јер је и њима чскање досадило! Шта кажете?!

Лука Секељ лупи шаком о сто: одушевљено је прихватио предлог.

Улама-бег је замишљено гледао пиле, а онда га с гађен-ем бацио из ру-

ке, упутио погрду Ђурђевчанима и наредио да се војска припреми за покрет.

У подне је отишао. Тако је град спасен захваљујући једном пилету због којег Ђурђевчани и данас зову „Пилцокима“ јер се у говору тог краја пиле назива — пилцок.

М. Тодоровић

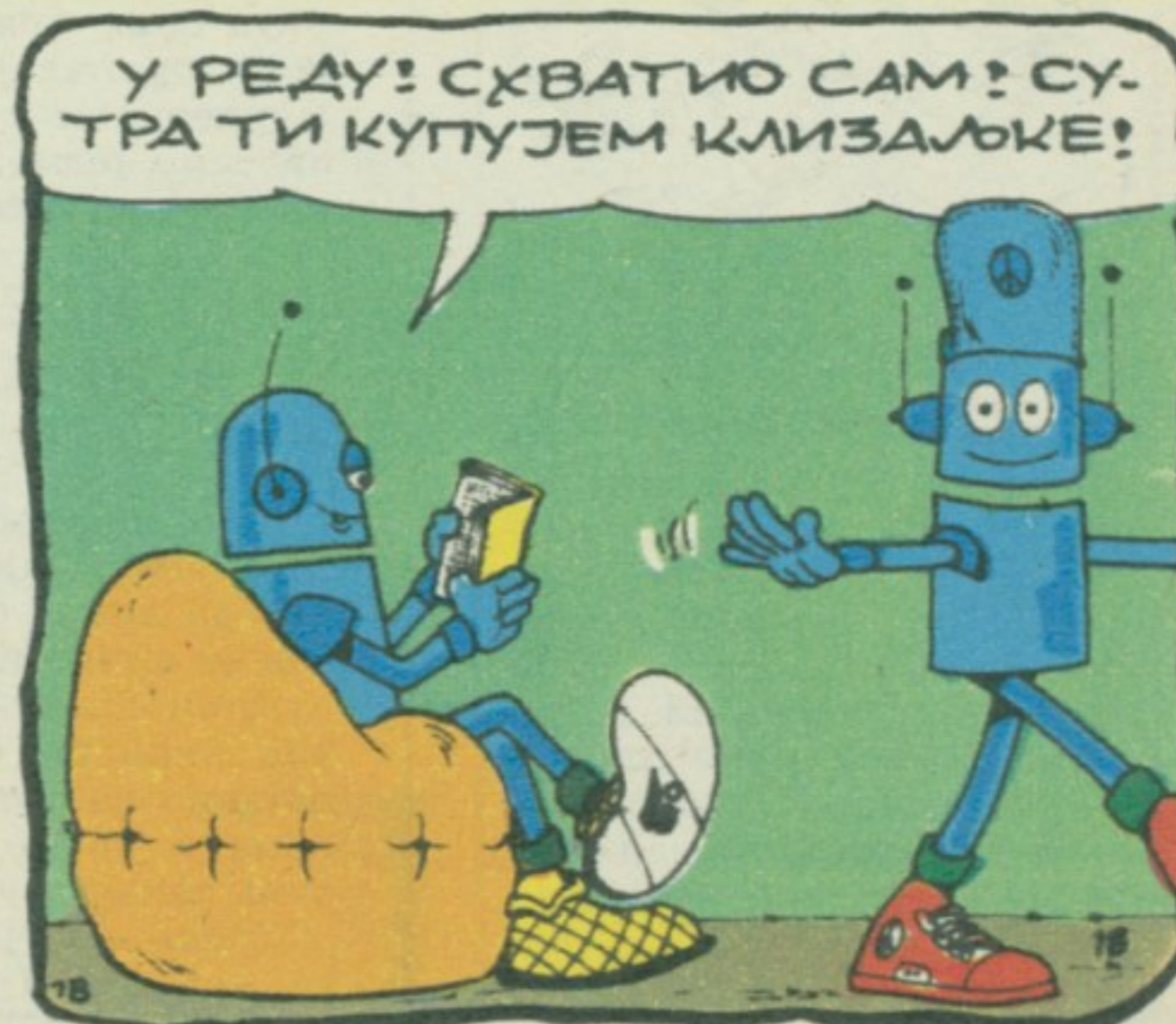
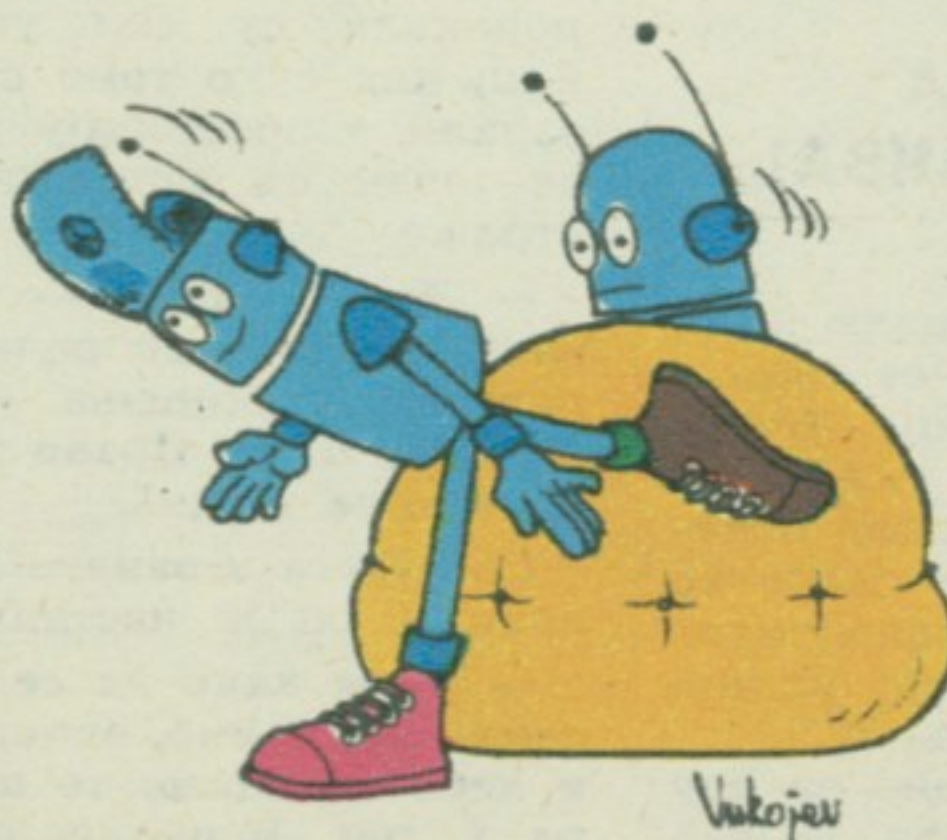
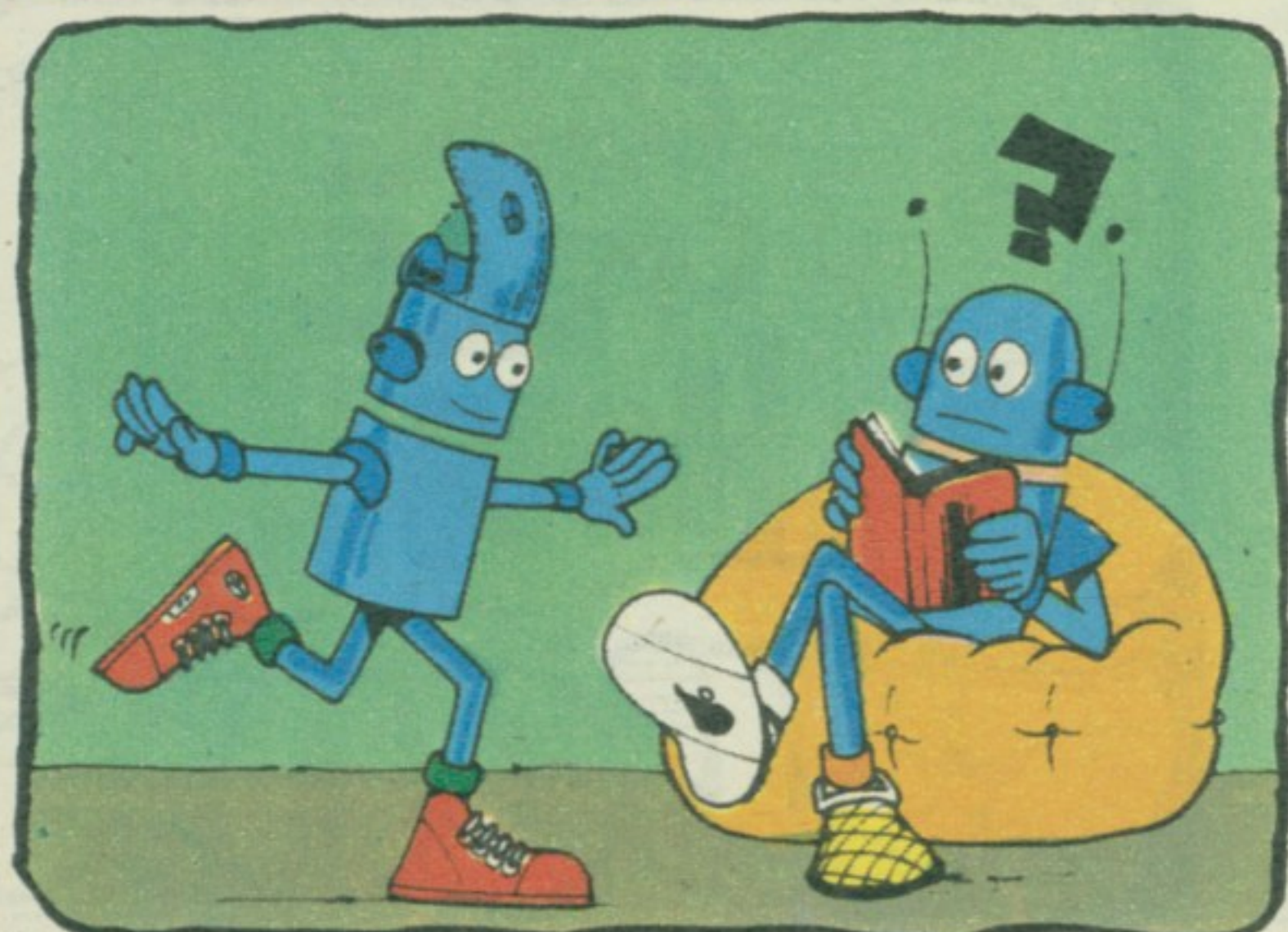

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ИЗНОГУД: БАКУЗНИ ДИЈАМАНТ

У СВОЈОЈ ПАЛАТИ У БАГДАДУ, СРЕДНИ И ДОБРИ
КАЛИФ ХАРУН ЕЛ ПУСАХ НАДГЛЕДА ПРИПРЕМЕ
ЗА РЕДОВНО ПЕТНАЕСТОДНЕВНО СЛАВЉЕ...

ЕВО ТОРТЕ
ЗА ВЕЛИКИ
ДАН, О ВЕ-
ЛИЧАЕСТ-
ВЕНИ!

МОГЛО
ЈЕ МАЛО
ВИШЕ
ШЛАГА!

ХМ...
ОБИЧНО
СЛАВЕ
ГОДИШ-
ЊИЦЕ!?!

ТОЛИКО ВОЛИ ДА
УГОСТИ ПРИЈА-
ТЕЉЕ ДА ЈЕ
МАЛО ПРОМЕ-
НИО ОБИ-
ЧАЈЕ...

ЗА ТО ВРЕМЕ ЗЛИ ВЕЛИКИ
ВЕЗИР ИЗНОГУД ШЕТА
СЕ ИНКОГНИТО
УЛИЦАМА
ГРАДА
ПОТОНУО
У ЦРНЕ
МИСЛИ...

СМИЉАЈТЕ
СЕ...

КАКО
ДА ПОСТАНЕМ
КАЛИФ УМЕС-
ТО КАЛИ-
ФА?

СМИЉАЈ-
ТЕ
СЕ СИРО-
МАШКА!

А? ШТА? ПРОС-
ЈАК? ЗАБРАНИО
САМ ПРОСЈАЧЕ-
ЊЕ У БАГДАДУ
ЈЕР ОНО ИЗА-
ЗИВА САМИ-
ЛОСТ И НАВОДИ
НА ДОБРОЧИН-
СТВО!

ОВАЈ ПРОСЈАК
НИЈЕ К'О
ДРУГИ, О
ВЕЛИКИ
ВЕЗИРЕ
ИНКОГНИ-
ТО? ОН
НУДИ!

НУДИ? ШТА
НУДИ?

НУДИ ОНАЈ ВЕЛИКИ
ДИЈАМАНТ?

СМИЉАЈ-
ТЕ СЕ!

ТИ СЕ
ША-
ЛИШ
?

ПРОСЈАК КОЈИ НУДИ
ДИЈАМАНТ... А ЈУДИ
ГА НЕБЕ?
ПА ТО ЈЕ
ПОТПУНО
ЛУДО!

НИЈЕ, О ВЕ-
ЛИКИ ВЕЗИРЕ
ИНКОГНИТО!
ТАЈ ДИЈАМАНТ
ДОНОСИ НЕ-
СРЕЋУ!

ЈЕ Л' ? ПА ТО
ЈЕ, ОНДА, ОДЛИ-
ЧАН ПОКЉОН
ЗА КАЛИ-
ФА!

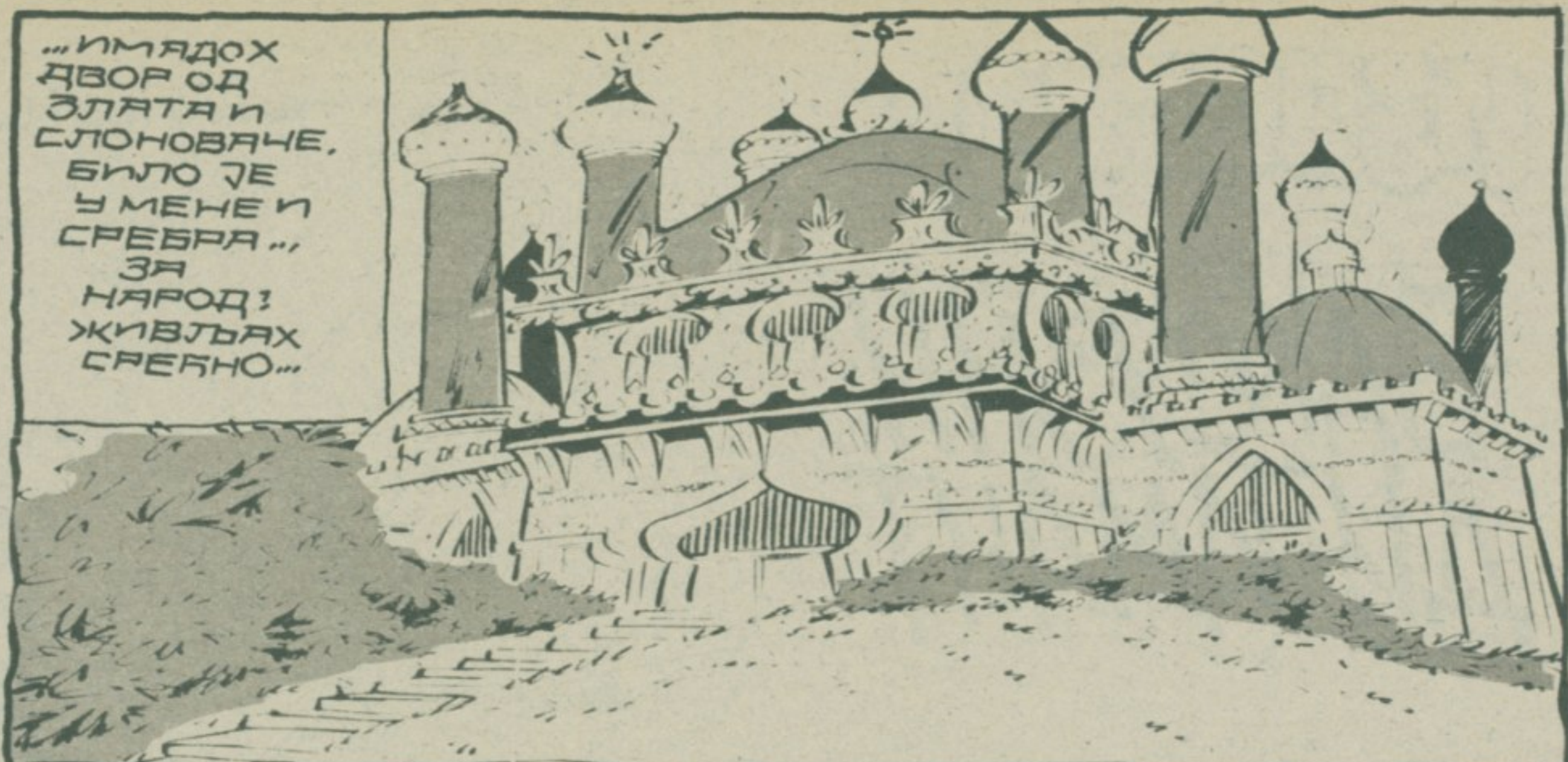
КО ЖЕЛИ
МОЈ ЛЕПИ
ДИЈА-
МАНТ?

НЕ, ГОСПОДАРУ!
ГОРКО БЕ ТЕ
ЗАКАЛИ-
ТИ!

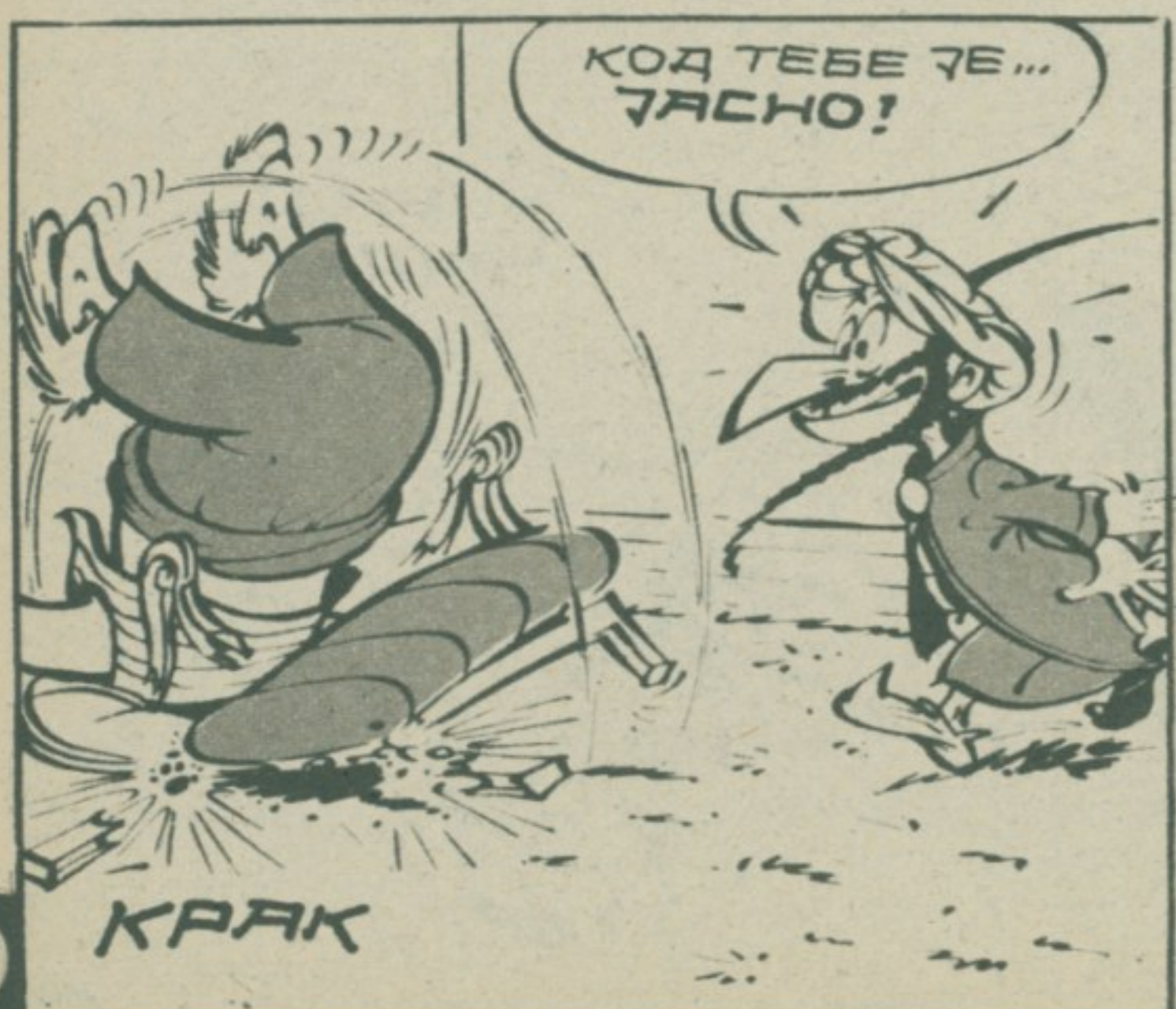
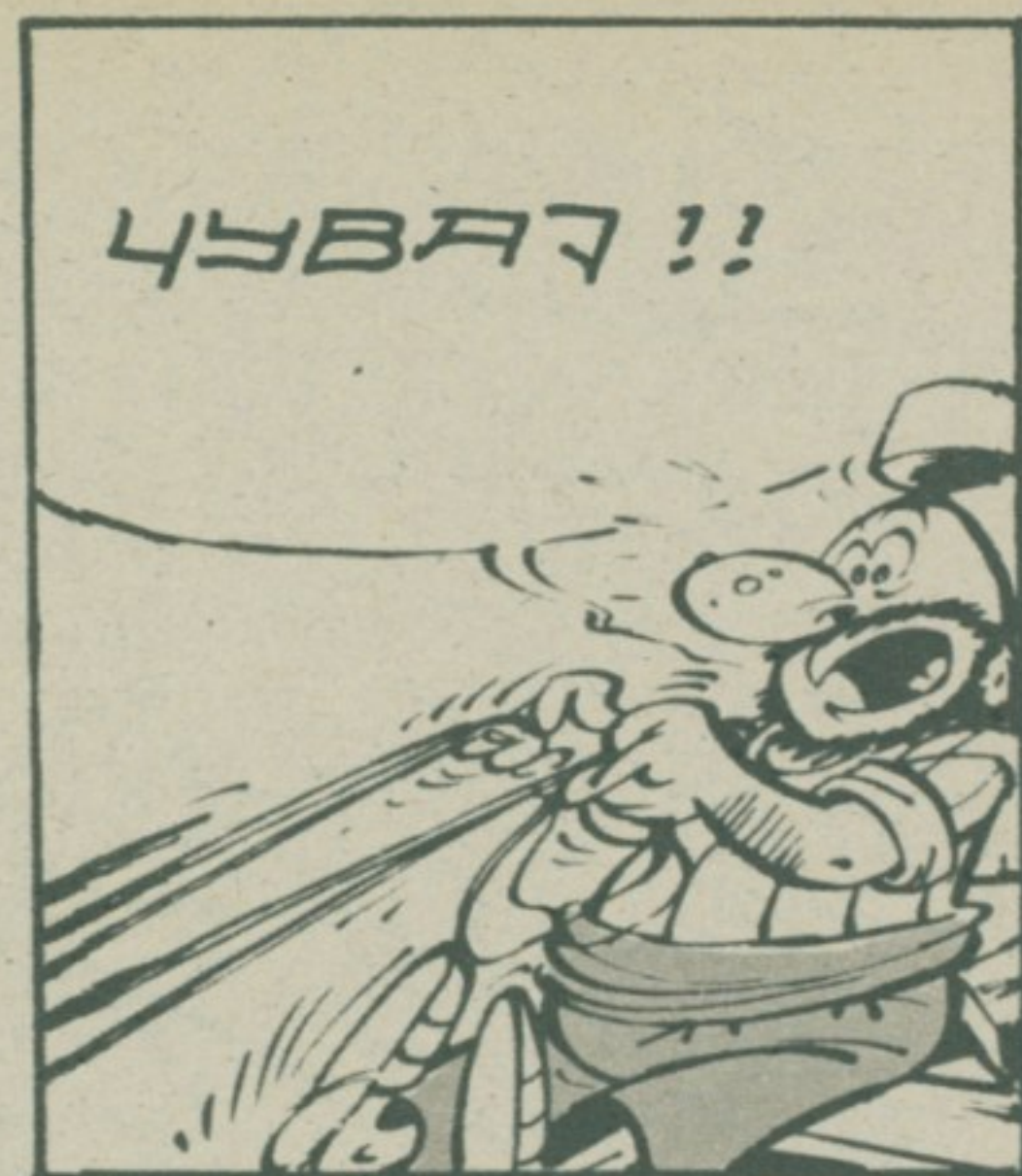

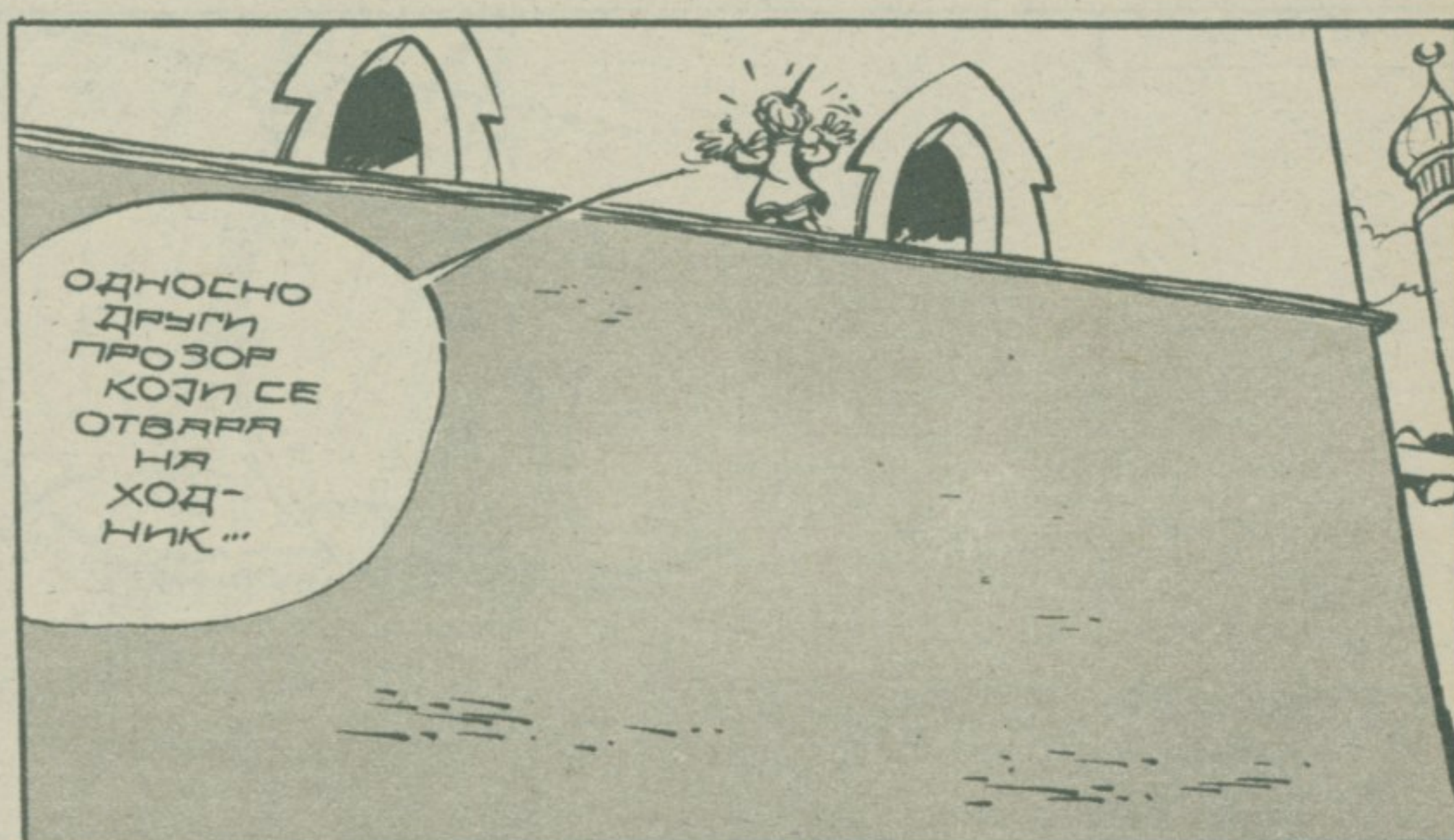
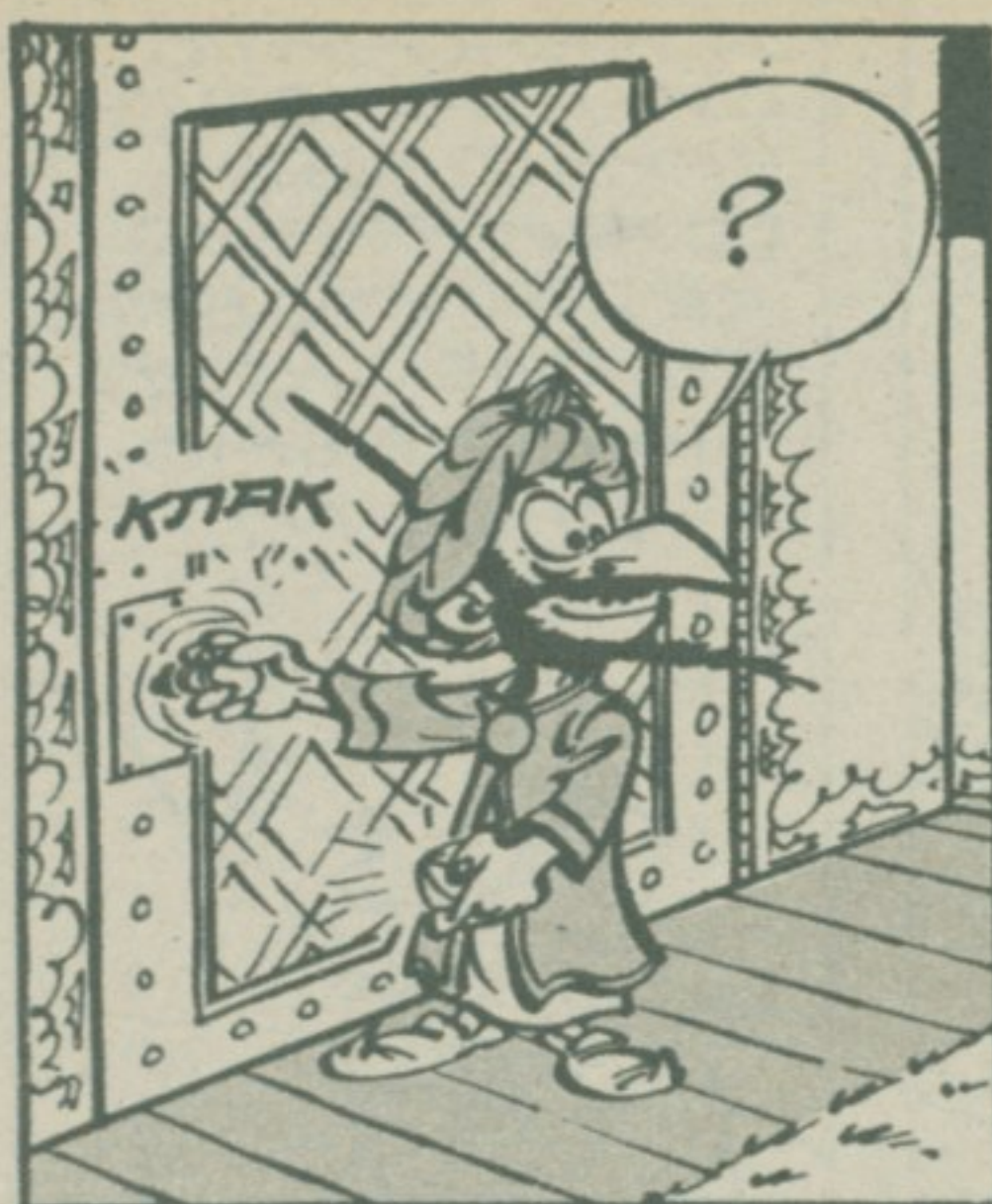
ЧУЈ? А КАКО ТАЈ
ДИЈАМАНТ
ДОНОСИ
НЕСРЕ-
ЋУ?

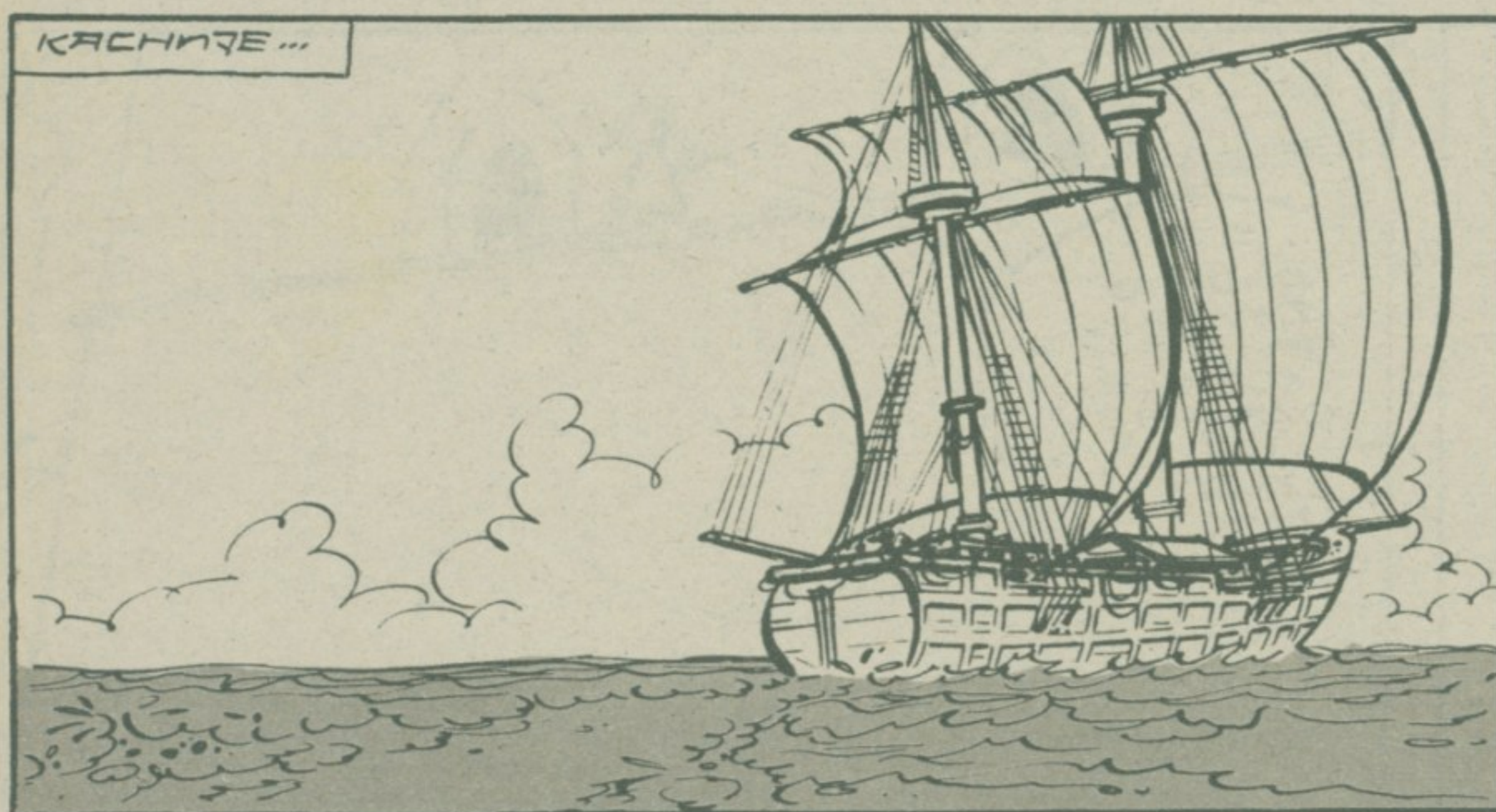
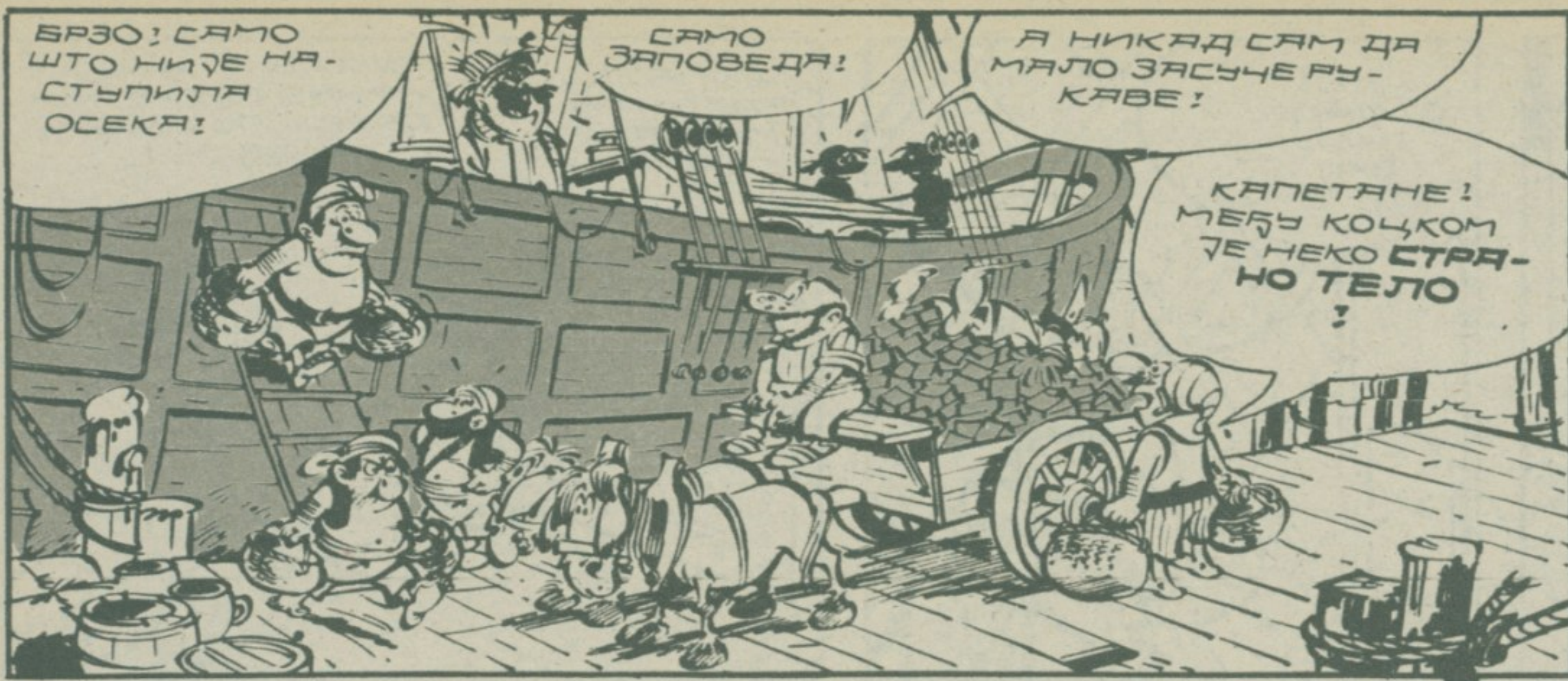
ИСПРИЧА-
ЋУ ВАМ
СВЕ, О
ГОСПОДА-
РУ!

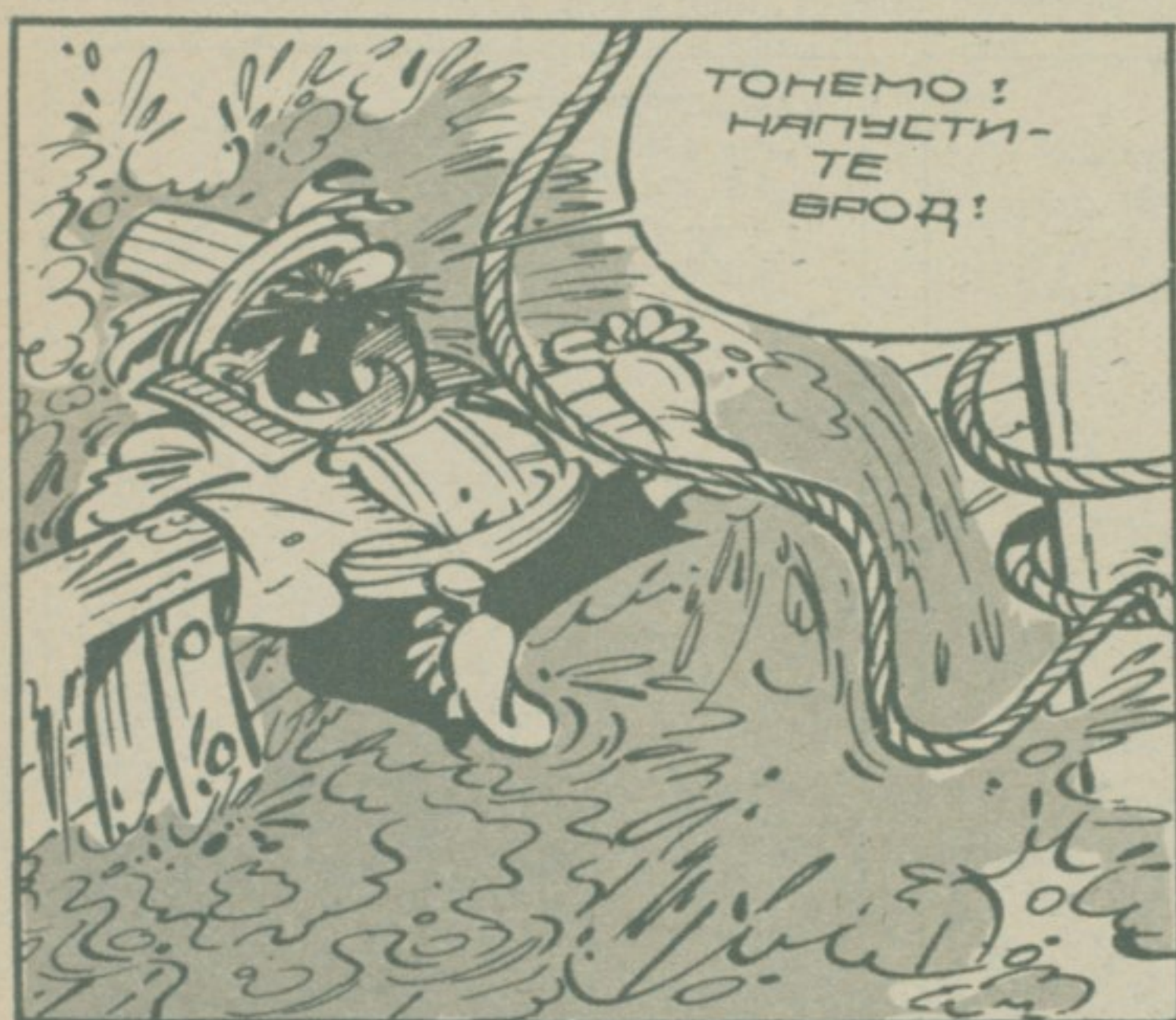
СТВАРНО НЕМА-
ТЕ СРЕДЪ...

ОДПАЗИ-
ТЕ! И
ДОБАР
ВЕ-
ТАР!

У ИСТОМ
ТРЕНУТКУ...

ПИТАМ СЕ... НИЗЕ ЛИ БИЛО
ПАМЕТНИЗЕ ДА СМО ПРИСТА-
ЛИ ДА УКРАЦАМО ОНАЗ
ТОВАР ДРВА...

ТОНЕМО!
НАПУСТИ-
ТЕ
БРОД!

МАЛО
КАСНИЗЕ...

ЗНАМ КО ЈЕ ЗА
ОВО КРИВ...

ОБРАТИТЕ
СЕ ВИ ПРВО
БРАТЪ ОД НЕ-
РОЂЕНОГ
УЗЈАКА
СВОЈЕ ТРЕ-
БЕ ЖЕНЕ!

КАПЕТАНЕ!
ВРЕМЕ
ЈЕ
РУЧКУ!

СТВАРНО!
ЈА ЗАБО-
РАВНО!

ПА... ИЗЕЛАЧИЋЕМО
СЛАМКЕ... ПА КО ИЗВУЧЕ
НАЗКРАЈУ НЕГА
БЕМО ПО-
ЈЕСТИ
!

ОХЕ! ОХЕ!

СЛАМКИ ВАЉДА, ИМАЈУ?

ДА! ОНЕ СПАДАЈУ
У ОПРЕМУ ЧАМЦА
ЗА СПАСАВА-
ЊЕ!

И ТАКО...

ДОБРО!
СУДБИНА ЈЕ
ТАКО ХТЕЛА!
ЈА ИМА ЛИ
СЕНФА
?

ИМА! И ОН
СПАДА У ОПРЕ-
МУ ЧАМЦА ЗА
СПАСАВА-
ЊЕ!

КОПНО!

??!

БОКСЕР-ШПИЈУН

УЖАСАН ЈЕ, ЗАКЛА, МЕХАНИЗАМ МЕЂУНА-
РОДНЕ ШПИЈУНАЖЕ... А НЕМИЛОСРДНИ СУ
И ЉУДИ КОЈИ СЕ ТИМ БАВЕ. У ТОМ СВЕТУ
ГДЕ СМРТ СТАЛНО ВРЕБА ЈЕДАН ПОГРЕ-
ШАН КОРАК МОЖЕ ДОНЕТИ ПРОПАСТ.
АГЕНТ ДЕЛСТОН О'ФАРЕЛ НАШАО
СЕ ПРЕД НАЈТЕЖИМ ЗАДАТ-
КОМ У СВОЈОЈ КАРИЈЕРИ...

ЈЕДНОГ ДАНА УОЧИ СУСРЕТА ДВОЈИЦЕ
СЈАЈНИХ БОКСЕРА...

НЕКОЛИКО НЕДЕЉА ПРЕ ОВОГ ДОЂАЊА-
ЋА О'ФАРЕЛ ЈЕ КАО СЕНКА ПРАТИО
АМЕРИЧКОГ БОКСЕРА...

УТВРДИО ЈЕ ДА ЈЕ ШЕПЕЛ У СТВАРИ
НЕМАЧКИ ШПИЈУН...

ДЕЛСТОН СЕ ЗАДОВОЉНО СМЕШКАО...

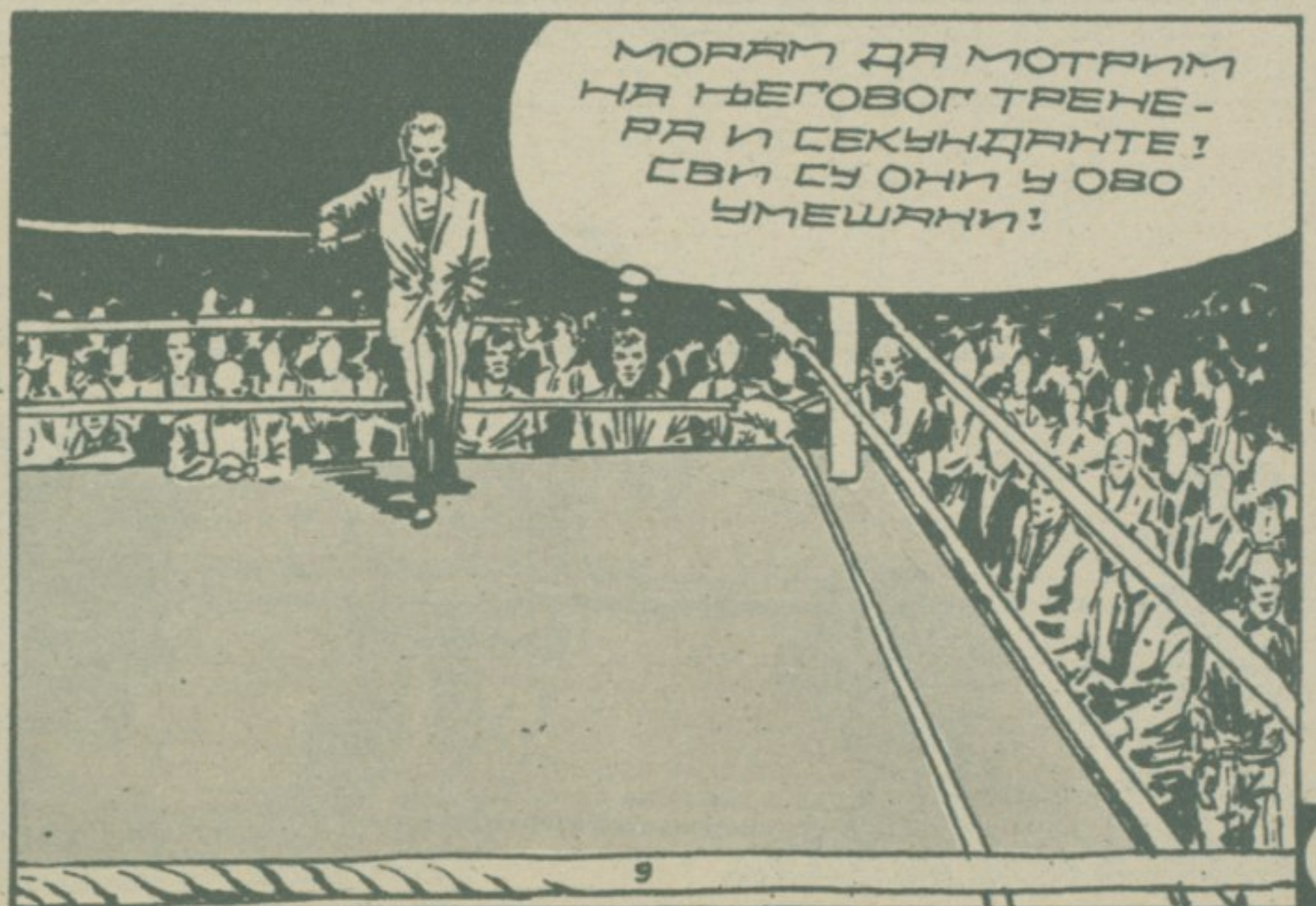

О'ФАРЕЛ ЈЕ СВЕ
ИСПЛАНИРАО...

УХАПЦИМА
ГА ПОСЛЕ БОРБЕ!
БИЋЕ УМОРАН
И НЕЋЕ СЕ
МНОГО
ОПИРАТИ!

МОРАМ ДА МОТРИМ
НА ЊЕГОВОГ ТРЕНЕ-
РА И СЕКУНДАНТЕ!
СВИ СУ ОНИ У ОВО
УМЕШАНИ!

ИЗНЕНАДА, КАДА СЕ ШЕПЕЛ ПОЈАВИО...

ДОЛАЗИ:
ДОЛАЗИ ВЕЛИ-
КИ ШЕПЕЛ!

БОРЦИ СУ СЕ НАШЛИ НА РИНГУ...

ХЛАДАН
И ОПАСАН
ТИП!

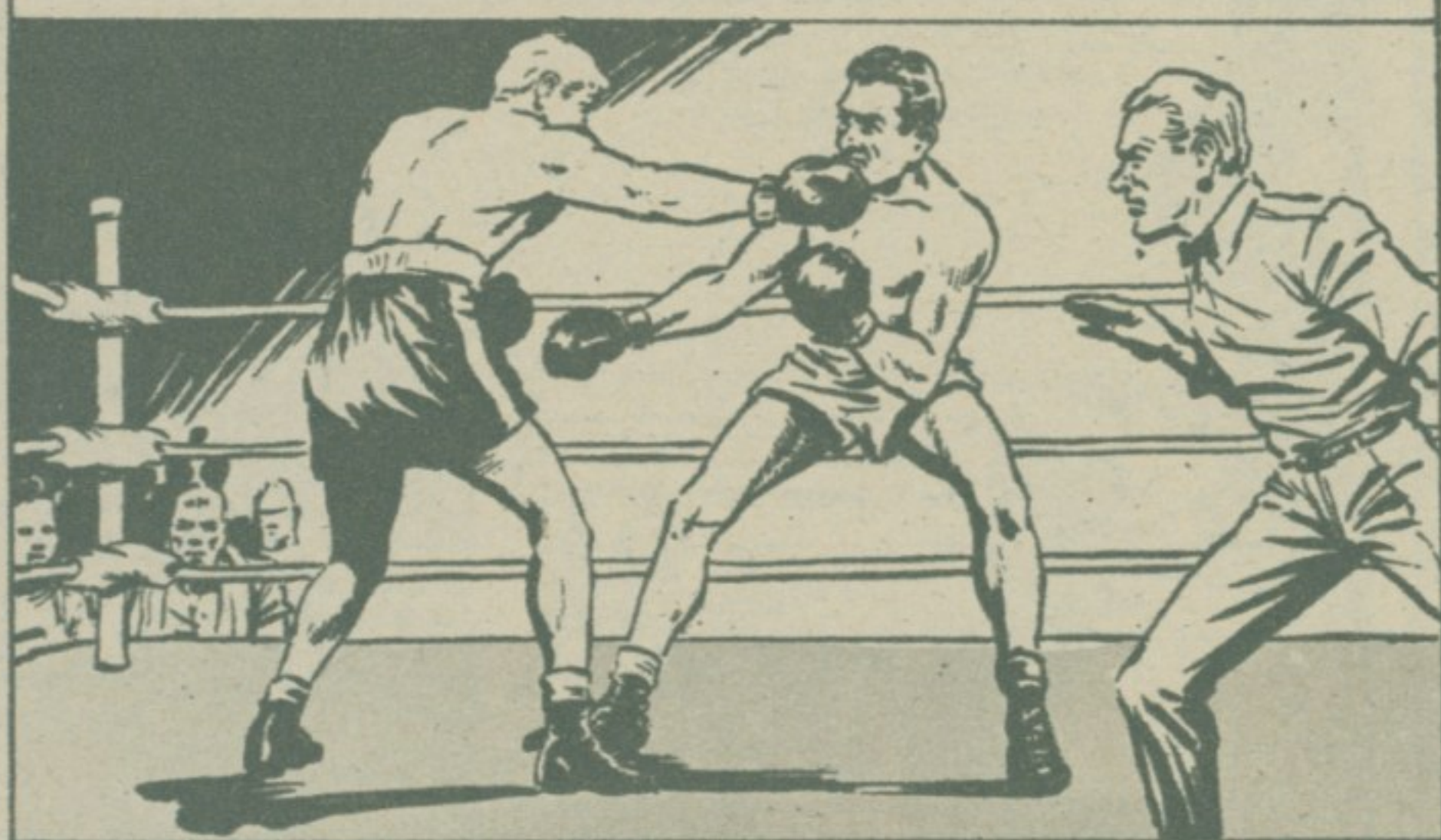
ДРАГИ ГЛЕДАОЦИ,
ДА ВАМ ПРЕДСТА-
ВИМ БОРЦЕ! С
МОЈЕ ЛЕВЕ СТРА-
НЕ ЈЕ ИЗАЗИВАЧ
ИЗ АМЕРИКЕ...
ЛУ ШЕПЕЛ!

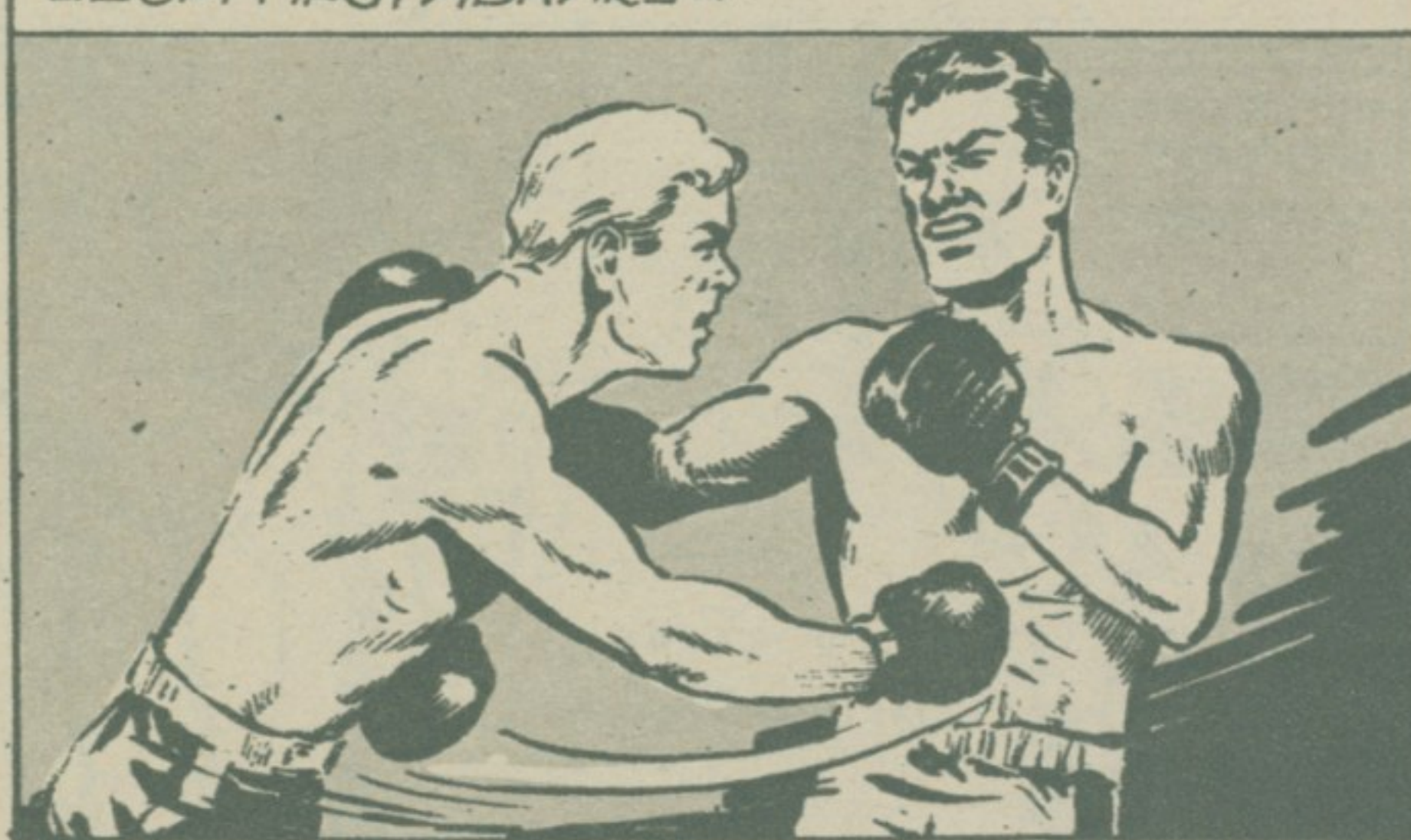
А ДЕСНО ЈЕ КИД
ЏОНСОН КОЈИ БРА-
НИ СВОЈУ ШАМ-
ПИОНСКУ ТИ-
ТУЛУ?

САМО
ХРАБРО,
КИД!

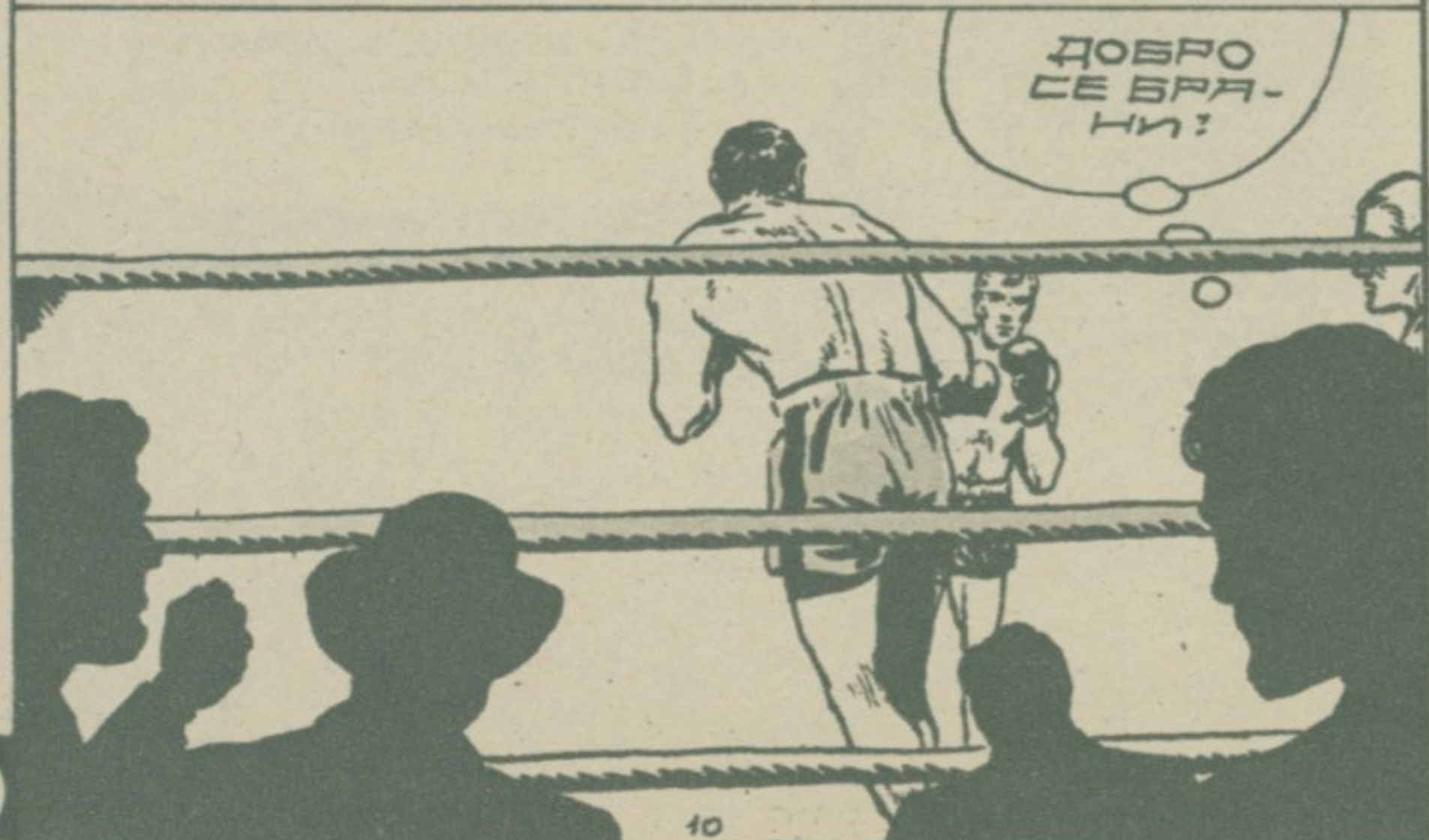
ГОЊ ЈЕ ОДЈЕКНУО И ПОЧЕЛА ЈЕ
ПРВА РУНДА...

КИД ЈЕ БИО СЈАЈАН. ВЕЋ НА ПОЧЕТКУ
ЗАДАО ЈЕ СНАЖАН УДАРАЦ У ПЛЕКСУС
СВОМ ПРОТИВНИКУ...

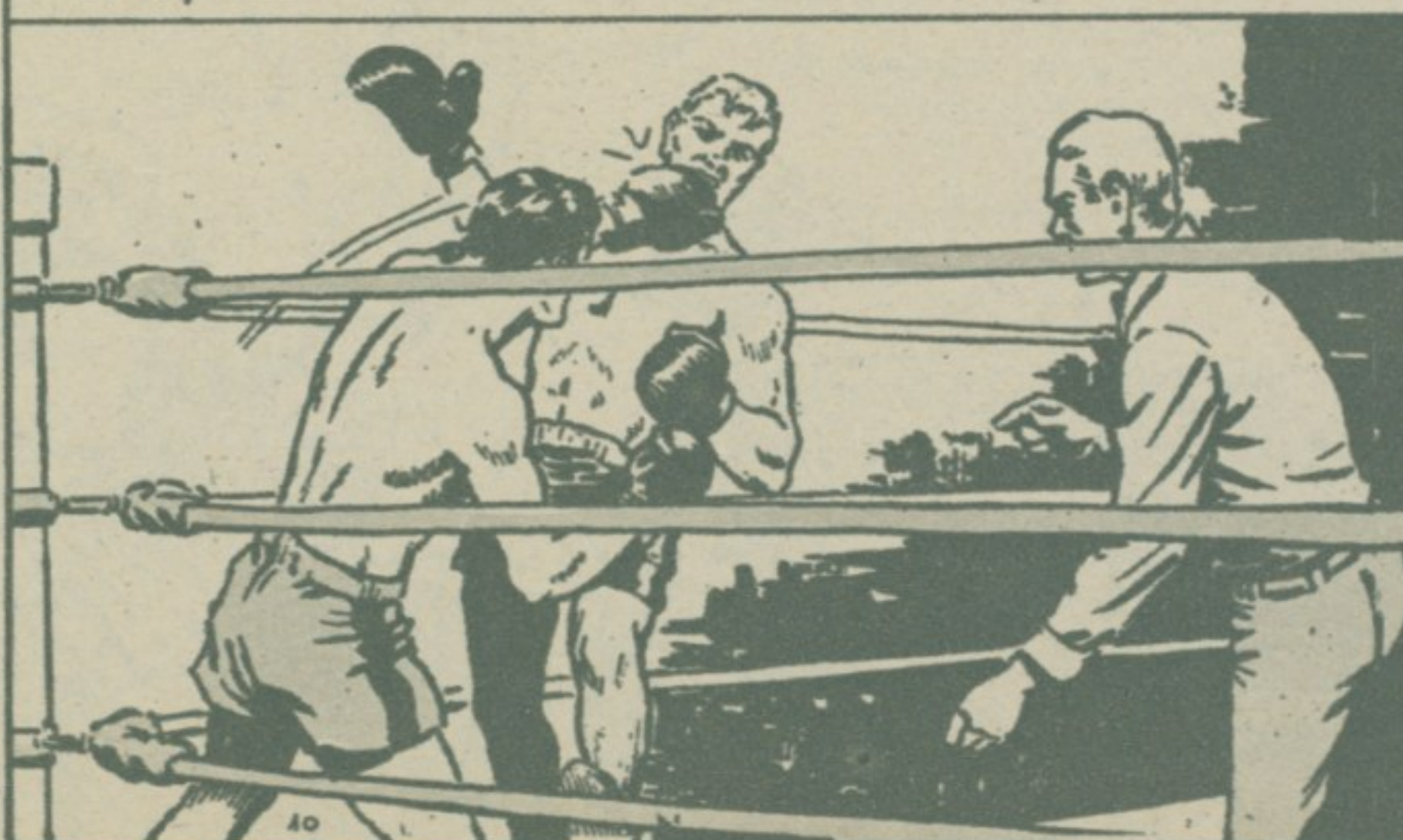

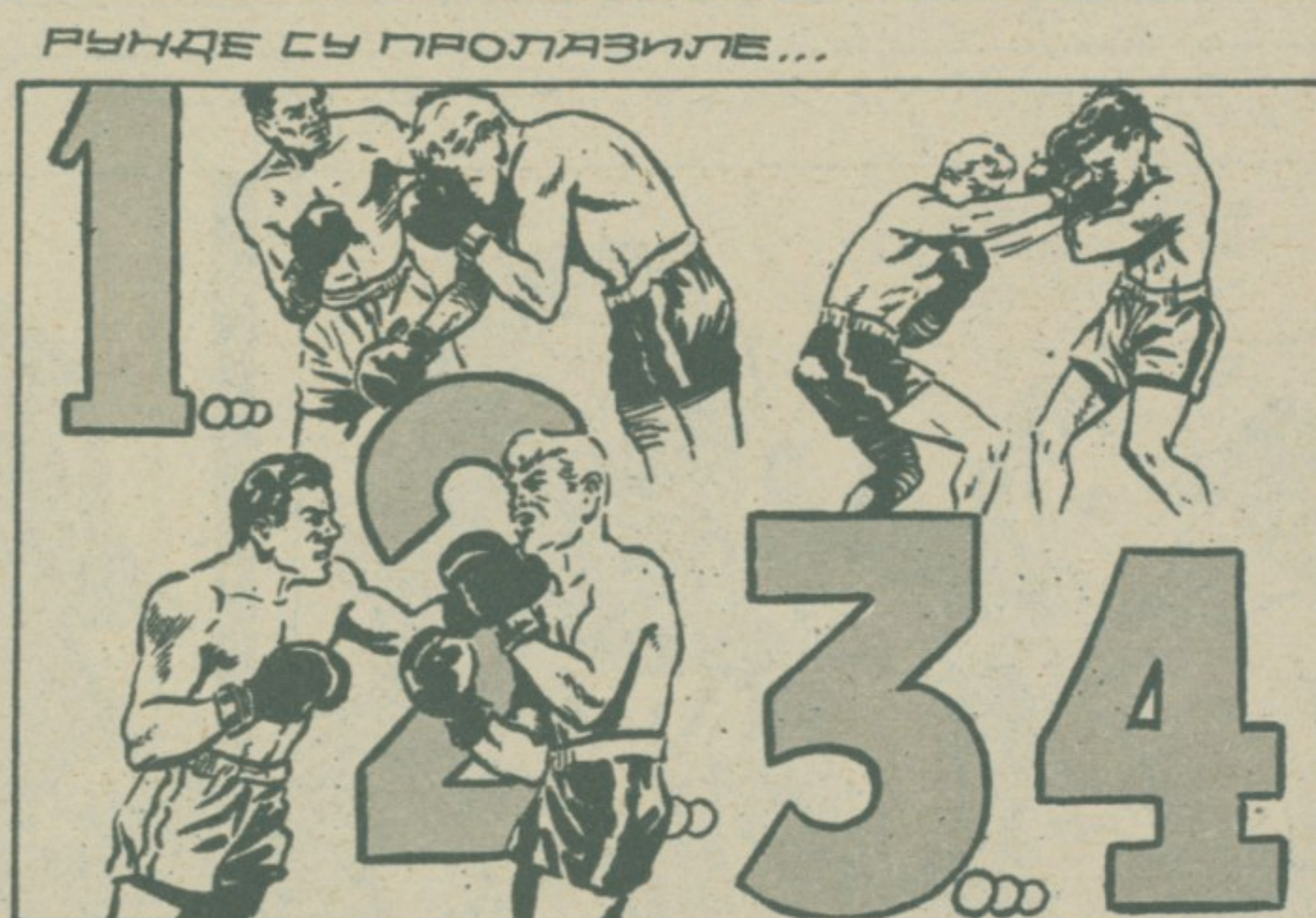
ШЕПЕЛ ЈЕ УСТУКНУО И ЗАУЗЕО ОДБРАМ-
БЕНИ СТАВ...

ДОБРО
СЕ БРА-
НИ!

И КАДА СЕ НИКО НИЈЕ НАДАО ШЕПЕЛ
ЈЕ ЛЕВИМ КРОШЕОМ ДОБРО ПРОДРМАО
КИДА...

ДЕЛСТОН ЈЕ БРЗО РЕАГОВАО...

САДА СУ СВИ ПОЛЕТЕЛИ НА О'ФАРЕЛА...

ДЕЛСТОН СЕ ОКРЕ-
НУО ПРЕМА
ШЕПЕЛУ...

КАО МУЊА, АМЕРИЧКИ БОКСЕР СЕ БА-
ЦИО НА О'ФАРЕЛА...

ДЕЛСТОН ЈЕ СКОРО ОБНЕВИДЕО ОД
УДАРЦА...

ШЕПЕЛ СЕ УПУТНО КА ИЗЛАЗУ...

БОКСЕР СЕ ПРЕВРНУО ПРЕКО ГЛАВЕ
И НАШАО НА ПОДУ...

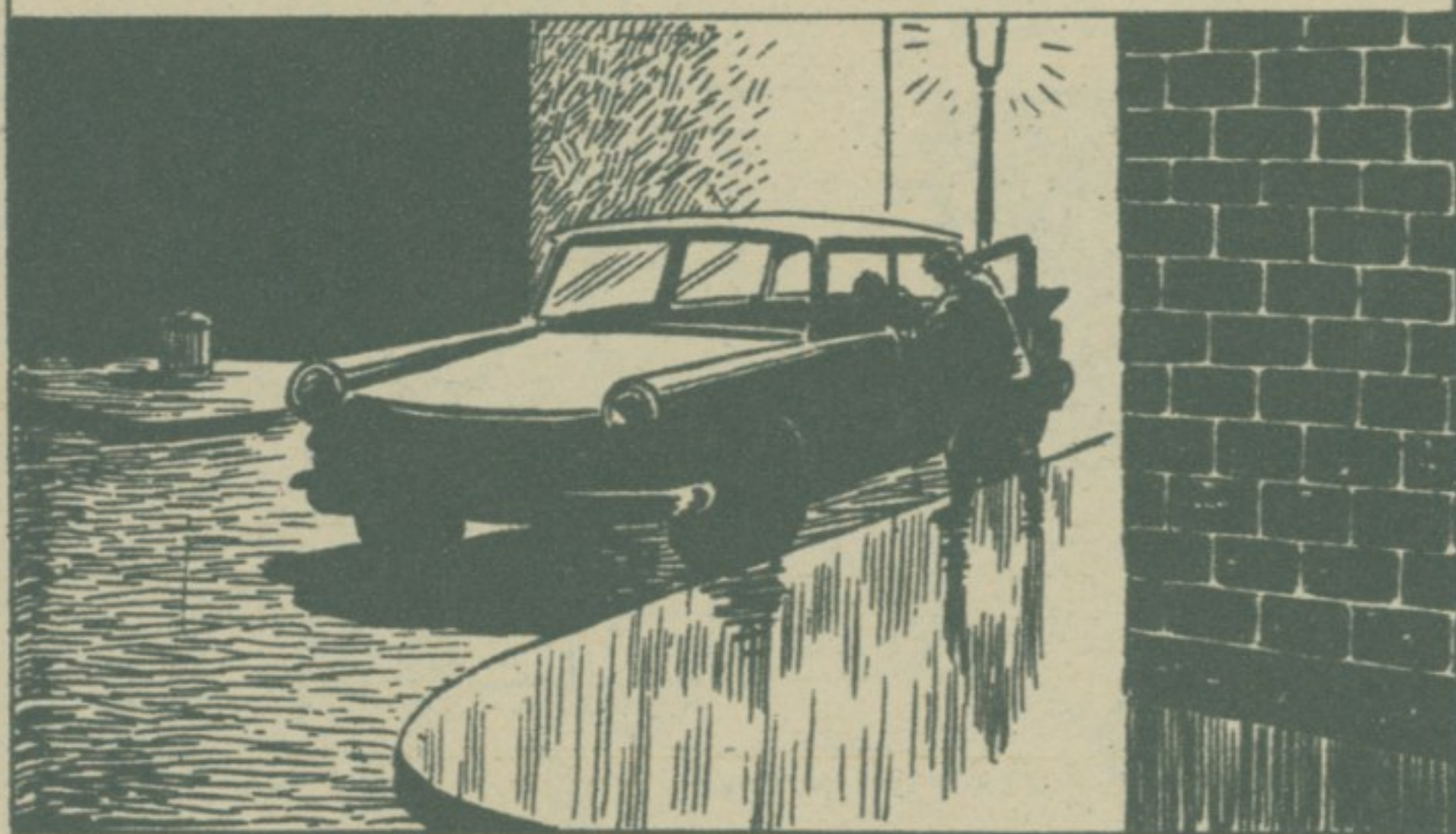
ПОКУШАО ЈЕ ДА СТАНЕ НА НОГЕ, АЛИ...

О'ФАРЕЛ ЈЕ СВОЈ ПОСАО ОБАВНО...

ПРЕВАЦИО ЈЕ ШЕПЕЛА ДО СВОГ АУТОМОБИЛА...

ТРЕБАЛО ЈЕ ЈОШ САМО ОБАВЕСТИТИ НЕКОГА О ОВОМЕ...

НЕМИЛОСРДАН, ОМАЛЕН ЧОВЕК БИО ЈЕ О'ФАРЕЛОВ ШЕФ...

ЈЕСИ ЛИ ИМАО ПРОБЛЕМА?

СЛАЖНО! СЛУЧАЈ ЛА ШЕПЕЛ ЈЕ ЗАВРШЕН И ЊЕГОВО ИМЕ МОГУ ДА ПРЕЦРТАМ!

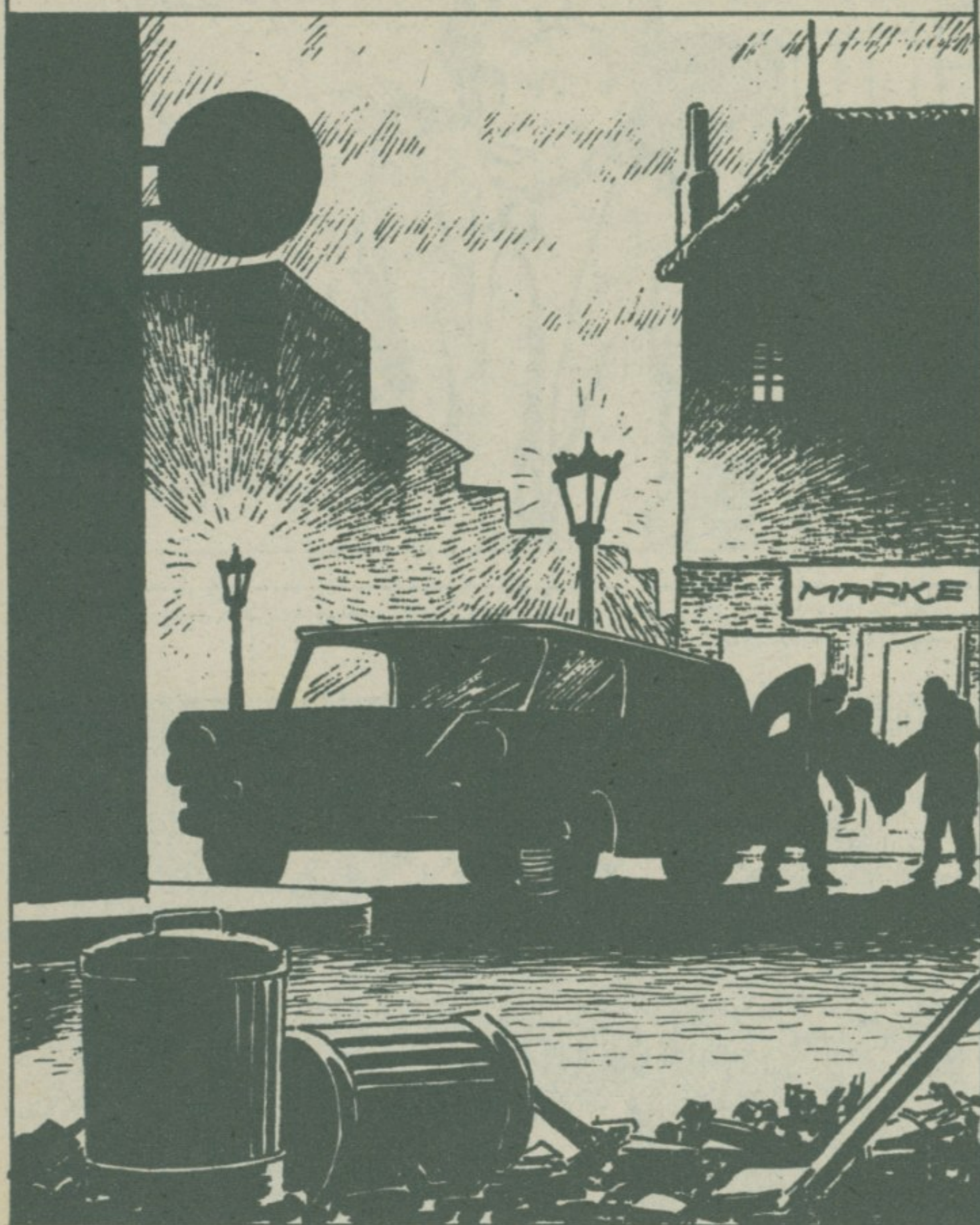

ШТА? КАКОТИ ТАКО НЕШТО ПАДА НА ПАМЕТ?

ЗА НЕКОЛИКО МИНУТА НАПАДАЧИ СУ ОБАВИЛИ СВОЈ ПОСАО...

СУТРАДАН УЈУТРУ О'ФАРЕЛ ЈЕ ПРИМИО ВАЖНУ ПОРУКУ ОД МИНИСТРА БЕЗБЕДНОСТИ...

ШТА
ЛИ ЈЕ САД
ОВО,
ДО БЯВО-
ЛЯ!

БЯЗО ЈЕ ОТВОРИО ПИСМО...

ОДЕЉЕЊЕ
БЕЗБЕДНОСТИ
ЈАВИ СЕ ОДМАХ
У ОДЕЉЕЊЕ
БЕЗБЕДНОСТИ.
У ПИТАЊУ ЈЕ
НАЦИЈА.

ХУ!
САМ МИ-
НИСТАР
СЕ
ПОТПИ-
САО!

РАДОЗНАО, О'ФАРЕЛ ЈЕ ПОЖУРИО КОД МИНИСТРА...

ДЕЈСТОН
О'ФАРЕЛ...

СЈАЈНО!
УБИТЕ!

ДЕЈСТОН СЕ УДОБНО СМЕСТИО У ФОТЕЉУ...

ПРЕТПОСТАВЉАМ
ДА НЕ ЗНАТЕ
ЗАШТО САМ
ВАС ПОЗВАО!

НЕ ЗНАМ,
ЗАИСТА...

УХВАТИЛИ
СУ ТВОГ
ШЕФА!

ШТА?
КАДА?
ГДЕ?

ПРОШЛЕ
НОЋИ,
ЧИМ СИ ТИ
ОТИШАО!

НЕ РАЗУМЕМ!
ЈАКО ИМ СМЕТА,
ШТО ГА ОДМАХ
НИСУ УБИЛИ!

ЈЕР ЖЕЛЕ ДА ГА
ЗАМЕНЕ ЗА ЛУ
ШЕПЕЛА?

РАЗУМЕМ, А ЈА
ТАМАН ПОВЕРОВАО
ДА ЈЕ ТАЈ СЛУЧАЈ
ЗАВРШЕН!

ЛУ ЈЕ НЕМАЧКИ
ШПИЈУН КОЈИ
РАДИ У АМЕ-
РИЦИ!

И ШТА
ПРЕДЛАЖЕ-
ТЕ ДА ПРЕ-
ДУЗМЕМО?

ДА ПРИСТАНЕМО
НА ЗАМЕ-
НУ!

АЛИ, ЈА САМ
ПРОБЕО МЕСЕЦЕ
УХОДЕНИ ШЕПЕЛА
И НАЈЗАД ГА
УХВАТИО!

ДОЗВОЛИТЕ МИ ДА САМ
ПРОНАЂЕМ ШЕ-
ФА!

НЕМОГУЋЕ!
НАПУСТИЛИ
СУ НАШ
ЗЕМЉУ
АВИОНОМ!

ДА ЛИ СУ ВАМ БЕЛ
ПОРУЧИЛИ ДА ИМ ИЗ-
РУЧИТЕ ШЕПЕЛА ЗА
ДЕЛСТО-
НА?

ДА! РАЗМЕНА
ТРЕБА ДА СЕ
ОБАВИ У РАШМО-
РУ, У АМЕРИЦИ!

ТО ЗНАЧИ ДА ГА
ТУ НЕГДЕ УБЛИ-
ЗИНИ ДАЖЕ!
ДОЗВОЛИТЕ МИ
ДА ГА ОСЛОБО-
ДИМ!

НЕ ДОЛАЗИ
У ОБЗИР!
ОПАСНО ЈЕ!

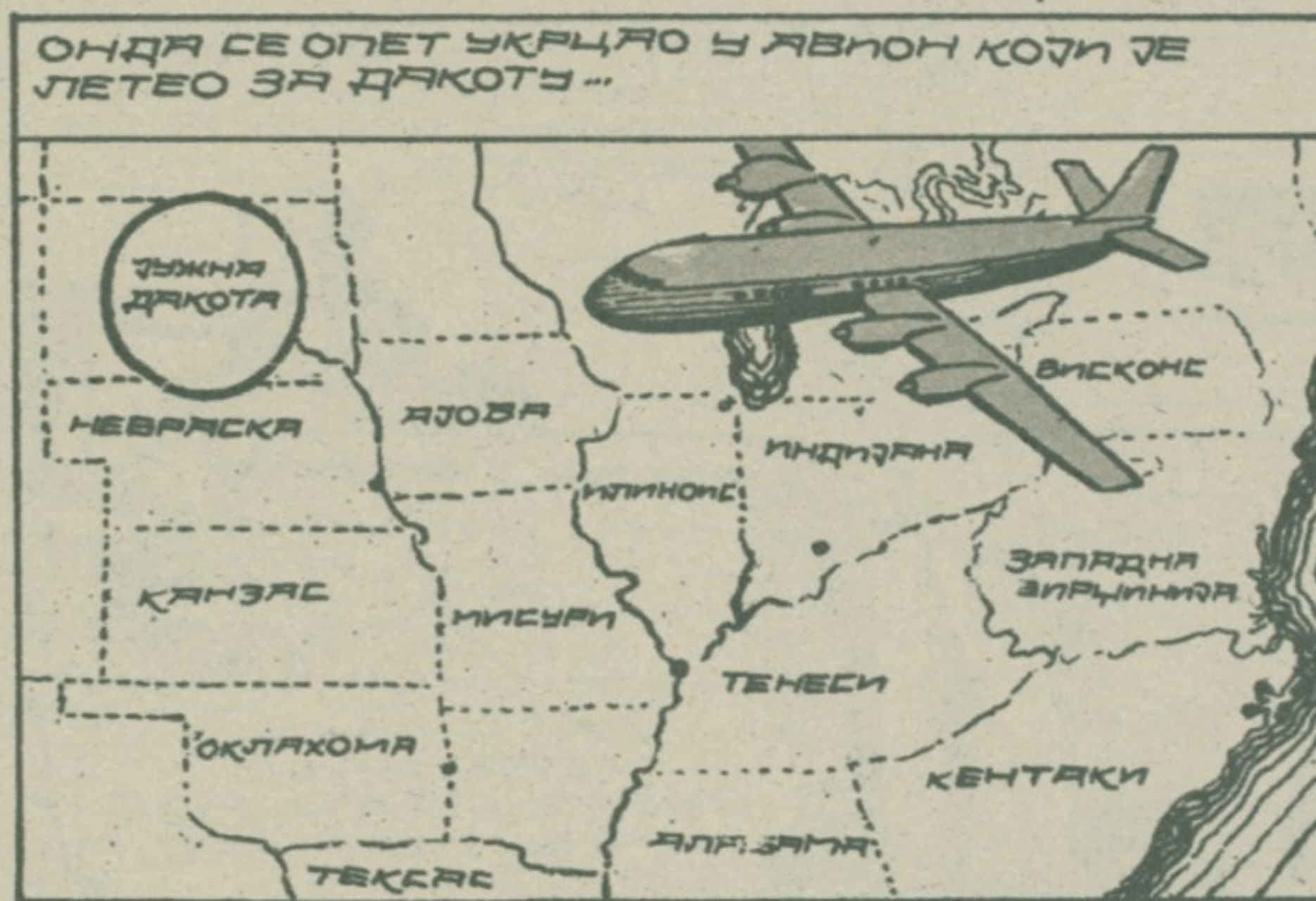

А НЕКА НИ ДА
СТАВЉАМ ШЕ-
ФОВ ЖИВОТ НА
КОЦКУ!

ЗАБОРАВИЛИ СТЕ НА
НЕШТО... САДА КАДА ШЕ-
ФА ВИШЕ НЕМА И НАШ
ЛАНАЦ, СЕ ПРЕКИНУО!

ЧИТАВА
НАША ОРГАНИ-
ЗАЦИЈА ЈЕ
ОНДА ПРО-
ПАЛА!

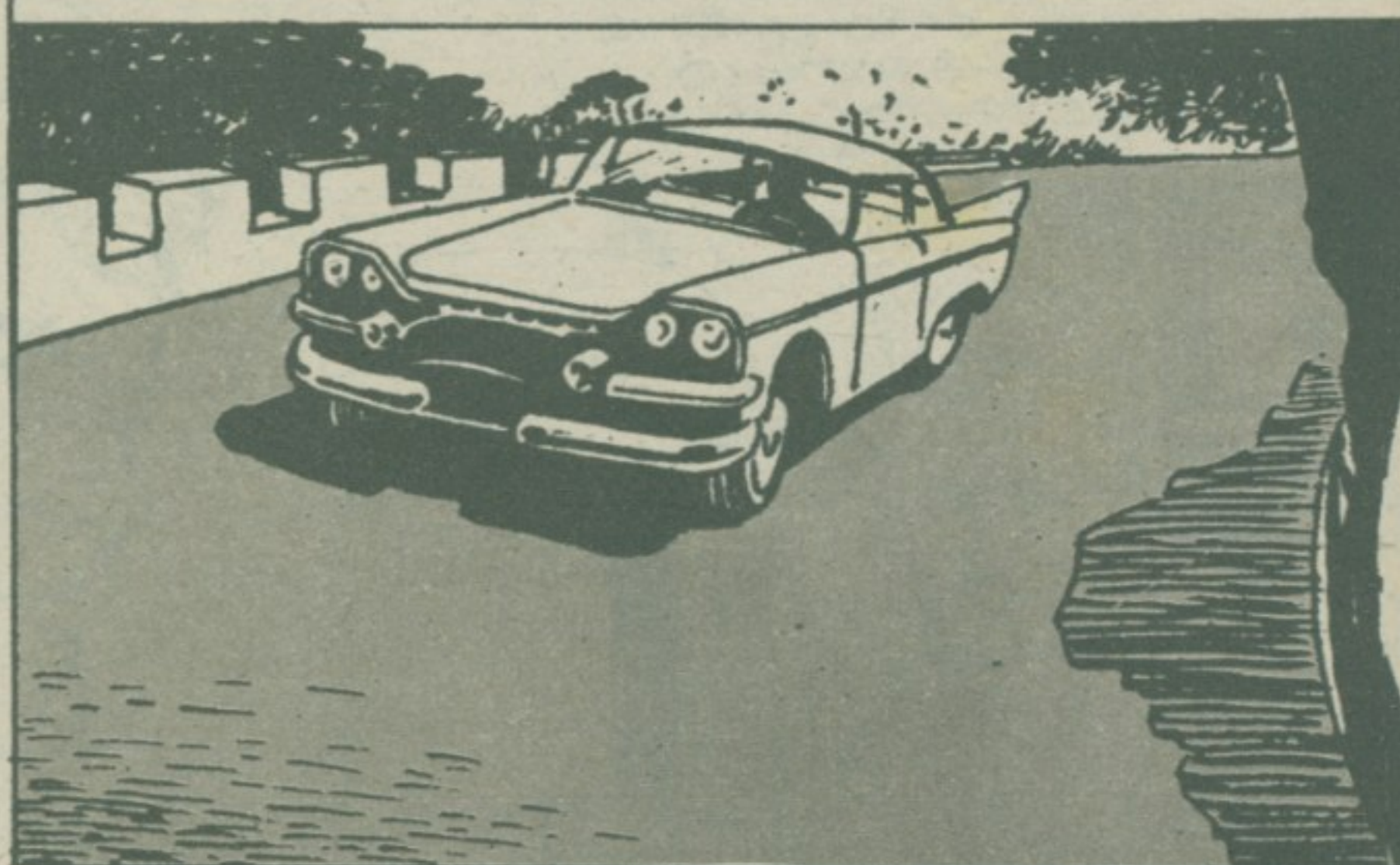
ТАКСИСТА МУ ЈЕ ПРЕПОРУЧИО ЈЕДАН
ХОТЕЛ И О'ФАРЕЛ ЈЕ БИО САСВИМ
ЗАДОВОЉАН...

ТА ПЛАНИНА
НИЈЕ ДАЛЕКО
ОДАВДЕ!

САТ КАСНИЈЕ О'ФАРЕЛ ЈЕ ВЕЋ БИО
У КОЛИМА...

УБРЗО СЕ НАШАО ИСПРЕД СПОМЕНИКА
С ЛИКОВИМА ЧЕТВОРИЦЕ ИСТАКНУТИХ
АМЕРИЧКИХ ДРЖАВНИКА УКЛЕСАНИХ У
СТЕНУ...

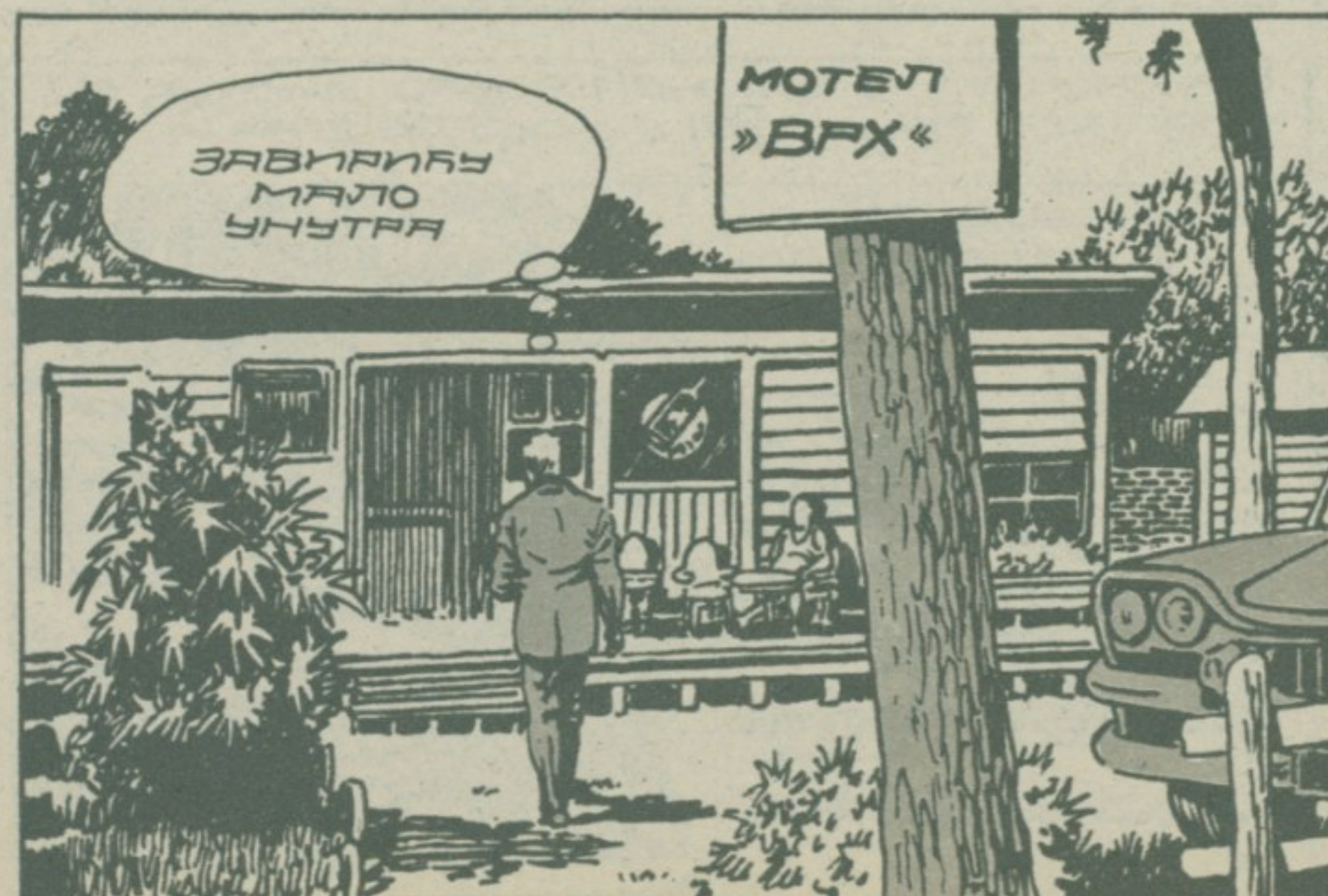

НЕКОЛИКО КИЛОМЕТРА
ОДАВДЕ НАЛАЗИ СЕ МОТЕЛ...
МОЖДА БУ ТУ НАЈИ
НЕШТО ЗАНИМ-ЉИВО!

ЗАВИРНАЈ
МАЛО
УНУТРА

МОТЕЛ
»ВРХ«

ДЕЛСТОН ЈЕ ЖЕЛЕО
ДА ДОБИЈЕ НЕКА
ОБЈАВЕШТЕЊА...

ХОЋЕТЕ
ЛИ НЕШТО ДА
ПОПИЈЕТЕ?

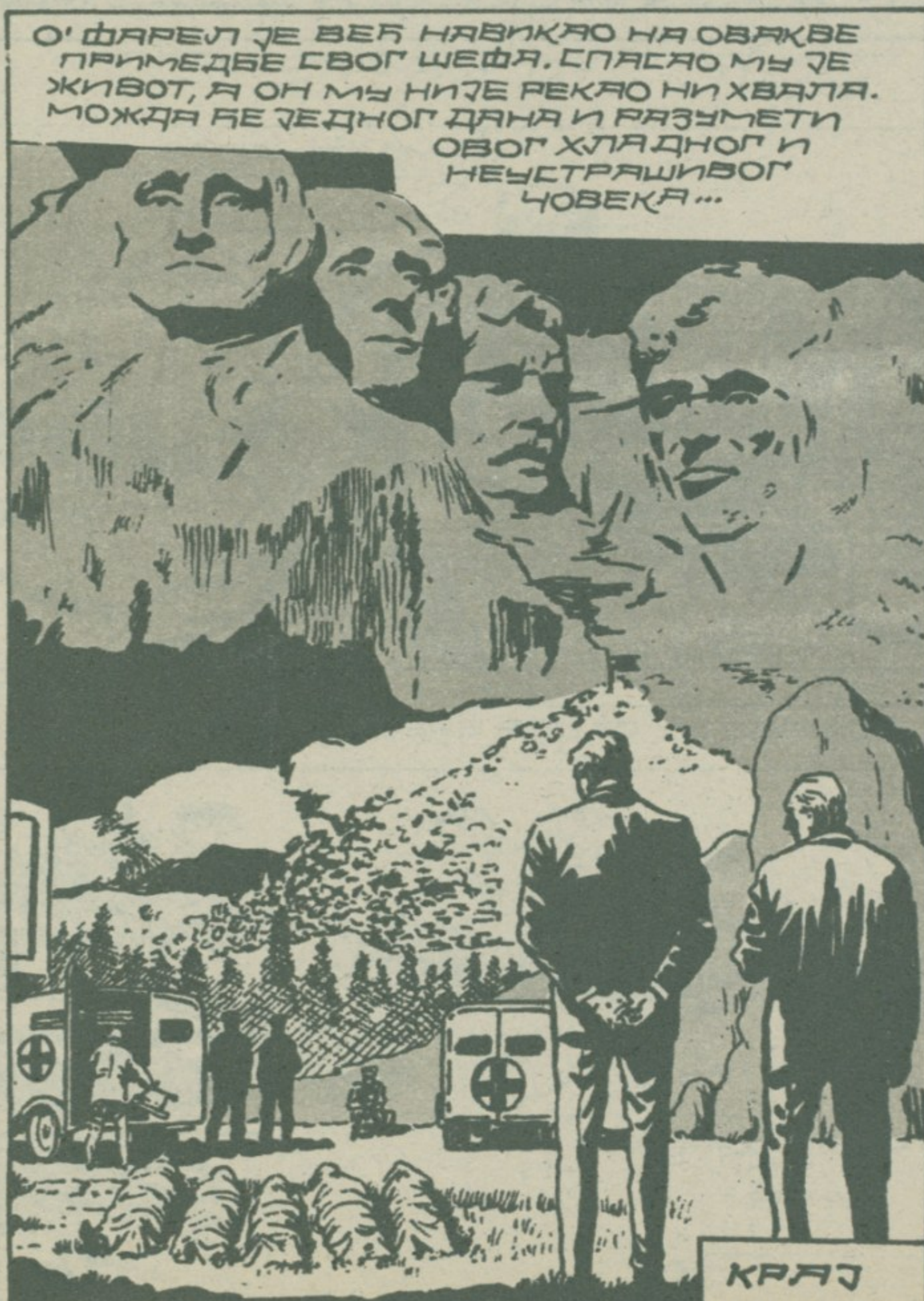
ДА... ВИСКИ СА
ЛЕДОМ!

ЗАБАВНИКОВ СПОРТСКИ КВИЗ

ОЛИМПИЈСКЕ П

1

Која је од ове три атлетичарке била најбржа?
а) Анегрет Рихтер
б) Инге Хелген
ц) Рената Штегер

2

Татјана Казанкина је:
а) скакачица
б) тркачица
ц) бацачица

3

Ко је највише скочио у вис?
а) Сара Симеони
б) Роземари Акерман
ц) Снежана Хрепчевник

4

Чiji је атлетичар Доналд Кворт?
а) САД
б) Тринидада
ц) Јамајке

5

У којим је гркама победио Хуанторена?
а) на 100 и 200 м
б) на 200 и 400 м
ц) на 400 и 800 м

6

Који је атлетичар поновио двоструки успех из Минхена?
а) Џон Волкер
б) Херман Фрејзер
ц) Ласе Вирен

7

Колико износи светски рекорд у бацању копља?
а) 90,87 м
б) 96,33 м
ц) 94,58 м

8

Коју је медаљу освојила наша кошаркашка репрезентација?
а) златну
б) сребрну
ц) бронзану

9

Шта је на Олимпијади постигао наш боксер Аце Русевски?
а) освојио бронзану медаљу
б) сребрну медаљу
ц) златну медаљу

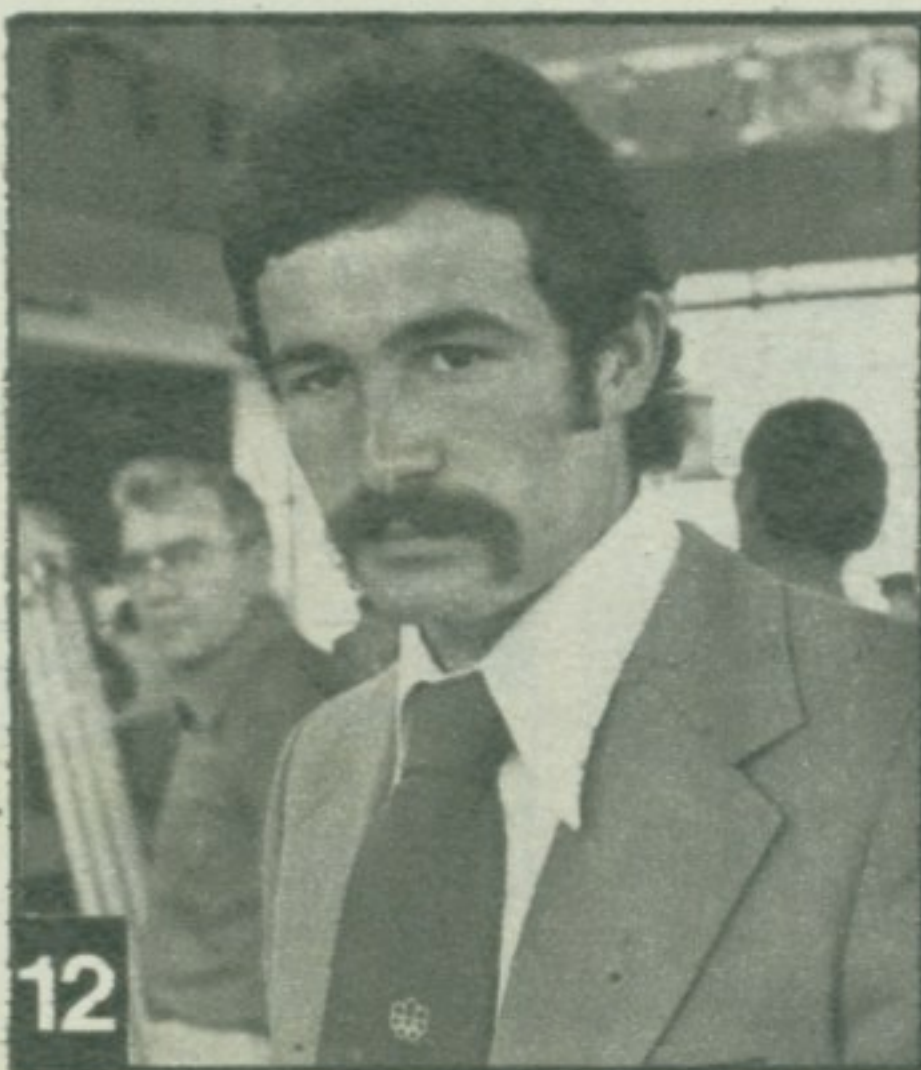
11

По чему је познат Брјус Џенер?
а) по светском рекорду у маратону
б) у десетобоју
ц) скоку с мотком

Који је наш боксер постигао највећи успех у Монреалу?
а) Русевски
б) Ристич
ц) Качар

Који је наш спортиста освојио две медаље у Монреалу?
а) Љубек
б) Петковић
ц) Милош

12

10

A black and white illustration of a bowl of incense. The bowl is filled with incense, and smoke or incense vapor is rising from it in a stylized, flame-like pattern. The bowl has a decorative rim and a small base.

17

Колико су наши
рвачи освојили
медаља?

- а) три
- б) две
- и) пет

19

Ko je Don Hejber
a) plivač
b) atletičar
c) fudbaler

Који је фудбалер
дао највише голо-
ва?

[illegible]

EUROCREM[®] НА ХЛЕБУ

здрава свакодневна храна!

EUROCREM је детаљно испитан и препоручује се за свакодневну исхрану. Лако је сварљив и својим садржајем омогућује равномеран развој организма.

Зато је EUROCREM снажан извор енергије за генерацију која расте.

EUROCREM на хлебу – здрава свакодневна храна!

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

„Правдољуб“, човек који упорно настоји да ликвидира једанаесторицу људи — нациста који су 1944. године у Француској убили његовог млађег брата, наставља да трага. У свакој од већ извршених акција тражио је помоћ инспектора париске полиције Жедија који му, иако се није слагао са његовим начином, прискаче у помоћ. Ако се сећате, у једном од прошлих бројева „Забавника“ донели смо причу у којој је „Правдољуб“ ликвидирао седмог нацисту. Да нас нека нам инспектор Жеди исприча шта је било у следећој акцији.

Непрестано сам размишљао о „Правдољубу“. Осећао сам према њему извесну симпатију. Било ми га је жао. Размишљао сам колико година има и колико је имао када су му убили брата. Данас, можда педесет и пет... Значи, у то време имао је двадесет три до двадесет и пет година... А његов млађи брат!

После седмог „случаја“ прошло је неколико дана без икаквих новости, и ја сам већ помислио да је о-

дустао од даље освете. А онда је једне вечери у мојој канцеларији зазвонио телефон:

— Ало, инспекторе Жеди?

— Добро вече!

— Сећате се нашег договора? Потребна ми је ваша сарадња. Верујем да сам открио где се крију још двојица нациста. Хоћете ли ми помоћи да их предамо у руке закона?

— Добро! Али само под условима које сам вам рекао. Одакле се јављате?

— Из Кана. Узмите авион и сутра увече будите

Осетио сам да нечији поглед упорно почива на мени. Био је то, знао сам, „Правдољуб“ мада нимало није личио на човека који је недавно био у мојој канцеларији. Чак је и очи имао другачије. Контактна сочива, вероватно. Уосталом, „Правдољуб“ је био мајстор у прерушавању.

Мирно је напустио сто за којим се играло и сео на барску столицу поред мене. Обратио ми се тихим гласом:

— Ту су у дну стола где се игра бакара. Немојте се нагло окретати. Онај стра-
нац са великим стомаком и

МАЈСТОР У ПРЕРУШАВАЊУ

излаза. Ја ћу чекати на предњем, а ви на задњем излазу...

— А како ћемо се договорати?

Он ми пружи минијатурни радио-одашиљач, величине кутије од шибице...

Чекао сам. Никог није било. Осећао сам се помало смешним. Уместо да сам ствар узео у руке, ја дозвољавам да ми он још и командује...

Изненада, у пријемнику се зачу његов глас...

— Брзо... Брзо!... Дођите у башту иза казина.

Потрчао сам према башти пуној високих палми. Одједном, зачу се пуцањ. Потрчао сам још брже и стигао на мрачно место где сам се саплео о нечије тело на земљи.

Нагнуо сам се. Био је то

Нисам ни осетио кад ми се створио иза леђа:

— Ви... видели сте? Али, то нисам ја урадио!

— Ко други?

— Човек с наочарима, зове се Матијас. Ишао сам иза Хелера који је кренуо пут баште. Изненада, Матијас се створио с друге стране испред Хелера и уперео у њега пиштољ, вероватно калибра 45. Пуцао је...

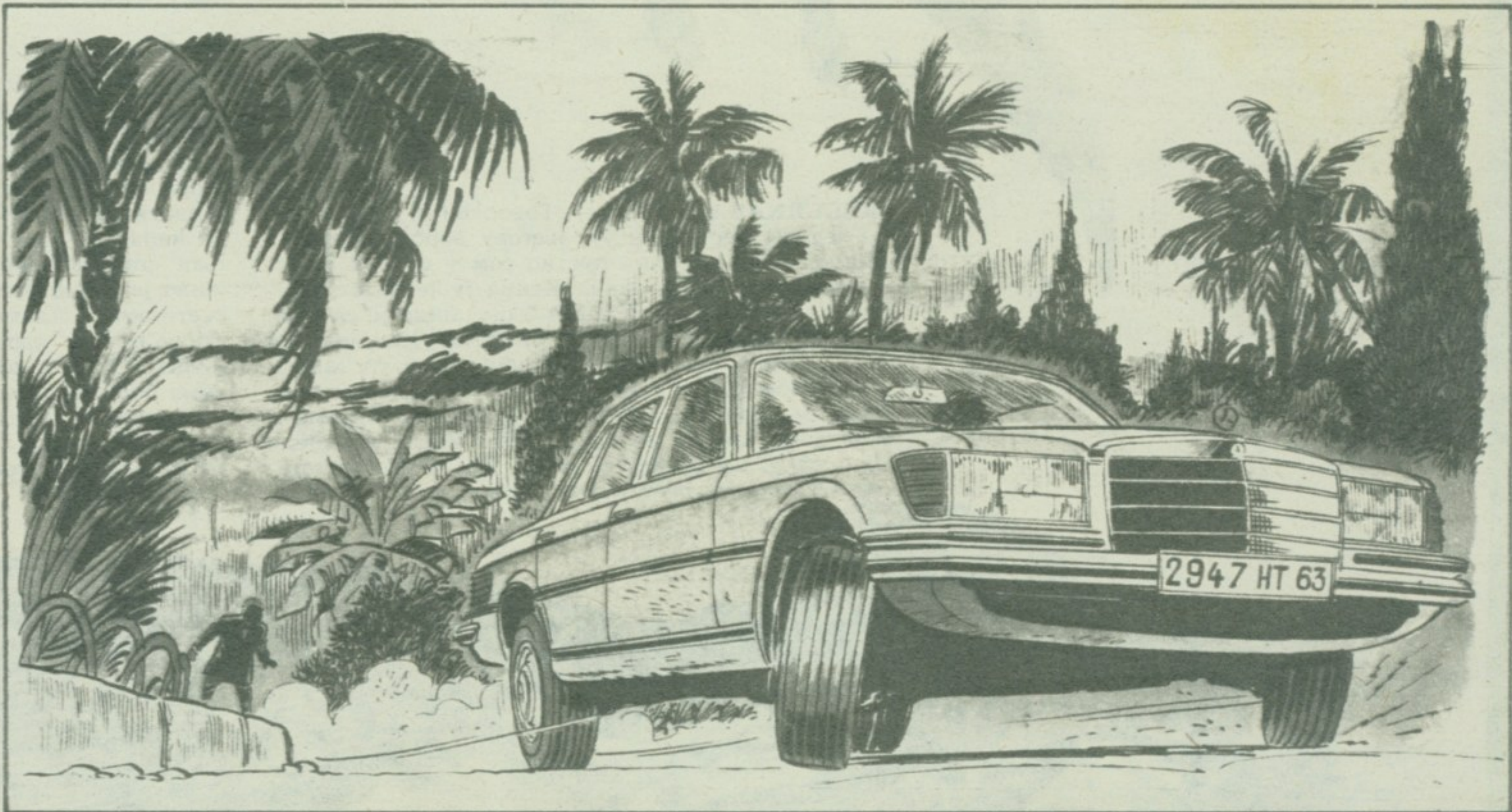
— Због чега?

— Чекајте!... Пуцао је... и Хелер је пао напред држећи се за груди. Матијас је искористио моју збуњеност и побегао. Потрчао сам и само сам видео да је ускочио у кола за чијим је воланом била нека жена.

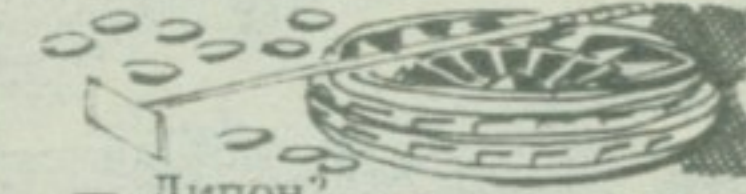
— Али, због чега би Матијас убио Хелера?

— Вероватно се уплашио да би Хелер могао да поткаже и њега. Убио га је да би га спречио у томе... Побегло је... али ја ћу га сигурно наћи!

Поново сам се нагнуо над

у казину. Тражите Дипона...

— Дипон?

На уласку у коцкарницу обратио сам се службенику у смокингу који је стајао на вратима...

— Наћи ћете га за првим столом за рулетом.

Нисам имао обичај да посећујем казину. Зато сам, да бих се снашао, отишао до бара, наручио пиће и на изглед незаинтересовано почео да посматрам играче за околним столовима.

брковима. То је један од двојице нациста.

— А други?

— Онај седи с наочарима три столице даље од њега. Праве се као да се не познају. Хоћу да ухватим обојицу, а ако не... онда бар типа са брковима, Хелера...

— Због чега не обавестите локалну полицију?

— Против Хелера немам довољно доказа, да будем искрен. Зато ћете их ви са-
слушати обојицу.

— Како ћемо их ухватити?

— У казину постоје два

Хелер, и то мртав. Метак му је прошао кроз груди и леђа.

Побеснео сам. Да ли је и ово „Правдољуб“ урадио? Зар се оглушио о наш договор?

телом човека чије је лице било заривено у растреси-
ту земљу. Изненада, усправио сам се и оштрим гласом обратио „Правдољубу“:

— Није Матијас убио Хелера!

Шта мислите, драги читаоци, на основу чега је инспектор Жеди посумњао у „Правдољубове“ речи да је други нациста убио Хелера и који га је детаљ навео на то. Ако знате, честитамо! А ако нисте расположени за решавање детективских прича, погледајте решење на 35. страни.

ПРОФЕСОРИ

КАО ФУДБАЛЕРИ

Чувени Латински квартал на левој обали Сене назван је тако по краковској универзитетској четврти, а ова по томе што се у време оснивања Универзитета у научним круговима говорило искључиво латинским језиком. Професорима зато и није било тешко да путују од једног до другог европског универзитета и одржавају предавања, наравно уз одговарајућу новчану накнаду коју су владари радо давали славним сколастичким именима, јер се тако стварао престиж. Тада су се професори „куповали“ као данас фудбалери, како је духовито приметио један познавалац средњовековних прилика.

ропског универзитета и одржавају предавања, наравно уз одговарајућу новчану накнаду коју су владари радо давали славним сколастичким именима, јер се тако стварао престиж. Тада су се професори „куповали“ као данас фудбалери, како је духовито приметио један познавалац средњовековних прилика.

ПРИРОДНИ НЕПРИЈАТЕЉИ

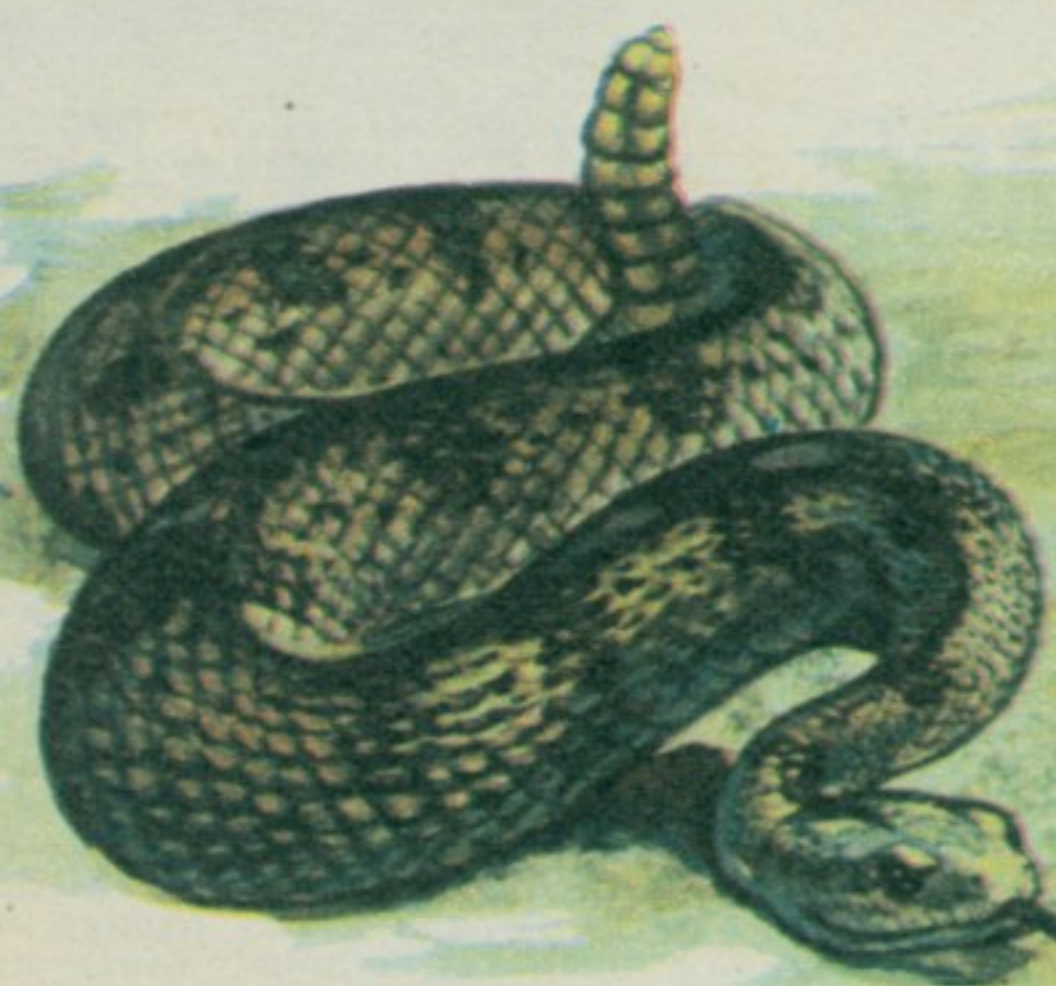
Змије вековима изазивају страх у људима. Понекад је овај страх и оправдан јер неке од њих у стању су и да за неколико секунди проузрокују смрт човека или животиње. Међутим, природа се, као и увек, постарала да направи равнотежу: и змије имају своје природне непријатеље. То су јеж, мунгос, неке птице па чак и поједине змије.

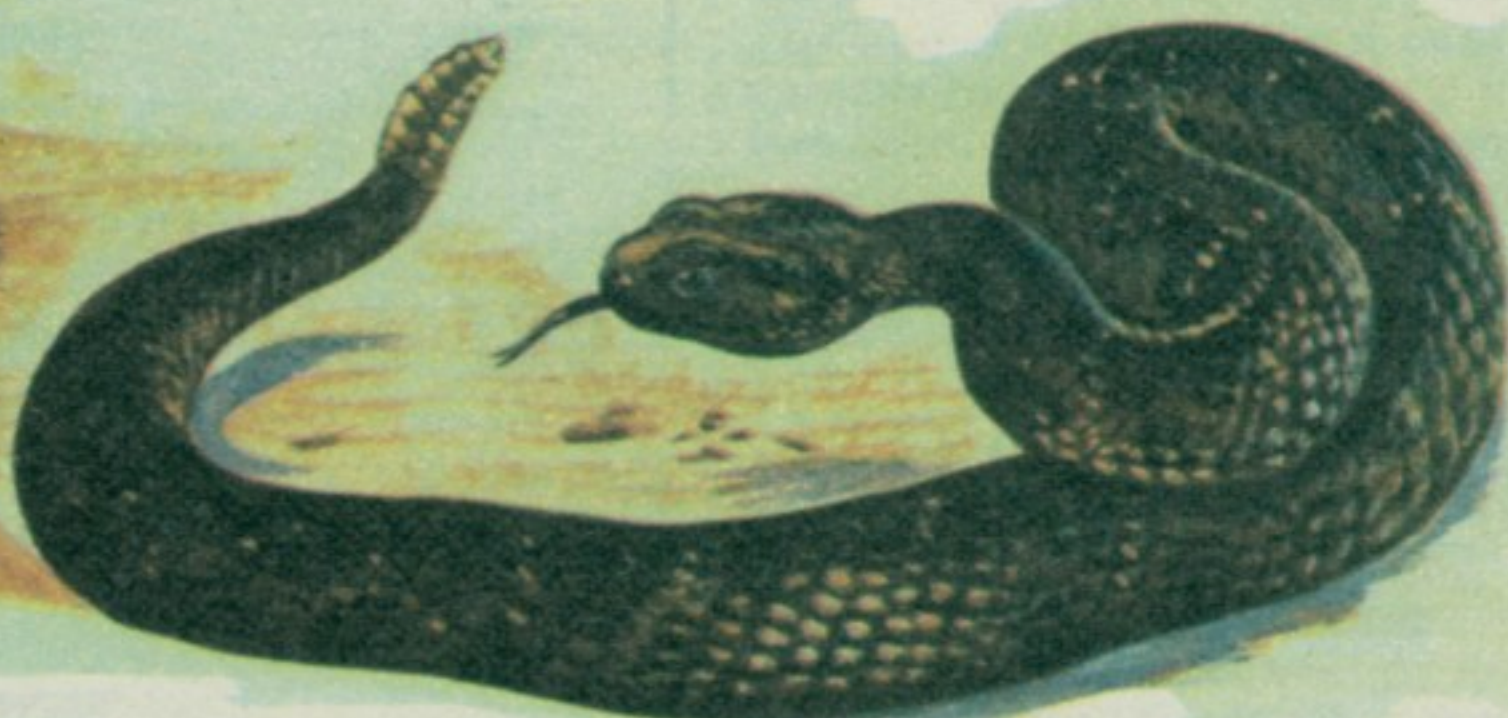
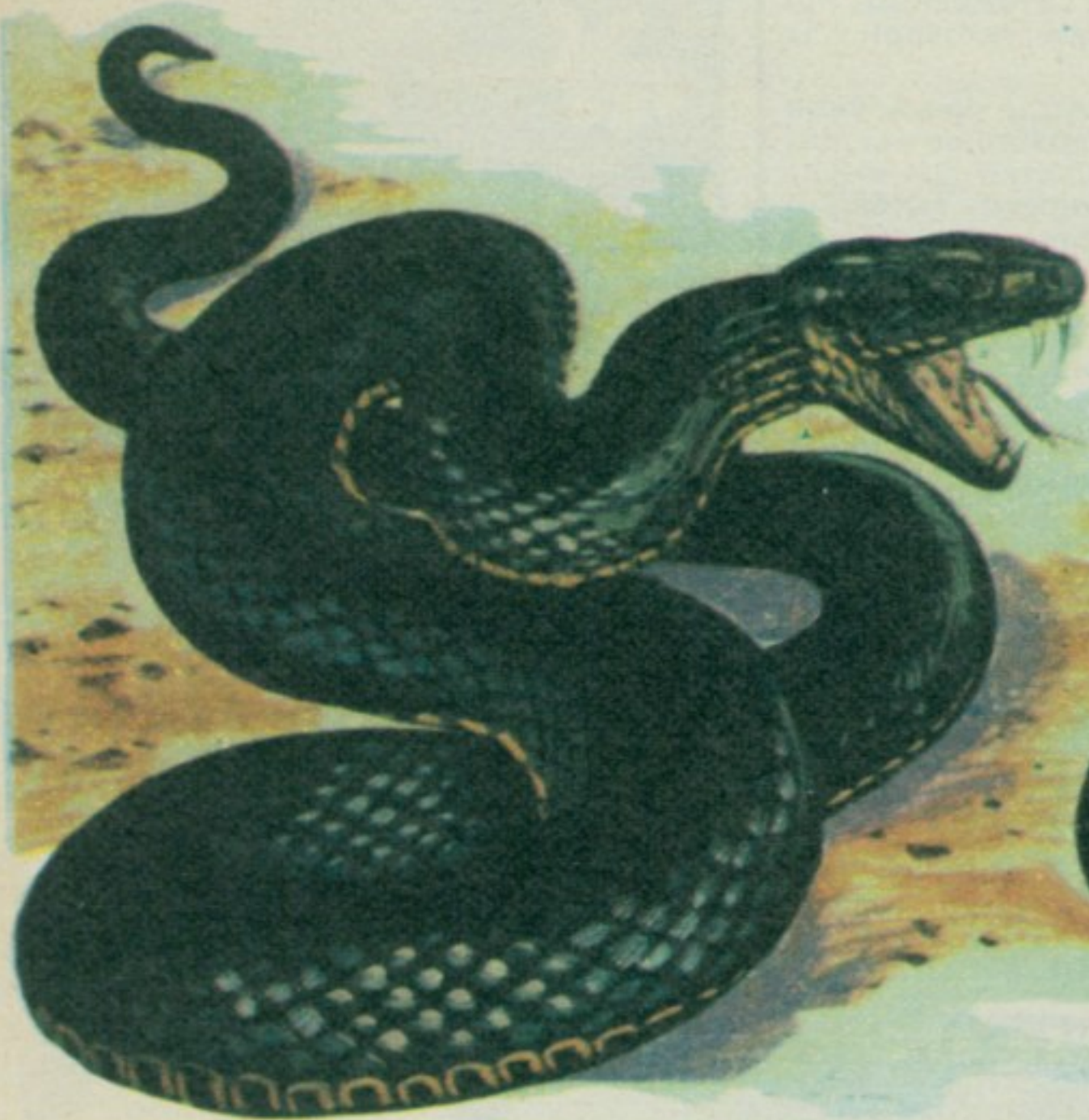
БОДЉИКАВА ЛОПТА — Говорећи о јежу, Брем на једном месту описује његову борбу са отровником. „Једнога дана пустио сам у сандук јежа-женке велику риђовку. Женка ју је брзо намирисала, подигла се са легла и оњушила је са свих страна. Змија је почела да сикће и ујела је јежа за њушку и усне. Не обазирјући се на то, женка је дограбила змију за главу и зубима је самлела а затим појела, заједно са отровним зубима и жлездама, све до половине тела. Увече је појела још једну. Сутрадан нисам на њој могао да приметим никакве ране и отеклине.

УБИЦА ЗМИЈА — Мунгос је, вероватно, најгорченији непријатељ змија. Постојбина му је Африка одакле је пренет у Индију где се гаји као домаћа животиња јер штити људе од опасних гмизаваца. И код нас их има у Далмацији. Ова животиња, нешто већа од пацова, не устручава се да нападне чак и кобру. Ево како један природњак описује борбу мунгоса са кобром: „Занимљиво је посматрати мунгоса кад у својој близини осети змију. Длака му се накомстреша, очи му постану црвене као крв и он узбуђено почиње да њушка. Чак и кобра у његовом присуству заузима борбени положај: уздиже предњи део тела. Противници се оштро посматрају да би се у погодном тренутку бацили један на другог. Мунгос ће се смирити тек кад савлада и поједе целу змију.“

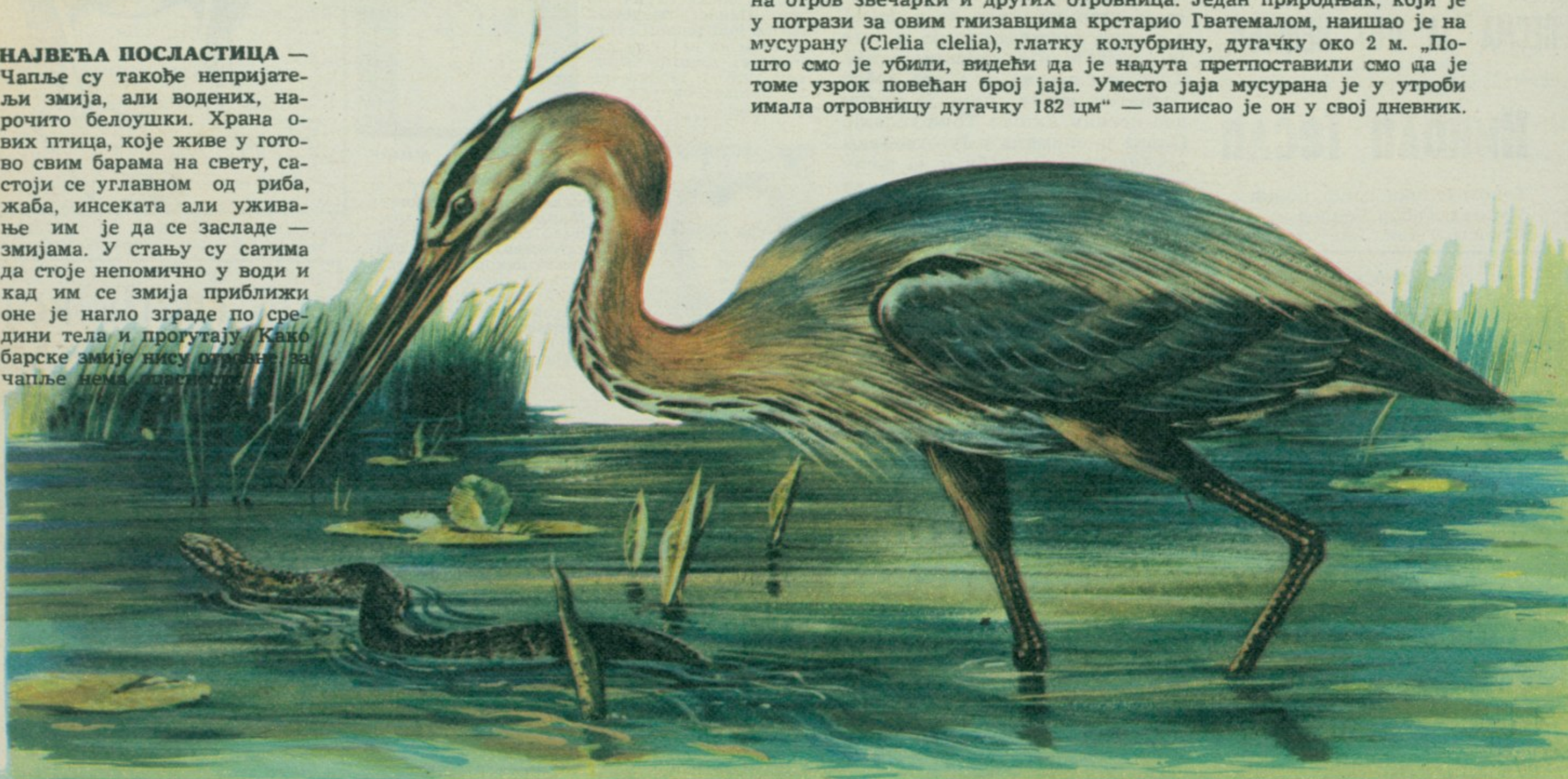

ИГРА СМРТИ — Путарица (*Geococcyx californianus*), једна врста кукавице из западних подручја Северне Америке, вешт је ловац змија. Ова птица велика око 40 цм, дугачких и снажних ногу, сатима скакуће око змије — чак и звечарке — кљуца је, лепрша крилима изнад њене главе, све док је сасвим не исцрпи. А тада путарица почиње своју гозбу.

ОТРОВНИЦА УМЕСТО ЈАЈА — Међу најнеобичније непријатеље змија свакако спадају саме змије. То су краљевске змије, имуне на отров звечарки и других отровница. Један природњак, који је у потрази за овим гмизавцима крстарио Гватемалом, наишао је на мусурану (*Clelia clelia*), глатку колубрину, дугачку око 2 м. „Пошто смо је убили, видећи да је надута претпоставили смо да је томе узрок повећан број јаја. Уместо јаја мусурана је у утроби имала отровницу дугачку 182 цм“ — записао је он у свој дневник.

НАЈВЕЋА ПОСЛАСТИЦА — Чапље су такође непријатељи змија, али водених, нарочито белоушки. Храна ових птица, које живе у готово свим барама на свету, састоји се углавном од риба, жаба, инсеката али уживање им је да се засладе — змијама. У стању су сатима да стоје непомично у води и кад им се змија приближи оне је нагло зграде по средини тела и прогутају. Како барске змије нису отровне, за чапље нема опасности.

ДР ФИЛГУД (DR FEELGOOD)

★★★★★★★★★★

Говорити о групи ДР ФИЛГУД (Dr Feelgood), а не поменути „панк-рок“ је исто што и говорити о панк-року, а не поменути састав ДР ФИЛГУД.

Иако смо о групи ДР ФИЛГУД (у слободном преводу Доктор добро расположен) писали досад у неколико наврата, није наодмет поновити да је то британски састав оформљен пре пет година у малом градићу Канвеј Ајленду. Састав је настао од чланова неколико локалних група. Крајем 1973. године у жељи за већом афирмацијом група одлази у Лондон. Пут ка успеху групе ДР ФИЛГУД није био нимало лак. Поред тешкоћа на које наилази већина неафирмисаних група, — каже гитариста групе Вилко Џонсон — за нас је постојала још једна препрека више. Долазили смо из малог места, из провинције, и нисмо имали своје везе у Лондону. У почетку смо свирали по јевтиним ресторанима у предграђима да би се временом приближавали центру. Са гостовањима у луксузним павилионима дошли су и први уговори за снимање плоча.

Прве плоче нису постигле неки већи успех. Но, то није обесхрабрило ни диско-кућу, а ни групу. Састав ДР ФИЛГУД излази из анонимности захваљујући ЛП плочи „Malpractice“ (Лоша пракса) која убрзо заузима видно место на топ-листама. Ипак, тек је албум „Stupidity“ (Глупост) уврстио ову групу у „златне бендове“ британске рок-музике.

Музика групе ДР ФИЛГУД припада новом таласу, такозване „панк-рок музике“ која, сем визуелних ефеката, не доноси нешто изузетно ново. То је

доста агресивна музика која се углавном базира на „ритму и блузу“ (R and B) или класичној америчкој „рок-ен-рок“ школи. Ипак, панк-рок никако не треба занемарити. Можда ће он, како тврде неки музички стручњаци (на пример из часописа „Мелоди Мејкер“) — изградити нов велики правац у савременој музици. Данас му је највећи плус — његова масовност. Концерти панк-група као што су: РАМОУНС (The Ramones), ДЕМНД (Damned), ЕДИ ЕНД ХОТ РОДС (Eddie And Hot Rods), група ПЕТИ СМИТ (Patti Smith) изврсно су посећени, док плоче достижу златне тираже. Панк-рок је чак доспео и у стрип.

Иначе, чланови састава ДР ФИЛГУД тренутно се налазе у Паризу где снимају нов албум који ће се појавити у продаји у рану јесен.

ТЕШКА ИНДУСТРИЈА

Крајем прошле године у музичким рубрикама многих листова објављено је да се сарајевска група ТЕШКА ИНДУСТРИЈА распада. Вест је многе разочарала јер овај састав био је један од ретких у земљи који је могао да угрози популарност БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА. Квалитет њихове музике и изузетна инвентивност вође састава Габора Ленђела за веома кратко време начинили су од не познатог састава групу која се готово преко ноћи пробила у сам врх домаће поп-сцене. Касније се, међутим, сазнало да ће у ТЕШКОЈ ИНДУСТРИЈИ доћи

само до персоналних промена и многи су поверовали да ће нова постава дати домаћој — рок музици још више. Та предвиђања су се и остварила у шта смо пре нешто више од месец дана могли да уверимо када смо чули нови албум данас шесто-чланог састава.

Габор Ленђел остао је и даље „душа“ групе коме однедавно помажу нови вокални солиста Горан Ковачевић, Александар Костић, Дарко Аркус, Муниб Зоранић и стари Габоров добри пријатељ Ведад Хаџибадић, који је од првог дана са ТЕШКОМ ИНДУСТРИЈОМ. Музика коју нам сада даје ова постава много је комплекснија, за љубитеље рока прихватљивија и што је најважније, квалитетнија. Текстови песама су у већ добро познатом стилу који је групи дао песник Душко Трифуновић. Плоча је снимана у Југотонским студијама у Загребу и за њену реализацију члановима састава било је потребно шездесет часова рада. Од нумера са нове велике плоче ТЕШКЕ ИНДУСТРИЈЕ издвајамо композицију „Никола Тесла“ којом су се чланови овог састава на најлепши начин одужили великом сину Лике који је својим проналасцима задужио цео свет.

ПЕСМА ЗА ОВУ НЕДЕЉУ

★★★★★★★★★★

Никола Тесла

Текст: Душко Трифуновић
Музика: Габор Ленђел
Изводи: Тешка индустрија

Грми, грми негдје над
Ликом
и дјечак један олују
слуша
и креће у свијет за
видиком
велико срце чиста душа.

Како узети снагу грому
Прометеју се мисао буди
како помоћи своје
дому
и свима свуда гдје су
људи.

Ја сам народа свога син
и нема другог гесла
велике драме први чин
Никола Тесла.

И сада грми негдје над
Ликом
и мајка зове чобанче
драго
„Ницо, јабуко...
поћерај кући, благо...“

НОВЕ ПЛОЧЕ У ИЗДАЊУ ДИСКО-КУЋЕ ЈУГОТОН

МАХИР ПАЛОШ

Сарајевски певач Махир Палош представља се још једном сингл плочом на којој су две нумере: „Зашто затварај очи“ и „Руко моја, цвијете свели“.

МАРЈАН МИШЕ

После Хит-параде о младом Загребчанину Марјану Мишеу говорило се само у суперлативима. Да ли је овај певач искористио своју шансу просудићете и сами када преслушате његов нови сингл с нумерама „Завољела је другог“ и „Зар ме можеш оставити“.

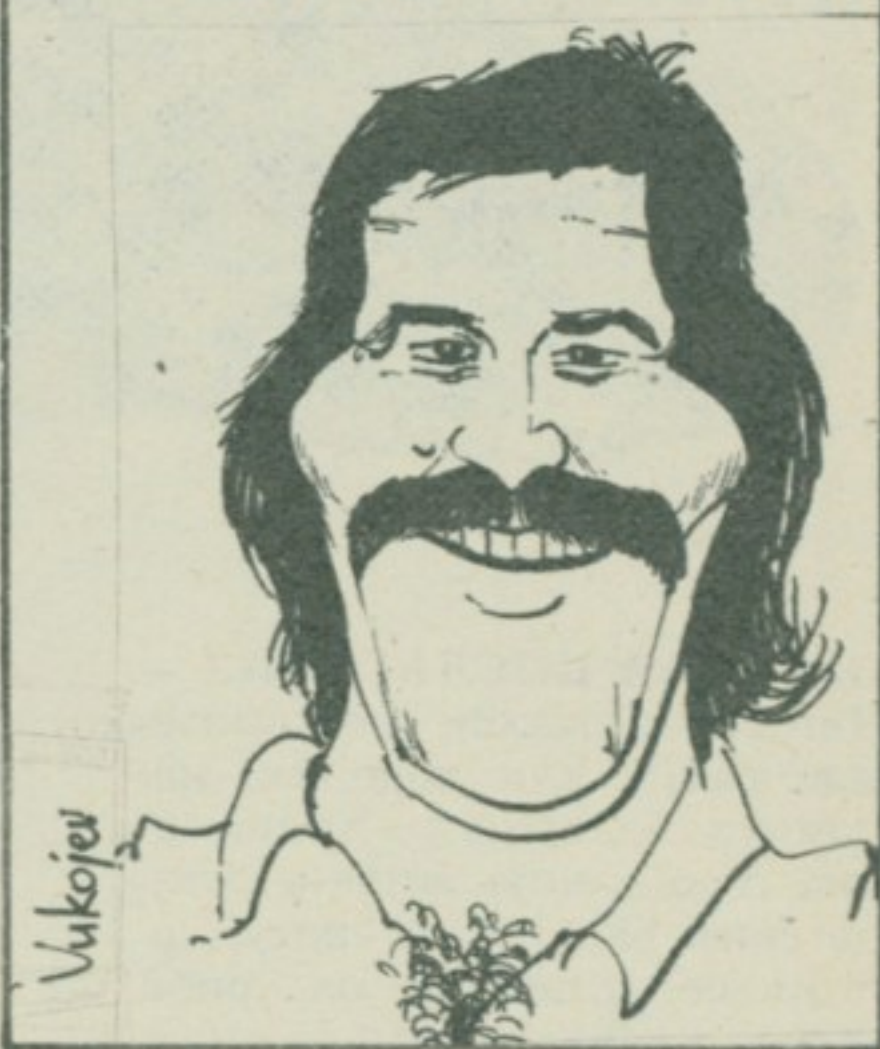

МИРО УНГАР

Већ годинама Миро Унгар својим песмицама осваја симпатије дискофила. Његова нова плоча је у истом стилу као претходна и садржи две нумере „Сад ме опет волиш ти“ и „Мала кућа пуно среће“.

НАША КАРИКАТУРА

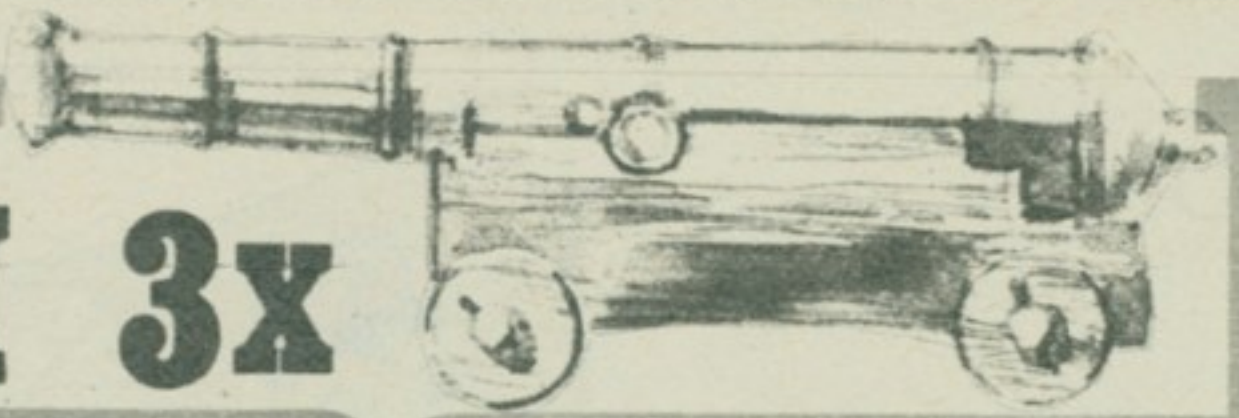
ГРУПЕ КОЈЕ ДОЛАЗЕ

ХАРТ (HEART) — СРЦЕ

Девојке које свирају са рок-групама могу се још и данас избројати на прсте. Група ХАРТ је из Канаде и у њој су сестре

ТОП 3х

1. Домаћа листа

1. ЛОШЕ ВИНО — Бијело дугме — ЈУГОТОН
2. ШАЛВАРЕ — Неда Унраден — ЈУГОТОН
3. ДОЋИТЕ НА ШОУ — Парни ваљан — ПГП РТБ
4. НИКОЛА ТЕСЛА — Тешка индустрија — ЈУГОТОН
5. САМО ЈЕДНОМ — Index — ЈУГОТОН
6. ДО ВИЋЕЊА — Џо Маричић — ЈУГОТОН
7. ТИ СИ БИЛА, УВИЈЕК БИЛА — Здравко Чолић — ЈУГОТОН
8. МЛИНАРЕВ СИН — Црни бисери — ДИСКОС
9. ОСТАЛА ЈЕ САМО ЖЕЉА — Крунослав Слабинац — SUZY
10. АХА-АХА — Бисера Велетанлић — ПГП РТБ

2. Страна топ-листа у домаћој продукцији

1. MISSISSIPPI — Pussy-cat — ЈУГОТОН
2. EUROPA — Santana — SUZY
3. BLUE JEAN BLUES — ZZ Top — ЈУГОТОН
4. MONEY — Abba — ПГП РТБ
5. MOVIN' — Brass Construction — РТВ ЉУБЉАНА
6. BEACH PARTY — Love Generation — РТВ ЉУБЉАНА
7. DON'T GO BREAKING MY HEART — Elton John and Kiki Dee — ЈУГОТОН
8. DANCE, LITTLE LADY, DANCE — Tina Charles — SUZY
9. RAMAYA — Black Connection — ЈУГОТОН
10. GOOD VIBRATION — Beach Boys — ЈУГОТОН

3. Холандија

1. IF YOU LEAVE ME NOW — Chicago
2. SOMEBODY TO LOVE — Queen
3. UPSIDE DOWN — Teach In
4. LIVIN' THING — E.L.O.
5. DON'T TAKE AWAY THE MUSIC — Tavares
6. LEO — Ria Valk
7. ROCK AND ROLL STAR — Champagne
8. BOMBOY — Golden Earring
9. BEAUTIFUL NOLSE — Neil Diamond
10. SANDOKAN — Oliver Onions

Ен (25 година) и Ненси (22 године) Вилсон које поред тога што су музички обдарене имају талента и за писање песама. Иначе када их посматрате на бини застаје дах. Ен својим робусним гласом даје специфичан тон свим песмама од рок-ен-рола до балада. Понекад свира и на флаути тако да је многи називају женским Робертом Плантом. Ненси свира ритам-гитару.

Са њима наступају још и соло-гитариста Родер Фишер (26) бубњар Мајк Деросијер (25) басиста Стив Фосен (27) и оргазиста Хауард Лиз (25). Они су годинама свирали по клубовима Канаде али, тек када су им пришле Ен и Ненси о њима је почело да се говори. Њихова прва ЛП-плоча „Чамац снова Ени“ (Dreamboat Annie) већ је у Америци постала златна.

СУЗИ КВАТРО

Крајем године позната певачица Сузи Кватро (Suzi Quatro) одлучила је да уплови у мирне воде. Њени обожаваоци једва су могли да поверују да се удала јер је она упорно понављала да јој је у животу музика најважнија и да нема намеру да заснива породицу. Били су изненађени чак и њени родитељи, који су из Детронта дошли у Енглеску да проведу новогодишње празнике, јер им је велику новост саопштила тек на дан венчања. Једино њен избор није ни ког изненадио јер се Сузи удала за Ленија Такија (Lennie Tuckey) — соло-гитаристу пратеће групе, који је годинама важио за њеног вереника.

Чишњаци јабљају...

ВЕСТИ ИЗ САРАЈЕВА

Већ неколико година у Сарајеву активно ради група ТРЕЋА ДИМЕНЗИЈА, која упорно и стрпљиво крчи пут ка успјеху. На „Прољетној смотри младих“, такмичењу младих рок-група

у „Скендерији“ постигла је запажен успјех. Имају сталан ангажман у Друштвеном дому „Хрид“ а учествоваће и у програму Дома младих у „Скендерији“. Углавном свирају своје pjesме.

Чланови групе су: Миле Лукић, соло-гитара, виолина и композитор, Емир Муламеровић, бас Дубравка Хајдаревић, оргуље и клавир, Един Чело, бубњеви, и Шета Азотић, вокал.

Нијаз Алиспахић
Самарције 6-а
71000 Сарајево
(хон. 50 дин.)

ПОП-ВЕСТИ

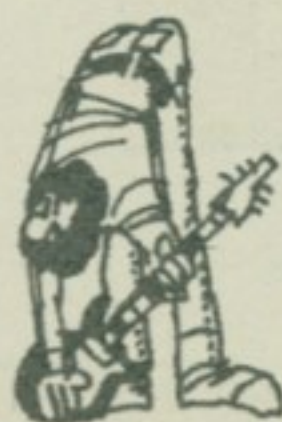
догодити да 1977. буде година њиховог опроштаја од концертне публике.

Почетком ове године састав АЛЕКС ХАРВЕЈ БЕД (Alex Harvey Band) одржао је низ концерата широм Енглеске, али без свог бившег вође Алекса Харвеја. Изгледа да то није много сметало публици која је већ с рекламних плаката, на којима је представљен везани Алекс испод осталих чланова, била обавештена да га неће слушати. За сада група нема намеру да тражи нове музичаре.

на, Пола, Ринга и Џорџа. На фотографији видимо популарне чупаце на самом почетку њихове каријере.

Недавно је популарни Мик Дегер изјавио да су он и његови другови сити путовања, концерата и снимања и да се лако може

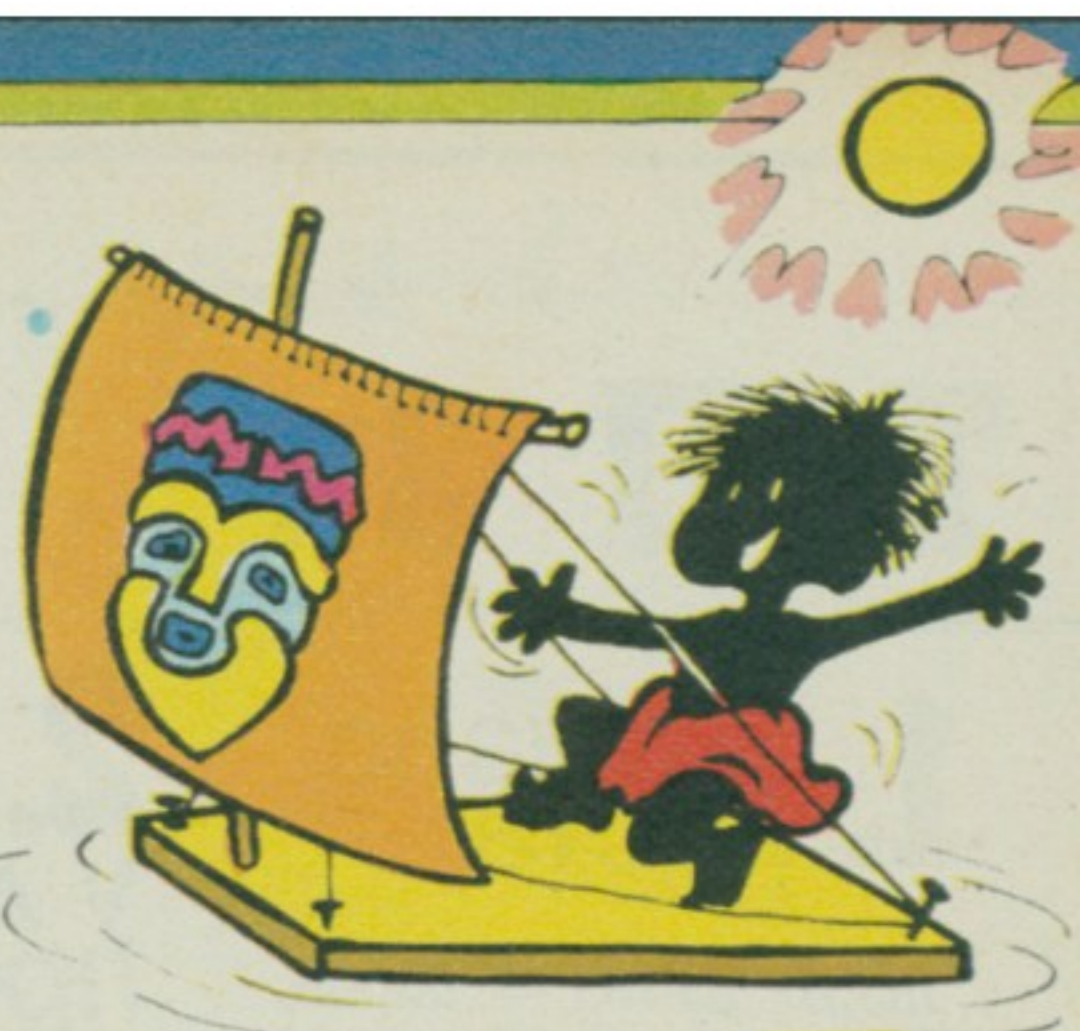
Док СТОУНСИ на јављују повлачење, БИТЛСИ ће се, изгледа, поново скупити. Како пишу страни листови, шампион света у боксу Мохамед Али неће жалити новац само да окупи По-

СПЛАВ НА СУВОМ

КОН-ТИКИ

НАПРАВИТЕ САМИ

КУТАК ЗА ДЕЧАКЕ

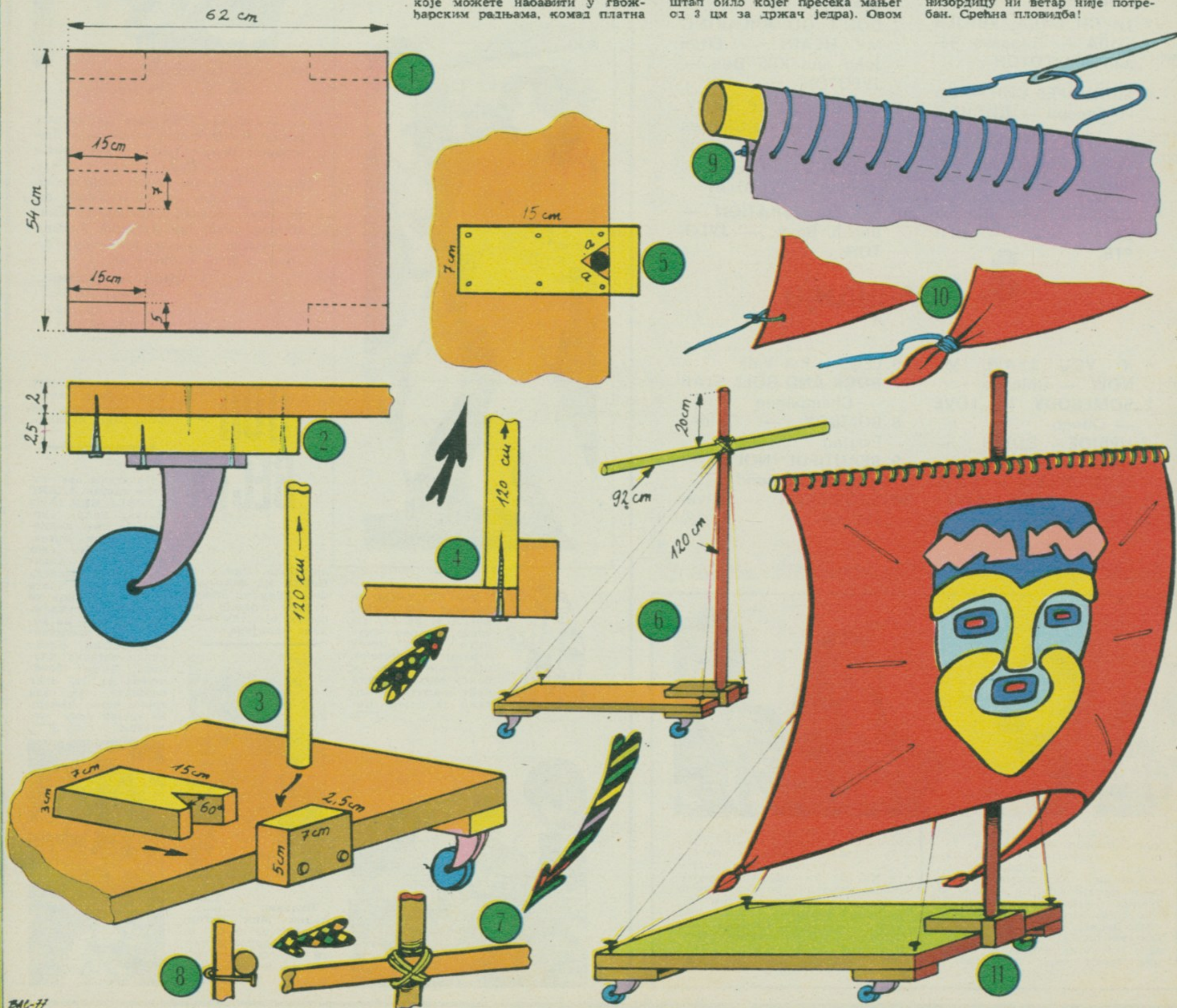
Наш данашњи прилог, сплав на сувом, намењен је де-чацима. Сплав је налик на чувени сплав од балза дрвета којим је норвешки истраживач Тор Хејердал препловио Тихи океан 1947. године. Разлика је само у томе што овим сплавом нећете моћи да пловите, већ да се возите по сувом.

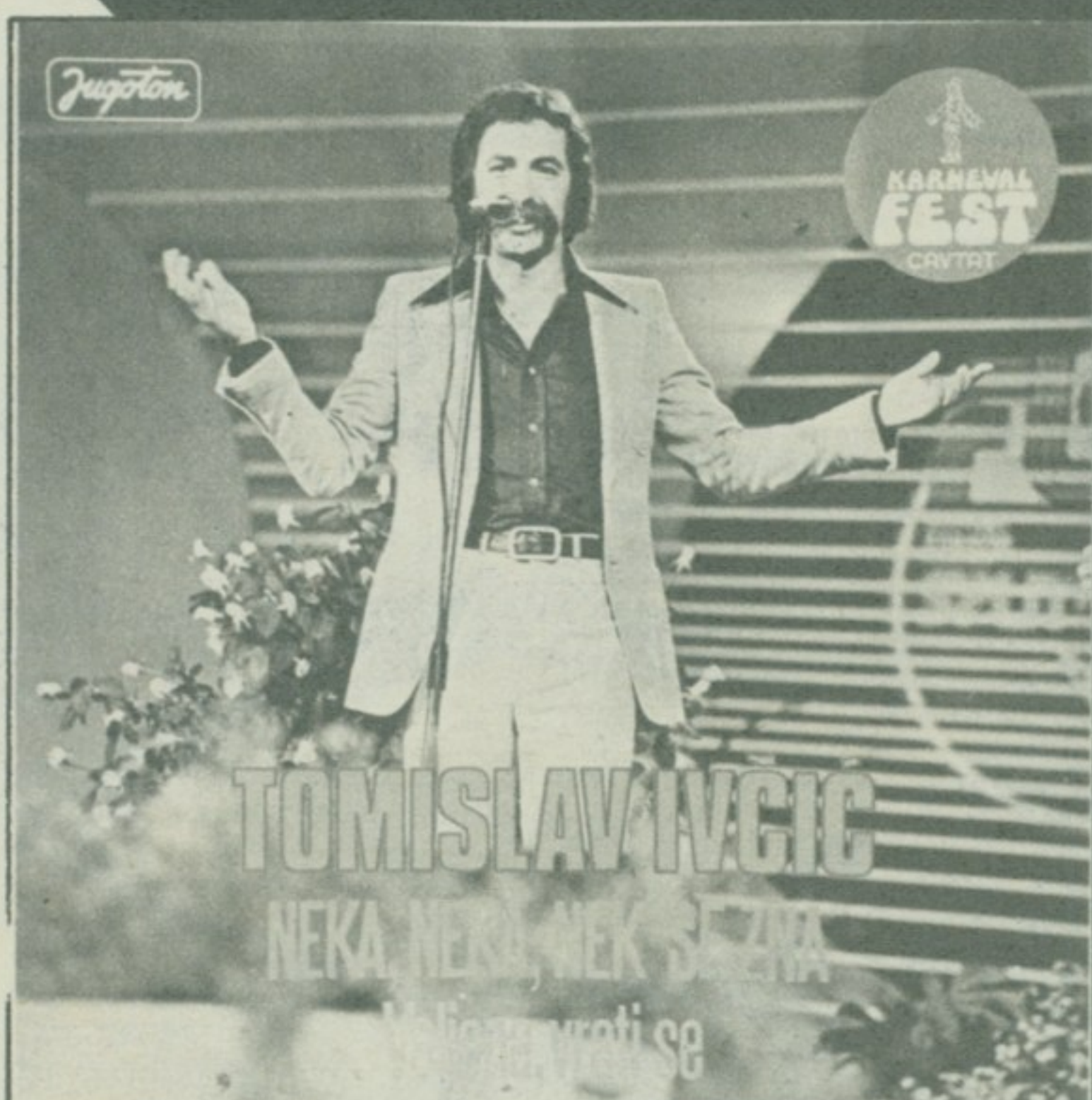
Од материјала потребни су вам: једна даска дугачка 62, широка 54 а дебела 2 сантиметра; четири дашчице дугачке по 15, широке 5, а дебеле 2,5 сантиметра; једна дашчица 15х7х3 цм, једна дашчица 7х5х2,5 цм, један штап кружног пресека чији је пречник 2 или 2,5 цм (можете се послужити и држаљом од метле) а дужина 130 цм и један штап истог пресека дугачак 92 цм. Осим тога по требна су вам и четири точића које можете набавити у гвоз-ђарским радњама, комад платна

величине 90х90 цм, ексер, шра-фови за дрво, канап.

На крајеве даске величине 62х54х2 цм причврстите шрафо-вима за дрво четири дашчице 15х5х2,5 цм (црт. 1); места обеле-жена цртицама показују где то треба, да учините. Затим, на сва-ки од њих причврстите точић (црт. 2). Штап који држи једро (дугачак 130 цм) причврстите о-вако: на велику даску, тачно по средини стране димензије 54 цм, закуцајте дашчицу величине 7х5х2,5 цм (црт. 3), затим с доње стране ушрафите шраф за дрво, довољно велик да може да за-хвати и штап који држи једро (црт. 4). На дашчици 15х7х3 цм направите жлеб под углом од 60° и стране коју ћете добити по обрасцу а=1/3d, где је d пречник штапа (овако можете употребити штап било којег пресека мањег од 3 цм за држач једра). Овом

ужљебљеном дашчицом причвр-стите штап као што се види на црт. 5. Мањи штап увежите уна-крст за већи (црт. 6 односно 7). Да бисте били сигурни да вам неће склизнути, можете укуцати попречке још један ексер. Ши-љак ексера са друге стране увр-ните да се не бисте уболи (црт. 8). На ношкове сплава укуцајте ек-серчиће, па штапове учврстите канатима (црт. 9). Затим једро (платно величине 90х90 цм) при-шијте дебљим концем или тан-ким канатом за попречни мањи штап (црт. 10). Два слободна краја једра увежите као на цртежу 10 па причврстите (црт. 11) на зад-ње ексерчиће. Готов сплав види се на цртежу 11. Ако сте вешти нацртајте знак Кон-Тикија или можда неки други мотив. Кад ду-ва ветар сплав ће пловити док за низбрдицу ни ветар није потре-бан. Срећна пловидба!

поклон који ће обрадовати сваког пријатеља музике – новитети са
недавно одржаног „КАРНЕВАЛФЕСТА“ управо су у продаји

ПРИЧА О ДИЈАМАНТУ: НАЈТВ

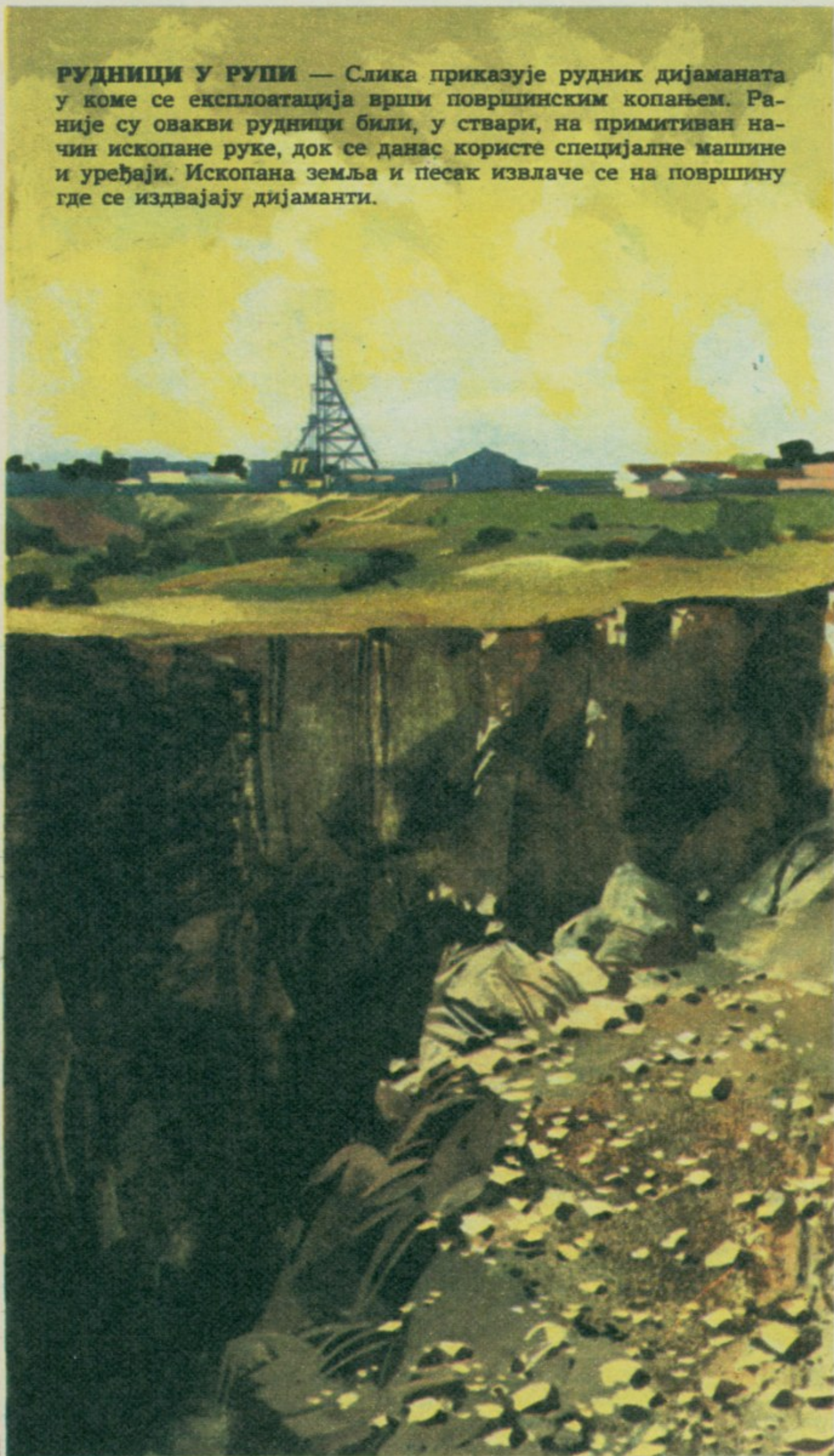
ДИЈАМАНТИДА — Дијамант, најскупљи и најтврђи минерал, налажен је на различитим дубинама у Земљиној кори, али и на површини земље где доспева у комадима ношеним водом и песком. У прошлости су забележени случајеви да су и деца, играјући се, открила лепе примерке дијаманата. Најстарија налазишта овог драгог камена су у Индији, која, као и Дијамантну реку, помиње још грчки филозоф Птоломеј (150. год. пре н. е.). Богата налазишта дијаманата откривена су 1727. године у Бразилу, а у њиховој близини убрзо је никао нови град који је по дијамантима назван Дијамнтида. Чувена налазишта у Јужној Африци откривена су 1867. године.

НАЈВЕЋИ НА СВЕТУ

— Дијамант је једна од алотропских модификација угљеника (као што су то и чађ и графит); безбојан је и бистар, али због примеса које садржи може бити различито обојен. Највећи дијамант нађен је у Јужној Африци 1905. године. Назван је Калинан по имену власника рудника у коме је нађен. Овај дијамант пре сечења и глачања био је тежак 3025 карата, што значи 621 грам (1 карат — 0,205 грама).

РУДНИЦИ У РУПИ — Слика приказује рудник дијаманата у коме се експлоатација врши површинским копањем. Раније су овакви рудници били, у ствари, на примитиван начин ископане руке, док се данас користе специјалне машине и уређаји. Ископана земља и песак извлаче се на површину где се издвајају дијаманти.

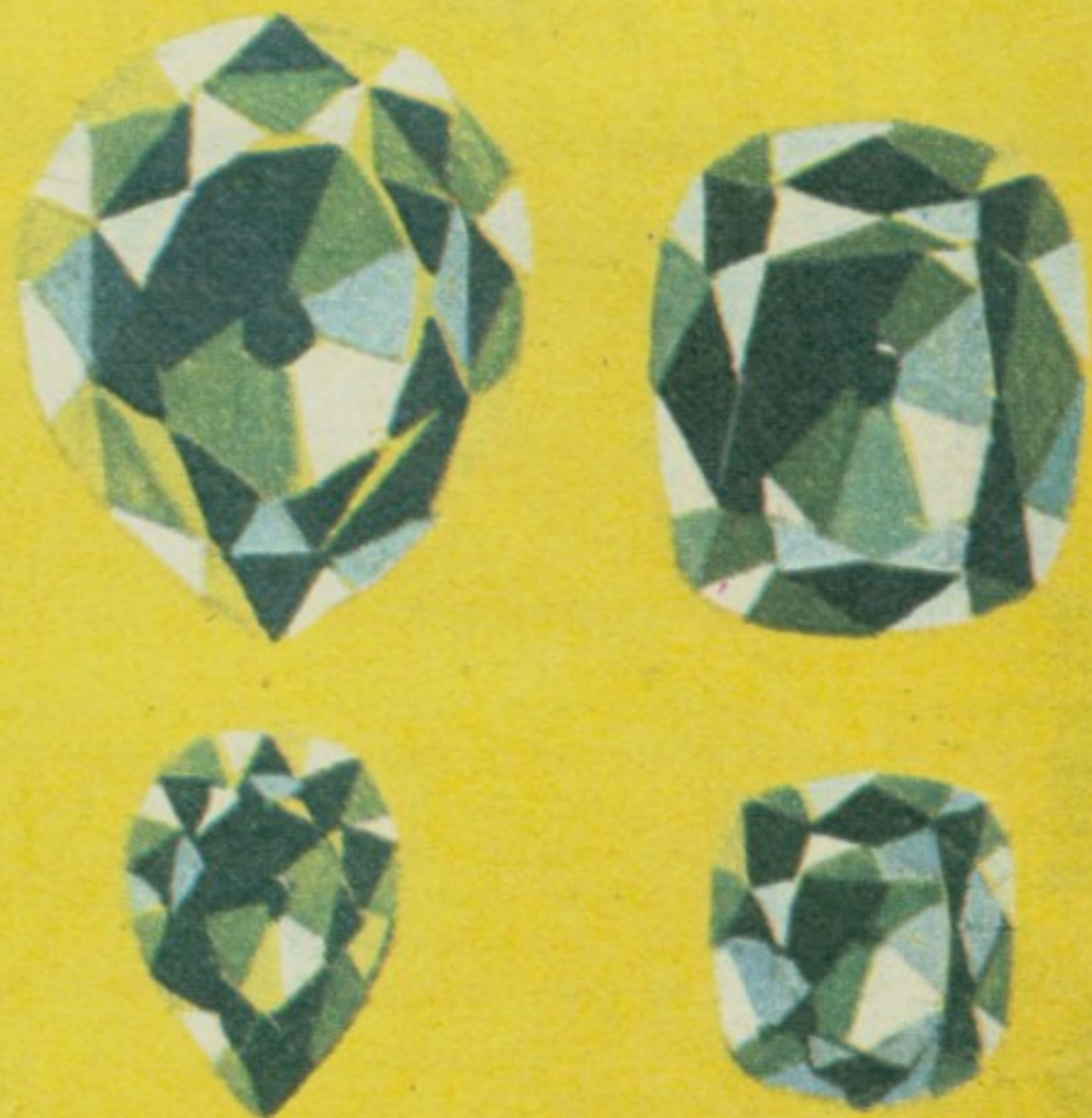
ЛЕПЉИВИ ДИЈАМАНТИ — Ископана земља подвргава се најпре грубом одвајању јаловине од масе у којој могу бити дијаманти. На слици је приказана једна од завршних операција издвајања: преко специјалне лепљиве површине преводи се материјал; залепљени дијаманти остају док се остатак испира водом.

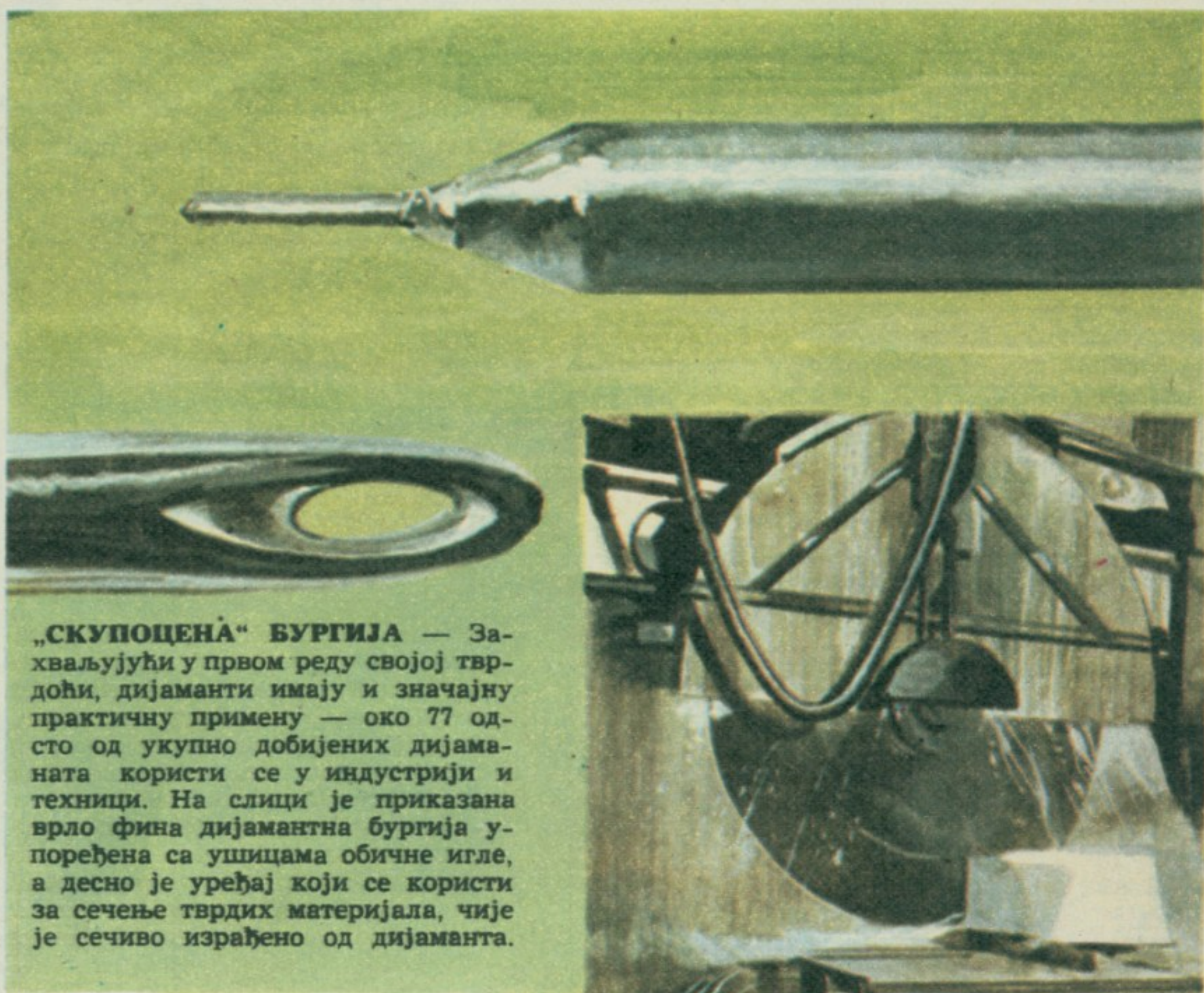
УКРАС ЗА БОГАТЕ — После издвајања дијаманти се „сортирају“. Искусни стручњаци одабирају комаде сировог дијаманта који ће се глачати и сећи као драги камен, а све остало ће бити употребљено у индустријске сврхе. Обично је далеко већи број „индустријских“ од украсних дијаманата.

РЪИ И НАЈЛЕПШИ

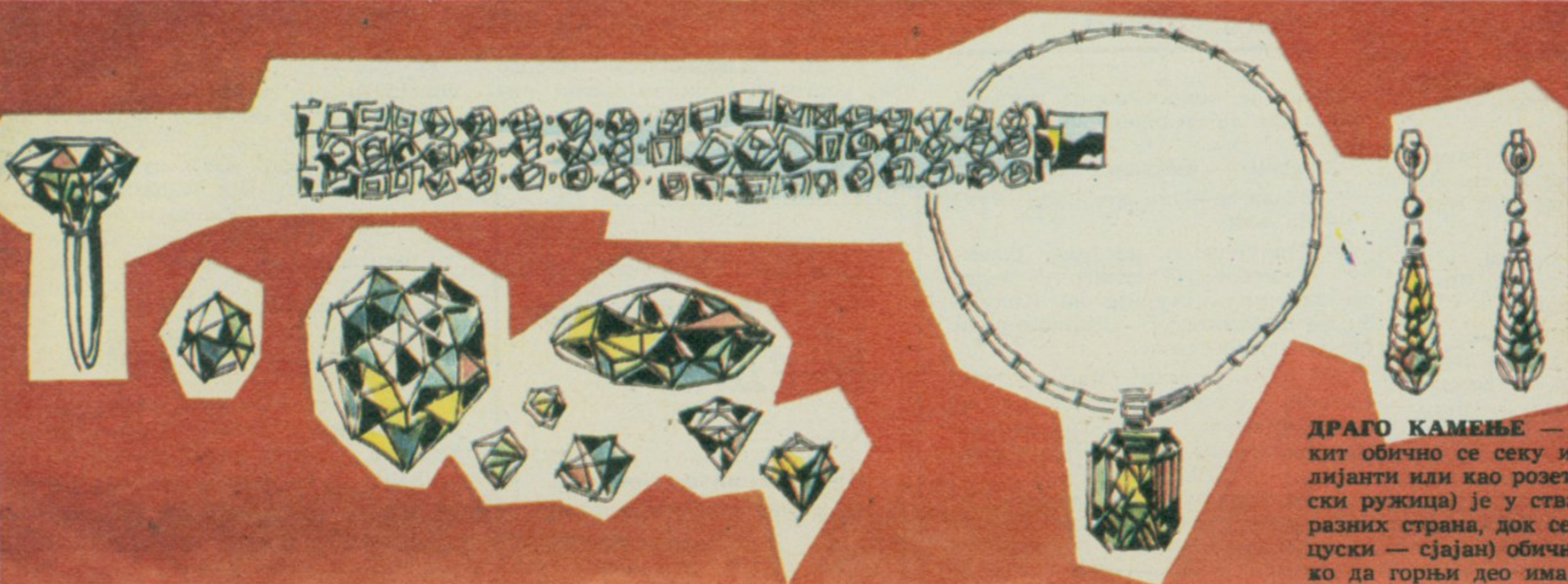
ОД ЈЕДНОГ — 105 КОМАДА — Сечење дијаманата је врло одговоран посао: када се секу велики комади, пре него што се приступи резању, врше се дуготрајна проучавања. Слика десно приказује четири брилијанта исечена из чувеног Каланина. Поред њих из истог сировог комада исечена су још 4 такође врло велика као и 97 мањих брилијаната, који се и данас чувају у Крунској ризници у Енглеској.

ТРАГИЧНИ ЕКСПЕРИМЕНТИ — Почев од 1955. године дијаманти се добијају и вештачким путем. Често називани синтетичким дијамантима они се по својим особинама ни по чему разликују од природних. Производе се при врло великим притисцима и на високим температурама, па је због тога у прошлости, када су вршени такви експерименти, долазило понекад и до снажних експлозија.

„СКУПОЦЕНА“ БУРГИЈА — Захваљујући у првом реду својој тврдоћи, дијаманти имају и значајну практичну примену — око 77 одсто од укупно добијених дијаманата користи се у индустрији и техници. На слици је приказана врло фина дијамантна бургија у поређењу са ушницама обичне игле, а десно је уређај који се користи за сечење тврдых материјала, чије је сечиво израђено од дијаманта.

ДРАГО КАМЕЊЕ — Дијаманти за накит обично се секу и глачају као брилијанти или као розете. Розета (француски ружица) је у ствари пирамида са 8 разних страна, док се брилијант (француски — сјајан) обично сече и бруси тако да горњи део има 32 равни, фасете.

НА ИВИЦИ ПОНОРА

ПОТПУНО НЕПОЗНАТ ЧОВЕК СЕО ЈЕ ЗА ЊЕГОВ
СТО ТВРДЕЋИ ДА МУ ЈЕ ПРИЈАТЕЉ И ДА ЊИХ
ДВОЈИЦА СВАКОДНЕВНО ЗАЈЕДНО РУЧАВАЈУ.

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

РИЧАРД МАТИСОН

— Али, Доне, па ми у овом ресторану ручавамо сваког дана! — Нолан је у очајању кршио прсте. — Слушај шта ћу ти рећи. Хајдемо из ових стопа код неког доброг лекара.

— Сад је заиста доста! — Маршал је дрхтао од беса. — Молим вас да се удаљите или ћу звати полицију!

Нолан је устао.

— Добро, Доне. Одлазим, али преклињем те да одеш лекару...

Окренуо се и готово трчећи пошао према вратима.

Паралелни свејови

— Тренутак! — прекиде га Маршал. — Могу постојати само два објашњења за ово. Прво, неки човек који ми личи и који зна по-

Маршал је гледао за њим док није нестао. Затим се загледао у своју празну чашу. Тако га је келнерица затекла кад је донела је-

Тек у два часа после подне Доналд Маршал је могао да дигне главу од посла и да пође на ручак. Никад није имао напорнији дан. Телефони су непрекидно звонили, странке се смењивале. Чинило му се да ће полудети.

Сад само да нађе неки миран ресторан с тихом музиком и без познатих лица...

Отприлике пет стотина метара од канцеларије угледао је један. На фирми изнад врата писало је „Код Френка“. Никад досад ту није био. Није га чак ни приметио.

То је несјоразум

На његов захтев, келнерица га је одвела до једног усамљеног стола у дну сале. Поручио је пиће и сео. Затворио је очи и испружио ноге испод стола, са уздахом олакшања. Ево, то му треба. Пригушена светлост, жамор људских гласова у даљини и чаша да га окрепи.

— Здраво, Доне — зачуо је глас изнад себе.

Отворио је очи и угледао непознатог човека, који се спустио у столицу преко пута њега.

— Како си? — упитао је човек.

— Молим?

— Изгледа да си уморан. И ја сам... Ах, пиће! — узвикнуо је кад је келнерица дошла и спустила чашу на сто. — Донесите и мени.

— Не разумем — рекао је Маршал збуњено. — Мислим да је у питању неспоразум.

— Какав неспоразум, човече?

— Ја... ја вас не познајем. Ни ви мене...

— Доне! — узвикнуо је човек и стао да се смеје. — Каква је то комедија?

— Заиста је комедија — рекао је Маршал, стежући чашу у руци. — Шта мислите, ко сам ја?

Човек је сачекао да му келнерица послужи пиће, а онда се загледао у Маршала.

— Ако је то шала, није нимамо духовита. Питај ме ко си. Па, Доналд Маршал ваљда! Мој пријатељ Дон!

Маршал се осећао као да га је непознати треснуо по глави. Ипак, нашао је снаге да настави:

— То је заиста моје име. Не знам откуд га знате, али ја више заиста не знам. Како се зовете?

— Артур... Артур Нолан. Доне, доста је било! Реци да си се шалио!

— Уопште ми није до шале... Нолан? Никад нисам познавао никога ко се зове Артур Нолан.

— Па то прелази сваку меру! Доне, теби није добро?

— Сасвим ми је добро... Можда ви познајете човека који носи моје име, али то нисам ја. Где ради тај ваш Доналд Маршал?

— У Америкен Пацифику.

— У Америкен... Немогуће! Ја сам тамо једини Доналд Маршал. Сигуран сам у то. Тај ваш познаник мора да вас је преварио.

Нека замка

Нолан је поцрвенео од љутине. — Јесте ли ви ожењени? — упита.

— Јесам — одговори Маршал.

— Да ли се ваша жена зове Рут?

— Да, али...

— Станујете ли на Лонг Ајленду, у четврти Хантингтон? Јесте ли завршили студије на Колумбија-универзитету? Дипломирали сте јуна 1940. године.

— Не! — узвикну Маршал, ухвативши се за овај детаљ као за котву спасења. — Ја сам дипломирао јануара 1941. Чујете ли, 1941!

— Јесте ли из рата изишли као поручник? — наставио је Нолан, не обазирјући се на Маршалову примедбу. — А служили сте у Осамдесет седмој дивизији...

нешто о мени тврди, ко зна из којег разлога, да сам ја. Друго, ви знате основне податке о мени и сада покушавате да ме увучете у неку замку. Али, све вам је узалуд. Ја знам ко сам и знам кога познајем. И не желим да и даље губим време с вама. Молим вас, одлазите и пустите ме да на миру ручам! Намерно сам изабрао овај ресторан у којем нисам никад био само да не бих срео неког познатог.

ЈЕДНА
АЛИ
ВРЕДНА

И племенита природа
се може извитоперити.
(Шекспир)

ловник. Он је подигао поглед и наручио прво јело које је било на списку.

Касније, док је полако јео, размишљао је о чудном догађају. Све више је био сигуран да је онај Нолан искрено веровао у оно што је говорио. Оно запрепашћење се није могло глумити.

О чему је онда реч? Човек може помешати две личности, али како је Нолан знао онолико детаља о њему? Како?

Изненада, једна идеја му је прошла кроз главу. Пре неколико година читао је о могућности постојања паралелних светова. Према тој фантастичној теорији, постојао би свет у којем је он познавао оног Нолана, ручавао редовно с њим, свет у којем је завршио студије на универзитету један семестар касније.

То је, разумем се, било апсурдно, али као идеја веома занимљиво. Улазећи у овај ресторан, он је случајно ушао у онај свет паралелан свом... Идеја се могла и уопштити. Можда сви људи стално прелазе из једног света у други а да тога нису свесни... и то тако тече док једног дана не дође до

сусрета као што је овај који је он доживео данас.

Затворио је очи, покушавајући да савлада дрхтавицу која га је све више обузимала. „Много радим“, помислио је. Имао је утисак да се налази на ивици понора и да сваког часа неко треба да га гурне.

Натерао је себе да не мисли на разговор са Ноланом. Јер, ако мисли, морао би наћи неко објашњење, а он није имао жељу да то сада чини.

Јео је без апетита, платио рачун и напустио ресторан. Осећао је тежину хране у желуцу. Таксијем се пребацио до станице и после краћег чекања сео у воз за Хантингтон. Ушао је у купе за пушаче и све време гледао кроз прозор, не примећујући пејзаж који је промицао поред њега и држећи међу прстима незапаљену цигарету.

Стигавши у Хантингтон, намерно је узео такси пред станицом и рекао возачу, гледајући га пажљиво:

— До моје куће, молим вас!
— У реду, господине Маршале — рекао је возач са осмехом.

Он се задовољно опустео на седиште и затворио очи.

— Данас се рано враћате — рекао је возач. — Је л' нешто није у реду?

Маршал је с напором одговорио:
— Мало главобоље, ништа више.

лике, али није их било. Све је било као обично. Осећао је како постепено нестаје терета који га је притискивао.

Рут је седела у дневној соби и нешто шила.

— Доне! — Устала је и похитала му у сусрет. — Шта се догодило? Зашто долазиш тако рано?

— Ништа нарочито — одговорио је, обесивши шешир на чивилук. — Мало ме боли глава.

— Ох, јаднице мој! — Помогла му је да скине мантил. — Седи, сад ћу ти донети аспирин.

— Хвала, веома си љубазна. Док је гледао око себе, осмехивао се. Поглед на добро познате ствари уливао му је сигурност.

Управо кад се Рут враћала у соби, зазвонио је телефон.

— Ја ћу, драги — рекла је она. — Ти се одмарај.

Пошла је до телефона и дигла слушалицу.

— Ало? — рекла је, а затим слушала неколико секунди. — Да, драги... — додала је аутоматски и одједном одмакла слушалицу од уха и загледала се у њу као да је први пут види.

Поглед кој је изражавао крајњу збуњеност. Полако, поново је примакла слушалицу.

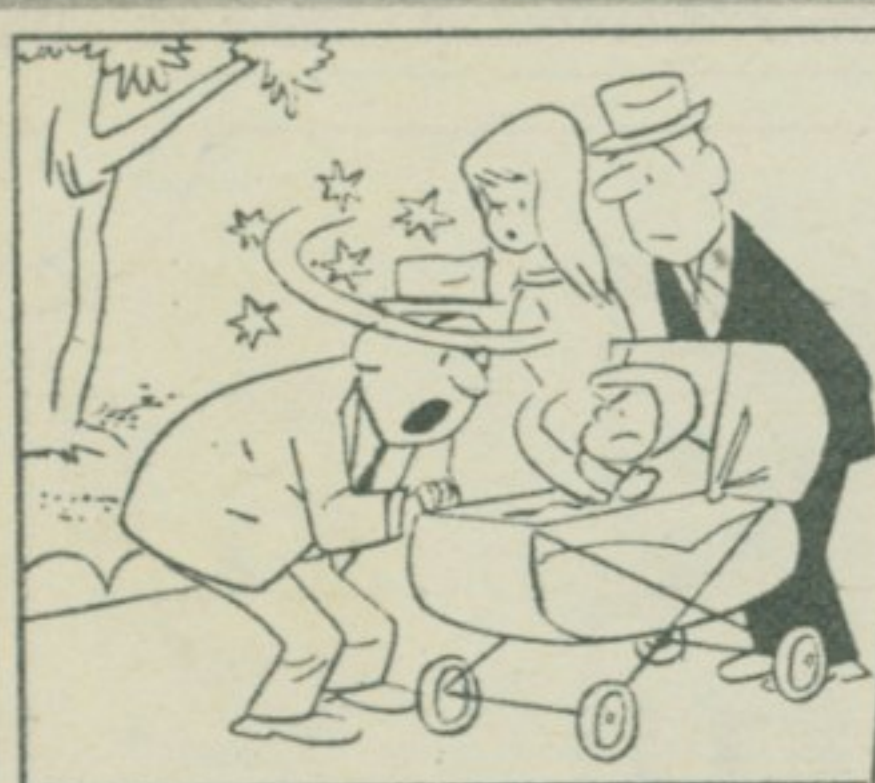
— Ти... ти ћеш се касније вратити кући? — рекла је безбојним гласом.

Дон Маршал је седео и гледао жену разрогачених очију. Куцање срца личило му је на ударање чекића. Кад се она окренула према њему, са слушалицом у руци, није био у стању да скрене поглед. „Молим те“, помислио је, „немој то да кажеш! Само то не!“

— Ко сте ви? — упитала је Рут.

Ти се одмарај!

Док су се возили, разгледао је улице којима су пролазили. Против своје воље, тражио је раз-

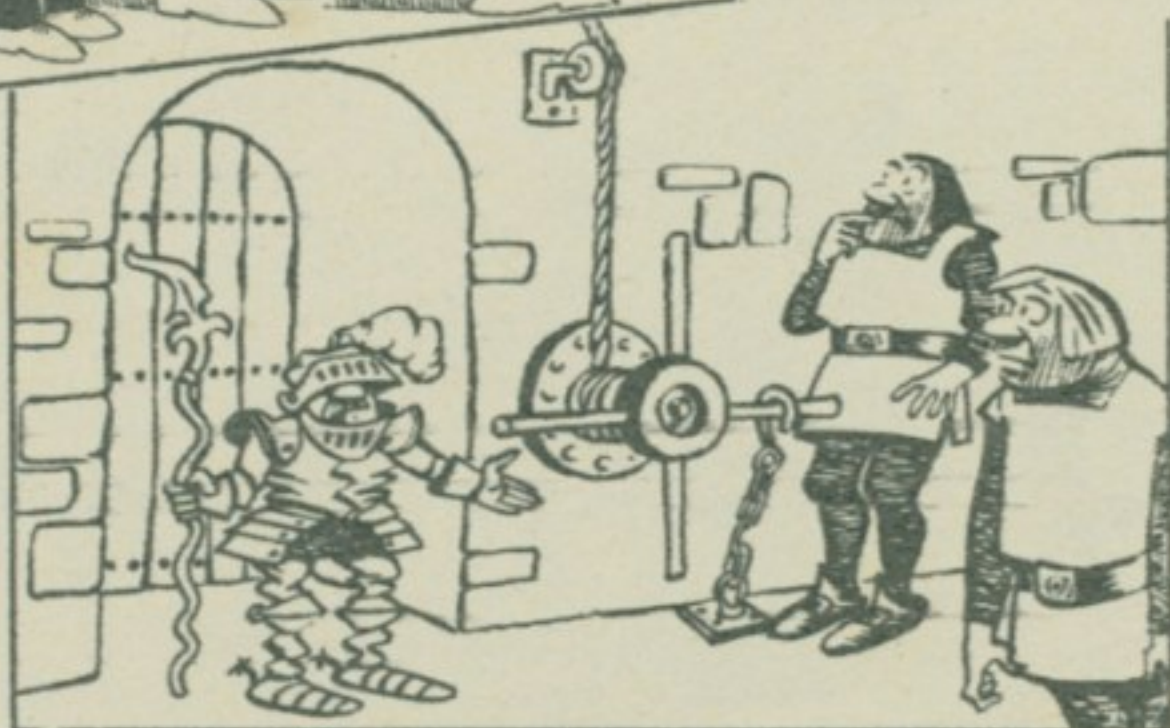
— Ох... добила сте сина!

Ученик.

— Јуче ме је тукао... у шаху наравно.

— Ко је од вас дигао мост, управо када сам ја прелазио преко њега?

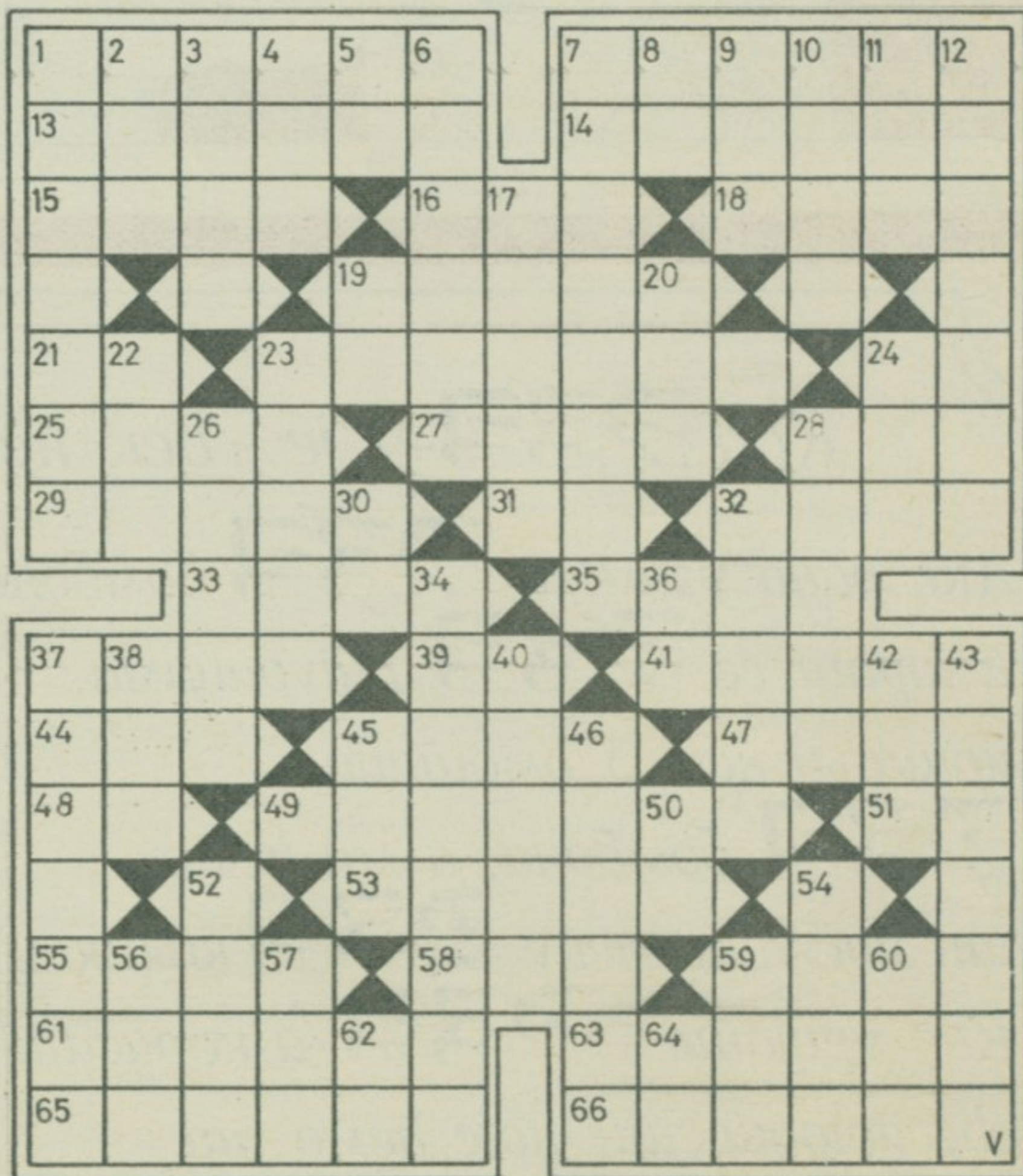
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Самлевено жито, 7) град у Херцеговини, 13) весеље, 14) римска богиња зоре, 15) дисциплина у смучању, 16) место у Бачкој, 18) део руке, 19) фигура у шаху, пион, 21) иницијали познатог македонског сликара, 23) фудбалер ОФК Београда (Слободан), 24) лична заменица, 25) оглед, проба, 27) опера Пјетра Масканија, 28) шала, 29) наше највеће полуострво, 31) узвик при дози-вању, 32) француски књижевник („Странац“), 33) растење, 35) летопис, годишњак, 37) једно чуло, 39) двадесето и последње слово азбуке, 41) једна електрода, 44) острво на Јадрану, 45) чајни колачић, 47) кухињска посуда, 48) лична заменица, 49) будак, пијук, 51) нота солмизације, 53) гласник (турц.), 55) једна алатка, 58) посао, 59) шпански сликар (Салвадор), 61) град у Сирији, 63) тачка у којој је Месец најудаљенији од Земље, 65) женско име, 66) шаховски термин.

УСПРАВНО:

1) Кидати брст, 2) оквир, 3) најјача карта, 4) удар, потрес, 5) ауто-ознака за Нови Сад, 6) угледни, фини, 7) заразна болест, 8) француски двоглас, 9) пољопривредна алатка, 10) надимак редитеља Јанковића, 11) уметност (лат.), 12) борци, 17) строго, озбиљно, 19) везник, 20) врста коњског корака, 22) срџба, 23) бојазан, 24) екипа, 26) врста машине за обраду дрвета или метала, 28) корито за појење стоке, 30) првак, 32) уже, 34) спортска одећа, 36) хемијски знак за натријум, 37) Спорадска острва, 38) индустријска биљка, 40) просветна установа, 42) поклон, 43) малокрвност, 45) лако ломљив, 46) град у Албанији, 50) све (енгл.), 52) девојка, 54) справа за мерење тежине, 56) спајање шивењем, 57) слано језеро у Турској, 59) чим, кад, 60) агрегатно стање воде, 62) ауто-ознака за Скопље, 64) река у Италији.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) НА РУБУ ПАМЕТИ, е, 11) Весељко, м, 13) ПЗ, 15) ала, 16) трг, 17) ии, 18) раб, 20) ино, о, 22) Кар, 23) Есад, 24) уље, 26) лото, 27) сто, 28) клов, 30) трс, 31) та, 32) мио, 33) ритуал, 35) авион, 37) бокор, а, 38) недраг, 40) пар, 41) бв, 42) анал, 44) Орк, 45) бод, 46) улар, 47) Авар, 49) Еол, 50) ранар, 52) не, 53) Иранац, ж, 55) тас, 56) Дима.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Кринкс Виторовић, телефон 324-191/525, Нурићана Ђојић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин, полугодишња 110,00 дин, тримесечна 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин, полугодишња 220,00 дин, тримесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у инострану валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фр. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фото: рафије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавниче,

НОВИНСКИ ГИГАНТ

Знам да је „Забавник“ Политикино издање али не знам када је основана „Политика“.

Тодор Јаневски,
Скопље

У понедељак, 25. јануара (по старом календару 12.) 1904. године покренут је у Београду нови лист — „Политика“. Лист је штампан на четири стране, последња је била резервисана за огласе. Њен оснивач и уредник био је Владислав Рибнић који је пре тога, за време студија у Берлину, био дописник једног париског листа.

И поред низа листова који су тада излазили „Политика“ је, мада најмлађа, врло брзо успела да стекне највећи број читалаца захваљујући брзим и тачним информацијама и углађеном начину писања. На њеним страницама су се огледала и многа позната имена наше књижевности и културе и уметности уопште.

Од листа са четири стране данас је „Политика“ израсла у велико новинско-издавачко предузеће са породицом од једанаест листова.

ЧОВЕК У МОРУ

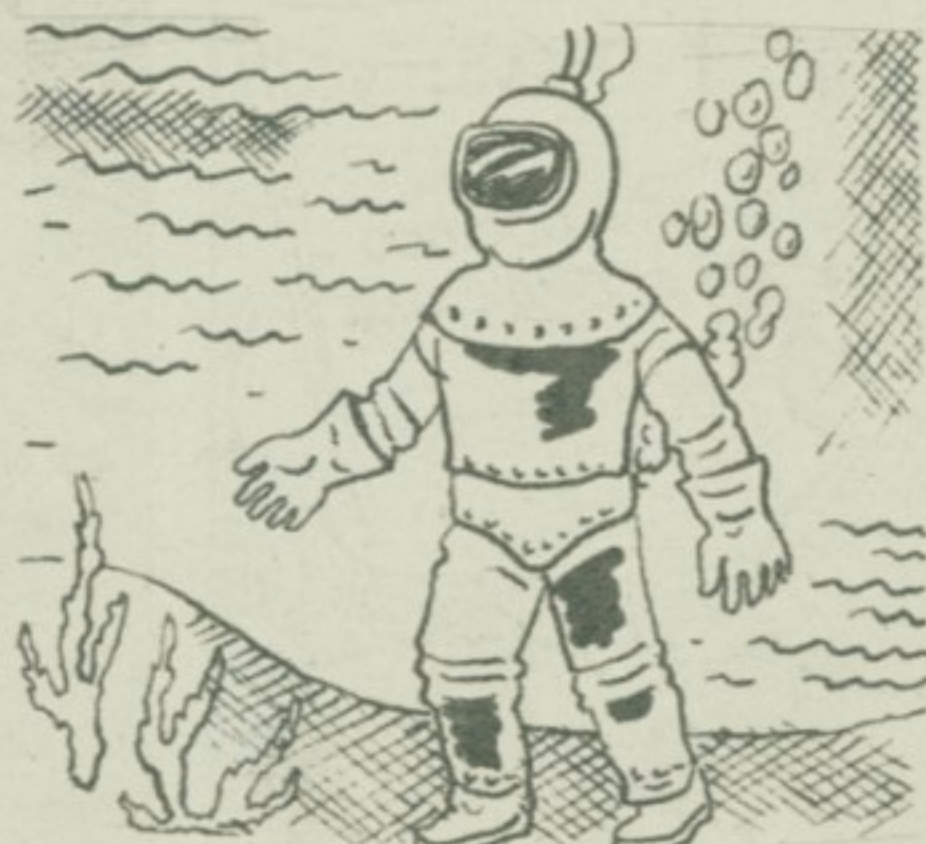
Знаш ли ко је конструисао ронилачку кацигу.

Марко Предић,
Тиват

Дуго времена човек није могао да упозна и открије тајне мора због немогућности да у њему остане више од минут-два. Зато је око 1500. године универзални Леонардо да Винчи направио скицу за ронилачку опрему са цревом за ваздух.

Међутим, прву ефикасну ронилачку кацигу која је била причвршћена за тело рониоца пронашао је

Август Сиб 1819. године. Ваздух се пумпао кроз црево тако да је његов притисак спречавао продор воде у кацигу, а истицао је у области

рониоцевог струка — „отворена кацига“. Али, убрзо је замењена тзв. Сибином „затвореном кацигом“. Наиме, првобитна је била незгодна зато што је ронилац морао врло опрезно да се креће, јер ако би се непажљиво савио, кацига би могла да се напуни водом и ронилац би се удавио.

Проналазак боце са кисеоником омогућио је рониоцима слободније кретање. Међутим, боравак под водом је ограничен временски а и дубински.

БУВА И МУВА

Интересује ме у чему се све разликују бува и мува.

Страхиња Кос,
Аранђеловац

Разлика између буве и муве је очигледна. Бува је, на пример, бескрилни инсект, док су муве инсекти двокрилци.

Бува (Aphaniptera) има врло издужене задње ноге подесне за скакање. Помоћу иглице на уснама сише крв „домаћина“ тако да је најчешће и преносник заразних болести (на пример, кугу са пацова на човека). Како разне животиње могу имати своје буве разликујемо и неколико врста: **псећа бува** (Ctenocephalides canis), **кокошја** (Ceratophyllus gallinae) ... Најпознатија

је, свакако човечја бува (Pulex irritans).

Мува (Diptera, Brachycera) има много врста. Код нас је најпознатија и најраспрострањенија домаћа мува (Musca domestica). Поред досадности она је и врло опасна, јер је преносник многих заразних болести (трбушни тифус, колера, очне болести ...).

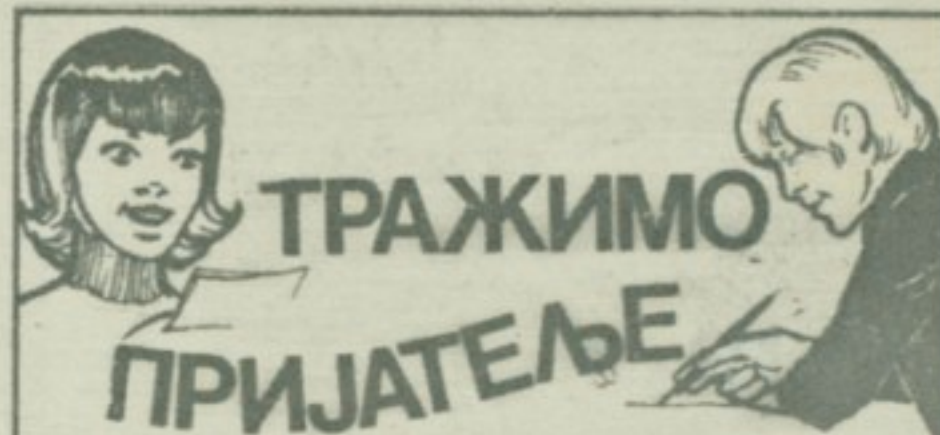
ОПТУЖБА РАТА

Жељела бих да ми кажеш кад је настала и шта значи Пикасова слика „Герника“.

Љиљана Папић,
ученица, Винодол

Фреска, како је називају историчари уметности, и не само они, „Герника“ Пабла Пикаса је симболичан приказ апокалиптичних страха хота шпанског грађанског рата, оптужба ратних разарања и злочина.

Немачки бомбардери су 26. априла 1937. године разорили баскијски град Гернику. У мају и јуну исте године Пикасо је одмах реаговао и тада је настала „Герника“.

Имам 13 година и идем у VII разред основне школе. Жеља ми је да се дописујем са ученицима свих школа на ше земље. **Марина Бук, 55000 Славонски Брод, Зринска 86 II**

Вољела бих се дописивати са друговима и другарицама из земље и иностранства. Имам 11 година. Хоби ми је сакупљање значака, салвета и поштанских марака. Уз писмо пожељна и фотографија. **Душка Купрес, 52000 Пула, А. Шантића 3**

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поужећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге - комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

РЕШЕЊЕ ЗАГОНЕТКЕ

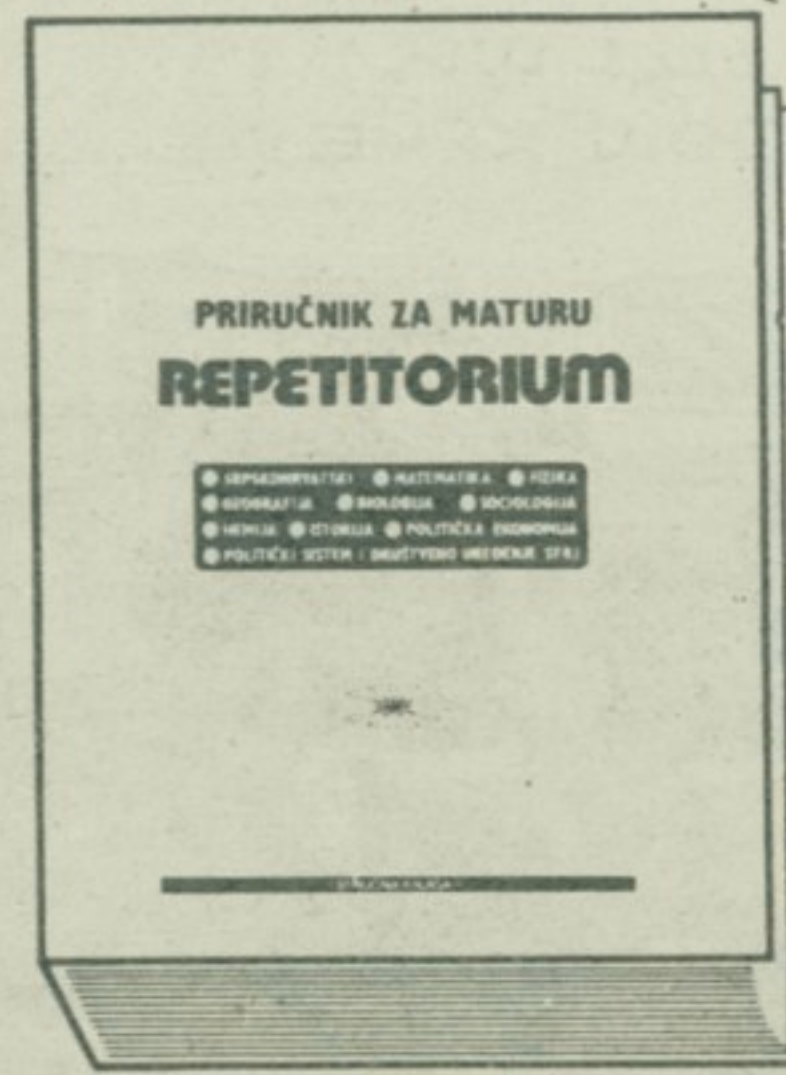
МАЈСТОР У ПЕРУШАВАЊУ

Кривац је... „Правдољуб“ који овог пута није могао да сачека да нациста буде предат у руке закона. Међутим, он је слагао кад је рекао да је Матијас пуцао у лице Хелеру и то тако снажним оружјем као што је калибар 45. Јер, у том случају Хелер не би пао **НАПРЕД** већ **НАЗАД** под ударцем метка такве јачине. У ствари, „Правдољуб“ је Хелера погодио с леђа.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — **репетиторијумом** — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да **РЕПЕТИТОРИЈУМ** представља јединствен приручник за успешно обављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поужећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански фах 23.

